

JESUKRISTU KAY ALLPAPI KAWSASHKANTA

SAN MATEO

KILLKARKAN

Kaymi Jesukristupa ayllunkuna.

(Lk 3.23-38)

1 ¹Ñawpa tiempu *Jesukristu nasirkan alli kamachikuk Davidpa ñawpa awilunchi Abrahampa ayllunkunamanta. ²Abrahamka karkan Isakpa tatan. Isakka karkan Jakobopa tatan. Jakoboka karkan Judapa wawkinkunapa tatan. ³Judaka karkan Farespa Sarapa tatan. Farespa Sarapa maman karkan Tamar. Fareska karkan Esrompa tatan. Esromka karkan Arampa tatan. ⁴Aramka karkan Aminadabpa tatan. Payka karkan Naasonpa tatan. Naasonka karkan Salmonpa tatan. ⁵Salmonka karkan Boospa tatan. Boospa maman karkan Rahab. Booska karkan Obedpa tatan. Paypa mamanka karkan Rutí. Obedka karkan Isayipa tatan. ⁶Isayika karkan alli kamachikuk Davidpa tatan. Davidka karkan Salomonpa tatan. Salomonpa maman manara Davidpa warmin kashpa Uriyaspa warmin karkan. ⁷Salomonka karkan Roboampa tatan. Roboamka karkan Abiyaspa tatan. Payka karkan Asapa tatan. ⁸Asaka karkanna Josafatpa tatan. Josafatka karkan Jorampa tatan. Joramka karkanna Usiyaspa tatan. ⁹Usiyaska karkan Jotampa tatan.

Jotamka karkan Akaspa tatan. Akaska karkan Esekiyaspa tatan. ¹⁰Esekiyaska karkan Manasespa tatan. Manaseska karkan Amonpa tatan. Amonka karkan Josiyaspa tatan. ¹¹Josiyaska karkan Jekoniyaspa wawkinkunapa tatan. Chay pachana Babilonia llaktamanta runakuna *israel runakunataka apishpana pusharkansapa llaktanman chaypi paykunapa munanankunata rurashpa kawsanankunapana.

¹²Chaymanta Babilonia llaktamanta kutimuptinkuna Jekoniyaaska karkan Salatielpa tatan. Salatielka karkan Sorobabelpa tatan. ¹³Sorobabelka karkan Abiyupa tatan. Abiyuka Eliakimpa tatan karkan. Eliakimka Asorpa tatan karkan. ¹⁴Asorka Sadokpa tatan karkan. Sadokka karkan Akimpa tatan. Akimka Eliyupa tatan karkan. ¹⁵Eliyuka karkan Eleasarpa tatan. Eleasarka Matanpa tatan karkan. Matanka Jakobopa tatan karkan. ¹⁶Jakoboka Josepa tatan karkan. Joseka Mariyapa kusan karkan. Mariyaka karkan Jesuspa maman. Tata Dios Jesustaka kachamurkan kay allpaman runakunata uchankunamanta salvanankunapa. Chayrayku Jesuspa suk shutin karkan Kristu.

¹⁷Ñawpa awilunchi Abrahammantapacha kamachikuk Davidkaman chunka

chusku kuti chay runakuna mirarkansapa. Chaymanta Davidmantapacha Babilonia llaktaman israel runakunata pushashkankuna pachakaman chunka chusku kuti chay runakuna mirarkansapa. Babiloniaman pushashkankunamantapacha Tata Diosmanta salvakuk runa nasishkan tiempukaman chunka chusku kuti chay runakuna mirarkansapa.

Jesukristu nasirkan.

(Lk 2.1-7)

¹⁸Jesukristu kashna nasirkan.

Tiyarkan suk shipash Mariya. Chay shipash mañaduna karkan kasarakanpa Josewan. Manara Josewan tantanakushpara Mariyaka okupadana karkan Tata Diospa Espiritunpa.

¹⁹Joseka novian Mariya okupada kananta yachashpa manana munarkannachu paywan kasarayta. Alli rurak runa kashpa mana munarkanchu demandayta ama llaktamasinkunapi pinkachinanpa. Yuyaykurkan upallalla sakiyta.

²⁰Sakinanpa yuyaykuykaptinna suk tuta muskuyninpi Tata Diospa *angelnin willarkan: “Kanmi ñawpa Davidpa miraknin kanki. Chayrayku Tata Dios munan noviayki Mariyawan kasaranykipa. Chay wawanka Tata Diospa Espiritunpami. Manami ullkupachu. Ama pinkakuychu noviayki Mariyawan kasarayta. ²¹Mariyaka suk ullku wambrata wawayanka. Chay wambra llaktamasinkunata kastigumanta salvankasapa. Chayrayku chay wambrata shutiyachinki Jesus.” Chayta willashpa chay angelka Josetaka sakirkan.

²²⁻²³Ñawpa pacha Tata Dioska suk yachachikuk runata willarkan:

“Suk sensilla shipashmi ullku wambrata wawayanka.

Payta shutiyachinkichi Emanuel.” Emanuel riman “Tata Dios ñukanchikunawan.” Chay killkadun rimashkanshina Mariyaka wawayarkan.

²⁴Joseka puñuymanta rikchashpa Tata Diospa angelnin willashkanta kasushpa Mariyawan kasararkan. ²⁵Kasarashkanunawasha Mariyaka wawayanankaman manami Josewanka puñurkanrachu. Mariyapa wawan nasiptin Joseka shutiyachirkan Jesus.

Alli yachaysapa runakuna shamurkansapa Jesusta kuyak.

2 ¹Sinchi kamachikuk *Herodes chay llaktakunapi kamachikushkan tiempu Belen llaktapi Jesuska nasirkan. Chay Belen llaktaka Judea partipi karkan. Jesus nasiptinna inti llukshimunan partimanta luserukunata yachakuk yachaysapa runakuna shamurkansapa. ²Jerusalen llaktapi chayashpankuna chaypi kawsak runakunata willarkansapa:

—Chay karu llaktaynikunapi suk llipyak luseruta kawashkanisapa. Chay luseruta kawashpaynikuna yachanisapa suk wambra nasishkanta kankuna *judiyu runakunata kamachishunaykichipa. Chayrayku shamushkanisapa payta kuyanaynikunapa. ¿Maypiti nasishka?

³Chayta uyarishpa kamachikuk Herodeska sukaman turbakurkan. Sukaman manchakurkan. Jerusalen llaktapi kawsak runakunapish turbakurkansapa.

⁴Chaypina Herodeska tukuy *saserdotekunapa kamachikukninkunata Moisespa killkadunta yachachikkunata kayachishpa tapurkansapa:

—Kankunaka Tata Diospa rimananta yachashpaykichi willawaychi ¿maypiti nasinka Tata Diosmanta shamuk salvakuk runa?

⁵Chaypina chay runakuna aynirkan-sapa:

—Kay Judea partipi Belen llaktapi nasinka. Ñawpa yachachikuk runa Tata Dios rimashkanta killkarkan:

⁶ “Judea partipi aypa atun llaktakuna tiyaptin-pish taksha Belen llaktapi suk wambra nasinka alli kama-chikuk kananpa.

Paymi *israel wambraynikunata allita yachachinkasapa.”

⁷Chayta uyarishpa Herodeska chay alli yachak runakunata pakallalla kayachirkan. Paykunata tapurkansapa: —¿Aykapiti rikurimushka chay alli llipyak luseruka?

⁸Paykuna willaptinkuna Herodeska willarkansapa:

—Rillaychi Belen llaktaman. Chaypi chay nasidu wambrata allita maskamuy-chi. Payta tarishpaykichi shamuychi willawak ñukapish rinaynipa payta kuyak.

⁹Chashna Herodes willaptinkuna Belen llaktaman chay yachaysapa runakunaka rirkansapa. Riykashpan-kuna llaktankunapi kawashkankuna luseruta kashkan kawarkansapa. Chay luseruka ñawpakninkunata rishpa shayarirkan maypicha Jesus kananpi.

¹⁰Paykunaka chay luseruta kawashpan-kuna sukaman kushikurkansapa.

¹¹Chaymanta chay wasipi yaykushpan-kuna mamanwan wambra Jesusta kawarkansapa. Chaypina paykunaka kunkurikushpankuna chay wambrataka kuyarkansapa. Chaypina apamushkan kajonninkunamanta surkurkansapa kurita, kaspi wikin mishkiklla asnakta, ampinakuna kaspi wikinta. Chay kimsa layakunata wambra Jesusta kuyashpa kurkansapa.

¹²Chaymanta Tata Dioska paykunata muskuyninkunapi willarkansapa amana Herodesman rinankunapa. Chayrayku

Tata Diosta allita kasushpa suk chikan ñanta llaktankunaman kutirkansapa.

Jose Mariyawan Jesusta pusharkan Egipto llaktaman.

¹³Chaypina chay yachaysapa runakuna llaktankunaman rishkankuna-washa Tata Diospa *angelnin Josetaka muskuyninpi rikurishpa willarkan:

—Herodeska kay wambra Jesusta maskachinka wañuchichinanpa. Chayrayku utkana atarishpayki wambrata mamanwan tantallata pushay Egipto llaktaman. Chaypi kipariychi ñuka willanaynikaman kutimunayki-chipa.

¹⁴Chashna chay angel willaptin Joseka atarimushpa chay tutalla wambra Jesusta mamanwan tantallata pusharkan Egipto llaktaman.

¹⁵Ñawpa yachachikuk runa Tata Diospa rimashkanta killkarkan: “Egipto llaktamanta wambraynita kayarkani.” Tata Dios killkadunpi rimashkanshina paykunaka Egipto llaktapi kawsarkan-sapa Herodes wañunankaman.

Herodes aypa wambrakunata wañuchichirkan.

¹⁶Chaypina kamachikuk Herodeska yacharkan yachaysapa runakuna llullachishpa chikan ñanta llaktankuna-man kutishkankunata. Chayrayku sukaman piñakurkan. Jerusalem-pi kashpankuna chay yachaysapa runaku-naka payta willarkansapa aykapimi chay luseruka rikurimushka nishpa. Chayta willaptinkuna Herodeska yacharkan mashna watayukna Jesus kananta. Chaypina Jesusta wañuchina-yashpa Belen llaktaman soldadunkunata kacharkan. Paykunaka Belenpi tukuy ladunpi tiyak llaktillukunapish tukuy manara ishkay watayuk wambrilluku-nata wañuchirkansapa.

¹⁷⁻¹⁸Ñawpa yachachikuk Jeremiyas killkarkan:

“Rama llaktapi tukuy warmikuna ñawpa Rakelshina sukaman llakishpa kaparishpa wakakurkansapa wawankunata wañuchiptinkuna.

Mana munarkansapachu ni pi kushichinankunapa wawankuna wañushka kaptinkuna.”

Chay killkadunpi rimashkanshina llullukunata wañuchirkansapa.

¹⁹Chaymanta Herodes wañuptin Egipto llaktapi Jose puñuykaptin Tata Diospa angelnin willarkan: ²⁰“Atariyna. Chay wambrata mamanwan tantallata pushashpayki kutiy Israel llaktaykichiman. Chay wambra wañuchinayak runakunaka ñami wañushkasapana.”

²¹Chaypina Joseka angelta kasushpana wambrataka mamanwan pusharkan Israel llaktaman. ²²Chayashpankuna Joseka yacharkan Herodespa wambran Arkelao Judea partipi kamachikuk kananta. Chayrayku manchakurkan Judeaman riyta. Tata Dios muskuyninpi willaptin Galilea partiman rirkansapa. ²³Ñawpa yachachikuk runakuna rimarkansapa: “Nasaret llaktapi kawsaptin Tata Diosmanta shamudu runata shutiyachinkasapa Nasareno.” Chayrayku Jose Galilea partipi chayashpa Nasaret llaktapi rirkansapa kawsak.

Juan Bawtista kallarirkan yachachikuyta.

(Mr 1.1-8; Lk 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

3 ¹Chaymanta aypa watakuna washan Judea partiman suk runa Juan rirkan chunlla chakidu pampapi yachachikuk. Aypa runakunata Juan bawtisaptinkuna payta shutiyachirkan-sapa Juan Bawtista.

²Chaypina Juanka willarkansapa:

—Tata Dios sukaman munan mandunpi yaykunaykichipa. Chayrayku tukuy mana alli rurashkaykichimanta wanaychi.

³Ñawpa alli yachachikuk Isaiyas killkarkan:

“Chunlla chakidu pampapi suk runa sinchita yachachikuykan:

‘Señorninchipa suk ñanta allichaychi.

Suk ñanta kuskachaychi chayta purinanpa.’”

Chashna killkashpa Isaiyaska Juanpami killkarkan.

⁴Juana llachapan *kamellu millwamanta awadu karkan. Karapamanta ruradu chumbiwan sinturanta watak. Atun marukunata sachá amukunapa mishkinta mikuk.

⁵Chaypina aypa runakuna Jerusalem llaktamanta Judea partimanta Jordan yaku ladun llaktakunamanta llukshiksapa Juanta uyarinankunapa. ⁶Chaypina chay runakuna Juanta uchankunata willarkansapa. Chashna uchankunata willaptinkuna Jordan yakupi Juanka bawtisarkansapa.

⁷Chaymanta *Fariseo runakunawan *Saduseo runakuna rirkansapa Juanta willak bawtisanankunapa. Chaypina Juanka paykunata willarkansapa:

—Kankuna sukaman llullachikushpaykichi machakuyshina kankichi. Tata Dios kankunata utkana sukaman kastigashunkichi. ¿Piti willashushkankichi kastiguykichimanta kishpinaykichipa? ⁸Manara bawtisakushpaykichira allita rurashpa kawsaychi tukuy runakuna yachanankunapa wanashkaykichita. ⁹Amana yuyanakuychinachu: “Ñukaykuna ñawpa awilunchi Abrahampa miraknin kaptinikuna Tata Dios mana kastigawankasapachu.” Ñuka willaykichi: Tata Dios kay rumikunamanta atipanman Abrahampa

mirakninta rurayta. ¹⁰Suk kaspi mana allita wayuchakuptinka doynun sapinpi achawan kuchushpa rupachin. Chashnami Tata Dios kankunata mana alli rurashkaykichirayku utkana kastigashunkichi.

¹¹Chaymanta Juanka willarkansapa:

—Ñukaka yakullawan bawtisaykichi mana alli rurashkaykichimanta wananykichipa. Chaymanta washaynita ñukamanta ashwan alli yachachikuk runa shamun. Payka Tata Diospa Espiritunwan ninawanshina bawtishunkichi uchaykichimanta pichashunaykichipa. Chay yachachikuk runa ñukamanta ashwan tukuy laya atipakmi. Chayrayku mana animukunichu ushutanta apayta.

^{12*}Triguta waktashpa murunkunata surkunchi. Chaypina murukunata wakaychanchi. Trigupa tullunkunata rupachinchi. Chay ñukamanta ashwan yachaysapa runaka chay trigu murunkuna surkuk runashinami. Paymi tukuy kreyikukkunata allita kuydan. Mana kreyikukkunata churankasapa mana tukuyniyuk ninapi.

Juan Jesusta bawtisarkan.

(Mr 1.9-11; Lk 3.21-22)

¹³Chaymanta Jesuska Galilea partimanta llukshirkan Jordan yakuman rinanpa. Jordan yakupi Juanka aypa runakunata bawtisaykarkan. Chaypina Jesuska Juantaka willarkan bawtisananpa. ¹⁴Chashna willaptinna Juan mana bawtisanyashpa Jesusta willarkan:

—Ashwan alli kanman ñukata bawtisawanaykipa. ¿Imapati ñukata shamunki willawak bawtisanyanipa?

¹⁵Chaypina Jesuska willarkan:

—Tata Dios kamachiwashkanchikunata kasunanchikuna tiyan. Chayrayku bawtisaway.

Chashna willaptin Juanka payta bawtisarkan.

¹⁶Chaymanta bawtisakushkanwasha Jesuska yakumanta llukshirkan. Chaypina sielu kicharikuptin Jesuska kawarkan Tata Diospa Espiritunta suk urpaytashina paypa sawanman urayamuptin. ¹⁷Chaypina sielumanta Tata Dioska willarkan:

—Kay Jesuska sukaman munanayni wambraynimi. Paymi sukaman kushichiwan.

Supay Jesusta llullachinayarkan.

(Mr 1.12-13; Lk 4.1-13)

4 ¹Chaymanta Jesus bawtisakushkanwasha Tata Diospa Espiritun suk chunlla chakidu pampaman pusharkan. Chaypi supay munarkan Jesusta mana allikunata rurachiyta. ²Chay chunlla pampapi kashpa Jesus chusku chunka diyata chusku chunka tutata mana nimata mikurkanchu. Chaypina sukaman yarkarkan. ³Supay llullachinayashpa rirkan Jesusta willak: —Tata Diospa wambran kashpaykika kay rumikunata willay pankuna tukunanpa chaykunata mikunaykipa.

⁴Chaypina Jesuska aynirkan:

—Tata Diospa killkadunpi willawanchi: “Runakuna Tata Diospa rimananta kasushpa kawsanankuna tiyan. Manami panta mikushpallachu kawsankasapa.”

⁵Chaymanta supayka Jesusta pusharkan Tata Dios aklashkan Jerusalen llaktaman. Chaypi Tata Diospa manllayba altu wasin sawaman pusharkan. ⁶Chaypina Jesusta willarkan:

—Tata Diospa wambran kashpaykika kay altumanta allpaman wishchunakuy. Tata Dios killkadunpi willawanchi:

“Tata Dioska *angelninkunata kachanka amachashunaykipa. Paykuna makinkunawan chaskishunkisapa ama rumikunapi mitkakunaykipa.”

⁷Chaypina Jesuska aynirkan:

—Chaymantapish Tata Diospa killkadunpi willawanchi: “Ama nimata yankamanta ruraychichu yachana-yashpa Tata Dios yanapawankachu manachu nishpa.”

⁸Chashna willaptin supayka Jesustaka pusharkan manllayba altu urkuman. Chay altumanta tukuy kay allpapi llaktakunata tukuy chaykunapi alli tiyakkunata kawachirkan. ⁹Willarkan:

—Kan kunkurikushpa ñukata kuyawaptikika tukuy kay kawashkaykitami kushkayki.

¹⁰Chaypina Jesuska willarkan:

—Ñukamanta ashuy, *Satanas. Tata Diospa killkadunpi willawanchi: “Señor-niki Tata Diosllata kuyay. Payllata sirvishpa kawsay.”

¹¹Chashna Jesus sinchita willaptin supayka ashurkan. Chaypina Tata Diospa angelninkuna Jesustaka laduncharkansapa yanapak.

Galileapi Jesus kallarrirkan yachachikuyta.

(Mr 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹²Chaymanta kamachikuk *Herodeska yachachikuk Juanta karselpi churarkan. Jesuska chayta yachashpa Galilea partiman rirkan. ¹³Galileapi kashpa manana Nasaret llaktapi kawsarkannachu. Rirkan kawsak Kapernaum llaktapi. Chay llaktaka karkan Sabulon Neptali partipi Galilea kocha ladunpi. ¹⁴Ñawpa tiempu Tata Dios rimashkanta yachachikuk Isaiyas killkarkan:

¹⁵“Sabulon partipi Neptali partipi Galilea kocha ladunpi Jordan yaku ladunpi chay mana *judiyu runakuna kawsansapa.

¹⁶Chay partikunapi kawsak runakuna mana allita rurashpa tutapishina kawsarkansapa.

Paykunaka sukaman llipyak lusta kawarkansapa.

Chay runakuna wañunankunata manchashpa kawsarkansapa. Paykunapa allima lus llipyamurkan.”

Chayta killkarkan Isaiyaska. Chaypina chay killkadunpi rimashkanshina Jesus allita yachachikushpa lusshina karkan.

¹⁷Chaymanta Jesus chay Kapernaum llaktapi kawsashpana kallarrirkan yachachikuyta:

—Tata Dios sukaman munan mandunpi kawsanaykichipa. Chayrayku tukuy mana alli ruranaykichimanta wanaychi.

Jesus chusku challwakuk runakunata willarkan katinankunapa.

(Mr 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁸Chaymanta Galilea kocha mañanpi puriykashpa Jesuska ishkay runakunata kawarkan. Paykunaka atun redninkunawan challwakuykarkansapa. Suk karkan Andres. Suk karkan wawkin Simon. Paypa suk shutin karkan Pedru. ¹⁹Chaypina Jesuska paykunata willarkansapa:

—Kankuna allita yachankichi challwakunata apiyta. Kunanmantapacha ñukata katiwaychi. Katiwaptikichi ñuka allita yachachishkaykichi runakunata yachachinaykichipa.

²⁰Chay ratulla chay challwakuk runakunaka redninkunata sakishpankuna Jesusta katirkansapa. ²¹Chaymanta chay kocha mañanta riykashpankuna Jesuska Santiagota wawkin Juanwan tantallata kawarkan. Chay ishkay runakuna Sebedeopa wambrankuna karkansapa. Suk kanowapi chay ishkay runakuna tatanwan redninkunata allichaykarkansapa. Chaypina Jesuska chay ishkay runakunata kayarkansapa paywan tantalla purinankunapa. ²²Chay ratulla paykunaka kanowanpi tatanta sakishpa Jesuswan rirkansapa.

**Jesus aypa runakunata
yachachirkansapa.**

(Lk 6.17-19)

²³Chaymanta Galilea partipi tukuy llaktakunaman rishpa Jesuska yachachikurkan. Judiyo runakunapa tantanakunankuna wasinkunapi yachachikurkan. Chay runakunata willarkansapa:

—Tata Diosmi munan mandunpi kawsanaykichipa.

Chashna willashpa Jesuska runakunata tukuy laya unkuyninkunamanta nanayninkunamanta alliyachirkansapa.

²⁴Chaymanta Siria partipi sukaman famakurkansapa Jesus unku dukunata alliyachikananta. Chayrayku Siriapi kawsak runakuna Jesusman pusharkansapa rikchak laya unkuyniyuk runakunata, nanayuk runakunata, supayuk runakunata. Chaymanta pusharkansapa manchariyuk runakunata, kaspirayadu runakunata. Chaypina Jesuska tukuy chay unku du runakunata alliyachirkansapa.

²⁵Chaymanta Jesusman rirkansapa aypa runakuna Galilea partimanta, Dekapolis partimanta, Jerusalem llaktamanta, Judea partimanta, Jordan yaku suk ladunmanta.

**Jesus disipulunkunata
yachachirkansapa imata
rurashpami kushikunkasapa
nishpa.**

(Lk 6.20-23)

5 ¹Chaymanta Jesuska chay aypa runakunata kawashpa suk taksha urku sawanman rirkan. Chaypi tiyariptin disipulunkuna laduncharkansapa. ²Chaypina Jesus kallariarkan yachachiysapa. ³Willarkansapa:

—Kankuna kikikichi mana kreyina-kushpaykichi Tata Dios yanapashunaykichita yuyashpa kushikuypuru kawsan-kichi. Chashna kawsashpaykichi Tata Diospa mandunpi kawsaykankichi.

⁴Llakidu kashpaykichipish kushikuypuru kankichi. Kankunata Tata Dios kuyashushpaykichi kushichishunkichi.

⁵Kankuna kikikichi mana alabana-kushpaykichi runamasikichiwan mana piñanakushpaykichi kushikuypuru kankichi. Tukuy allpapi maypipish kaptikichi Tata Dios yanapashunkichi kushichishunkichi.

⁶Kankuna yakuta munakshina mikuyta munakshina Tata Diospa munananta ruranyashpaykichi kushikuypuru kankichi. Tata Dios kankunata kushichishunkichi.

⁷Kankuna runamasikichita llakichishpa yanapashpaykichi kushikuypuru kankichi. Tata Dios kankunatapish llakichishushpaykichi yanapashunkichi.

⁸Tukuy shunku Tata Diosllata kuyashpaykichi kushikuypuru kankichi. Kankunaka Tata Diostami kawankichi.

⁹Kankuna runamasikichita yanapashpaykichi kuyanakushpa kawsanankunapa kushikuypuru kankichi. Tata Dios kankunata willashunkichi wambrankuna kanaykichita.

¹⁰Tata Diospa munananta rurashkaykichirayku runakuna chiknishuptikichi kushikuypuru kankichi. Tata Diospa mandunpi kawsaykankichi.

¹¹Ñukata kreyiwashkaykichirayku runamasikichi piñayashuptikichi makashuptikichi llullakushpa yuyashuptikichi kushikuypuru kankichi. ¹²Kankunatashina ñawpa yachachikukkunatapish chiknishpankuna sufrichirkansapa. Tata Dios kankunata sielupi premyuykichita kushunkichi. Chayrayku sukaman kushikuychi. Kushikushpalla kawsaychi.

**Jesus yachachikurkan alli
kachishina alli lusshina
kananchikunata.**

(Mr 9.50; Lk 14.34-35)

¹³Kankuna runamasikichita yachachishpa yanapashpaykichi alli

kachishinami kankichi. Allpayadu kachi mananami nima layapi kachiyamunka-nachu. Chashna mana alli kaptin wishchunchi tukuy pi sarunanpa.

¹⁴⁻¹⁵Chaymanta suk alkusata apichish-panchikuna churanchisapa altupi tukuy wasita lusichinanpa. Chay apichidu alkusata mana churanchichu kajon ukupi. Kankunaka iden chay apichidu alkusashinami kankichi. Chaymanta suk llakta urku sawanpi kaptin mana atipanchu pakakuyta. Tukuy pi chay llaktata allimata kawan. Iden chay llaktatashina kankunatapish runamasiki-chi kawashunaykichi tiyan. ¹⁶Chayrayku allillata rurashpa kawsaychi. Tukuy runamasikichita yanapaychi paykunapish sielupi kawsak Tata Diosnikichita kuyashpa alabanankunapa.

**Jesus Tata Diospa
kamachikunankunata
yachachikurkan.**

¹⁷Ñawpa tiempu Tata Dioska awilunchikunata yachachirkansapa kamachikunankunata kasushpa kawsanankunapa. Tukuy chayta alli yachachikuk runakuna killkarkansapa. Ñukaka shamushkani tukuy chay killkadunkunapi rimashkanta rurak. Manami shamushkanichu willaknikichi amana chay killkadunkunata kasunaykichipa.

¹⁸Mash allita uyariwaychi. Tata Dios tukuy rimashkanta ruranan tiyan. Allpa sielu kullunan diyakaman mana ni pi Tata Diospa rimashkanta chinkachinkachu.

¹⁹Chaymanta ichara kankuna Tata Dios kamachikushkanta mana kasunkichimanchu chayka manami kasunapachu nishpa. Chaymanta ichara runamasikichitapish yachachinkichiman ama kasunankunapa. Chashna mana kasuptikichi Tata Dios willashunkichi mandunpi mana alli sirvikuk kanaykichita.

Chaymanta ichara kankuna Tata Dios kamachikushkanta allita kasushpa kawsan- kichiman. Chaymanta ichara runamasiki- chitapish yachachinkichiman allita kasunankunapa. Chashna kasuptikichi Tata Dios willashunkichi mandunpi ashwan alli sirvikuk kanaykichita.

²⁰Allita willaykichi. Moisespa killkadunta yachachikuk runakunawan *fariseo runakuna rimansapa Tata Dios kamachikushkankunata kasuyanankunata. Chashna rimashpapish manami allitachu kasuykansapa. Kankuna paykunamanta ashwan allita kasunaykichi tiyan. Mana paykunamanta ashwan allita kasushpaykichika manami Tata Diospa mandunpichu kawsankichi.

**Jesus yachachikurkan suwan
suwan perdonanakushpa
kawsananchikunapa.**

(Lk 12.57-59)

²¹Kankuna yachashkankichi Moises awilunchikunata willashkankunata: “Ama runamasikichita wañuchiychichu. Wañuchiptikichika llakta kamachikuk runa kankunatapish kastigashunaykichi tiyan.”

²²Chayta yachaptikichipish ñukami willaykichi: Kankuna runamasikichita chikniptikichika llakta kamachikuk runa kastigachishunaykichi tiyan. Chaymanta kankuna runamasikichita mana allita willashpa piñachiptikichika chay ashwan sinchi awtoridarkuna kastigachishunaykichi tiyan. Chaymanta runamasikichita maldisiptikichika Tata Dios mana tukuy- nyuk ninapi kastigashunaykichi tiyan.

²³⁻²⁴Tata Diospa wasinman ofrendata apashpayki ichara yuyankiman suk runata sientichishkaykita. ²⁴Chayta yuyashpayki manarapish ofrenda churanapi ofrendaykita churashpara rillay chay sientichishkayki runawan perdonanakuk. Chashna perdonanakushpana kutiy ofrendaykita Tata Diospa churak.

²⁵Ichara suk runata debiptiki payka awtoridarpi mañakukushunkiman. Manarapish awtoridarpi chayashpaykichira paywan allita parlashpa allichay amana awtoridarpi yaykuchishunaykipa. Awtoridarpi chatashuptikika guardiyata willanka karselpi churashunaykipa. ²⁶Allita willayki: Tukuy debinaykita kutichinaykikaman karselmanta mana llukshinkimanchu.

Jesús yachachikurkan ama munananchipa chikan warmiwan uchallikuyta.

²⁷Chaymanta kankuna yachashkankichi Moises awilunchikunata willashkanta: “Ama chikan warmiwan uchallikushpa kawsaychichu.”

²⁸Chayta yachaptikichipish ñukami willaykichi: Suk warmiwan puñuyta munashpaykichika ñami yuyaynikichipi uchallikushkankichina. ²⁹Chayrayku ñawiki uchallichishuptikika surkushpa wishchuy ama kashkan uchallichishunapna. Ashwan alli kanman suk ñawikillawan kawsanaykipa ama chay mana tukuyniyuk ninaman rinaykipa.

³⁰Chaymanta ichara makikiwan sukaman mana allita rurayta munankiman. Chay makikita tipiy amana nima mana allita ruranaykipana. Ashwan alli kanman suk makikillawan kawsanaykipa ama tukuy kuerpuykiwan mana tukuyniyuk ninaman rinaykipa.

Jesús yachachikurkan kasaradu ullku ama warminta wishchunarpa.
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lk 16.18)

³¹Chaymanta ñawpa awilunchikuna rimarkansapa: Warmikichita wishchunayashpaykichika rillaychi awtoridarpi killkachinakuk: “Kay warmitaka mananami munaninachu.” ³²Chashna awilunchikuna rimaptinkunapish ñukami willaykichi: Warmikichi mana chikan ullkuwan

uchallikuptinka ama wishchuychichu. Mana uchallikuk warmikita wishchushpaykichika kachaykankichi chikan ullkuwan uchallikunarpa. Wishchudu warmiwan kasaraku ullkupish uchallikunmi.

Jesús yachachikurkan mana jurashpa rimananchikunarpa.

³³Chaymanta Jesuska willarkansapa: —Kankuna yachashkankichi Moises awilunchikunata willashkankunata: “Tata Diosta jurashpa suk imata ruranaykichipa willashpaykichika chay willashkaykichita ruranaykichi tiyan.”

³⁴Chayta yachaptikichipish ñukami willaykichi: Suk imata ruranaykichipa rimashpaykichika mana jurashpalla ruraychi. Tata Dios sielumanta kamachikuyan. Chayrayku suk imata ruranaykichipa ama sielupa shutinpi juraychichu. ³⁵Kay allpapipish Tata Dios kamachikuyan. Chayrayku suk imata ruranaykichipa rimashpaykichika ama allpapa shutinpi juraychichu. Jerusalen llakta sukaman sinchi kamachikuk Tata Diospa llaktanmi. Chayrayku ama Jerusalenpa shutinpi juraychichu. ³⁶Chaymanta mana chukchaykichita atipankichichu yanayachiya nima yurakyachiya. Chayrayku ama kikikichipa shutikichipi juraychichu.

³⁷Kankuna willashpaykichika ariya rurasha nishpa ruranaykichi tiyan. Willashpaykichika manami rurashachu nishpa ama ruraychichu. Ashwanta rimashpaykichika mana allitachu rimaykankichi.

Jesús yachachikurkan suk runa mana allita rurawaptinchikuna ama kutipananchikunarpa.
(Lk 6.29-30)

³⁸Ñawpa awilunchikuna yachachikurkansapa: “Makanakushpa suk runa llaktamasinpa ñawinta surkupuptinka kirunta polvoptinka paypapi

awtoridar ñawinta surkuchipunan tiyan kirunta polvochipunan tiyan.”

³⁹Chayta yachachiptinkunapish willaykichi: Suk sakra runa imatapish kaptin rurashuptikichi ama kutipaychichu. Suk ladu uyaykichipi sakmashuptikichika suk ladutapish kuychi.

⁴⁰Chaymanta suk runa mañakuku-shuptikichi kamisaykichita kichushu-naykichipa ama michaychichu apananpa. Sakuykichitapish kuychi.

⁴¹Chaymanta ichara suk kamachikuk runa mana pagarashushpaykichi suk kargata aparichishunkichiman suk kilometruta. Chay kargata ishkay kilometruta apapuychi.

⁴²Chaymanta llaktamasikichi ima tiyashuknikichita mañashuptikichi kuychilla. Suk imata mañashuptikichi suknin diya kutichishunaykichipa mana michashpa kuychilla.

**Jesus yachachikurkan tukuy
chikniwakninchikunata
kuyananchikunapa.
(Lk 6.27-28, 32-36)**

⁴³Chaymanta Jesuska willarkansapa: —Ñawpa awilunchikuna yachachikurkansapa: “Yanapanakumaskichita kuyaychi. Chiknishuknikichita chikniychi.”

⁴⁴Chashna yachachiptinkunapish ñukami willaykichi: Kankuna chiknishuk runakunatapish kuyaychilla. Maldishuptikichika Tata Diosta roygaychi yanapanankunapa. Chiknishuptikichika allita yanapaychi. Sufrichishuptikichika paykunapa oraychi.

⁴⁵Kankunaka allita rurashpa kawsashpaykichi sielupi kawsak Tata Diospa wambrankuna kankichi. Paymi intita llukshichimun alli rurak runakunapa mana alli rurak runakunapapish. Tata Dios tamyachimun tukuy alli rurak runakunapa tukuy mana alli rurak runakunapapish.

⁴⁶Chay *romano awtoridarpa kobrauk runakuna mana alli rurak

kashpankunapish yanapanakukmasinkunallawan kuyanankunsapa. Kankuna kuyanankukmasikichillata kuyashpaykichika paykunamanta mana ashwan allitachu ruraykankichi. Tata Dioska mana nima premyuta kushunkichichu.

⁴⁷Kankuna ayllupuralla rimachinakushpaykichika Tata Diosta mana riksik runakunamanta mana ashwan allitachu ruraykankichi. Paykunapish kuyanankukmasinkunallata rimachinsapa. ⁴⁸Kankunaka sielupi kawsak Tata Diosnikichishina tukuy runakunata kuyashpa kawsanaykichi tiyan.

**Jesus yachachikurkan tukuy
runakunata yanapananchikunapa
mana ni pi kawaptin.**

6 ¹Chaymanta ama ni pita yanapaychichu runakuna alabashunankunallapa. Alabashunankunallapa yanapaptikichi sielupi kawsak Tata Dioska manami nima premyuta kushunkichichu. ²Chayrayku mana nimayuk runakunata yanapashpaykichi ama ni pita willaychichu. Llullachikuk runakuna kallikunapi tantanakunankuna wasikunapi tukuy pita willansapa mana nimayukkunata yanapashkankunata. Munansapa tukuy runakuna rimanankunapa alli rurak kanankunata. Ñuka willaykichi chay alabanakunankunalla premyunkuna kananta.

³Kankuna mana nimayuk runata yanapashpaykichi ama ni pita nima kuyadu amiguypichita willaychichu. ⁴Pakallalla yanapaptikichi Tata Dioska tukuy alli rurashkaykichita yachashpa premyuykichita kushunkichi.

**Jesus yachachikurkan
imashnami Tata Dioswan
parlashunchisapa nishpa.
(Lk 11.2-4)**

⁵Chaymanta Jesuska willarkansapa: —Allipi tukushpa llullachikuk runakuna tantanakunankuna wasiku-

napi plasakunapi shayarinsapa oranankunapa. Chayta ruransapa runamasinkuna kawashpa rimanankunapa alli rurak kanankunata. Chashna runamasinkuna alabashpankuna premyuntashina kunsapa. Tata Dios mana nimata kunkasapachu. Kankuna ama paykunashina ruraychichu. ⁶Kankuna orashpaykichi wasikichi ukupi yaykuychi. Punkuta wichkashpa sapallaykichilla Tata Diosnikichiwan parlaychi. Pakallalla oraptikichi payka uyarishpa premyuykichita kushunkichi.

⁷Ama oraychichu chay mana *judiyu runakunashina. Paykunaka amañansapa Tata Diosta mañayta kuti kuti chayllata rimashpa. Yuyansapa kuti kuti chayllata mañashpa Tata Dios ashwan allita uyarinankunata. ⁸Kankuna orashpaykichi ama paykunashina mañaychichu. Manara mañaptikichira Tataykichi Dios tukuy munanaykichita yachan.

⁹Chayrayku kashna oraychi:

“A Tata Dios, kanmi kanki altu sielupi kawsak Tataynikuna.

Munanisapa tukuy runakuna rimanankunapa kan sukaman alli rurak kanaykita.

¹⁰ Munanisapa tukuy runakunata kamachinaykita.

Roygaykisapa sielupi kawsakkuna munanaykita rurankunashina kay allpapipish tukuy runakuna munanaykita rurankunapa.

¹¹ Tukuy diya mikunaynikunata kuwaysapa.

¹² Runamasinikuna mana allita rurawap-tinkuna ñukaykuna perdonanisapa. Chashna perdonashkaynikunashina kanpish uchaynikunamanta perdonawaysapa.

¹³ Supaymanta amachawaysapa.

Yanapawaysapa ama supay llullachiwashpankuna mana allita rurachiwanankunapa.

Kanmi mana tukuy niyukta tukuy laya atipak alli kamachikuk kuyakuk kanki.

Chashna kachun.”

¹⁴Chaymanta willaykichi: Runamasikichi mana allita rurashuptikichika perdonanaykichi tiyan. Kankuna perdonaptikichika sielupi kawsak Tata Dios kankunatapish mana alli rurashkaykichimanta perdonashunkichi. ¹⁵Mana alli rurashuknikichita mana perdonaptikichika Tata Diospish manami kankunataka perdonashunkichichu.

Jesús yachachikurkan Tata Diosta kuyashpa mikunata sasinanchikunapa.

¹⁶Allipi tukushpa llullachikuk runakuna churadu diyakunapi mikunata sasinsapa Tata Diosta kushichinankunapa. Paykuna sukaman munansapa tukuy pi yachanankunapa sasiykanankunata. Llakidu uyayuk tukunsapa tukuy pi kawashpa llakichinankunapa. Chashna runamasinkuna alabashpankuna premyuntashina kunsapa. Tata Dios manami nimata kunkasapanachu. Kankunaka mikunata sasishpaykichika ama paykunashina ruraychichu. ¹⁷Tata Diosta kushichinaykichipa mikunata sasishpaykichika chuya chuyata uyaykichita mayllaychi. ¹⁸Allita allichanakuychi ama ni pi yachanankunapa sasiykanaykichita. Tataykichi Diosllami mikunata sasinaykichita yachashpa premyuykichita kushunkichi.

Jesús yachachikurkan sielupi tiyawakninchikunallata yuyananchikunapa.

(Lk 12.33-34)

¹⁹Ama kay allpapi rikchak layaykichita mirachishpa kawsaychichu. Tukuy laya kay allpapi kuruyan ismayan.

Chaymanta suwa runakuna yaykushpankuna chay tiyakkunata apansapa.

²⁰Kankuna Tata Diosta allita kasushpa kawsaptikichi sielupi tiyapushunaykichi aypayaykan. Chaypi suwakuna manana yaykunasapanachu apanankunapa. Chaypi mana nima laya kuruyanchu nima ismayanchu. ²¹Sielupi tiyapushunaykichita tukuy shunku munashpaykichi chayllata yuyashpa kawsankichi.

**Jesus yachachikurkan luspishina
kawsananchikunapa.**

(Lk 11.34-36)

²²Ñawinchikuna kuerpunchikunapa lusninshina. Yuyayninchikuna shunkunchikunapa lusninshina. Kankuna allikunata yuyashpaykichi allita rurashpa kawsankichi. Allita rurashpa kawsashpaykichi luspishina kawsaykanchi.

²³Chaymanta ñawikichi mana allita kawakuptinkuna tutapishina kawsankichi. Kankuna mana allikunata yuyashpaykichi mana allita rurashpa tutapishina kawsankichi. Chaymanta mana allikunata yuyashpaykichika allita rurashpa kawsashpaykichimanta Tata Diosmanta ashushpaykichi sukaman ashwan tuta likidupishina kawsankichi.

**Jesus yachachikurkan ama
tiyawakninchikunallata yuyashpa
kawsananchikunapa.**

(Lk 16.13)

²⁴Suk runa mana atipanchu chay ratulla ishkay patronpi trabajayta. Sukllallata kasunan tiyan. Suk patronninta kasushpa sukta manana kasunnachu. Kankuna chay trabajador runashina kankichi. Kullkiyayta munashpalla kawsashpaykichika manana atipankichinachu Tata Diosta kasushpa kawsayta.

**Jesus yachachikurkan Tata Dios
tukuy wambrankunata
kuydanankunata.**

(Lk 12.22-31)

²⁵Chayrayku allita willaykichi: Ama turbachinakushpa yuyaychichu imatami mikusha upyasha imatami llachapakusha nishpa. Tata Dios nasishkanchikuna diyamanta wiwawanchisapa. ¿Manachu mikunanchikunatapish llachapanchikunatapish kuwanchisapa?

²⁶Mash kawaychi imashnami pishkillukuna pawashpa kawsansapa nishpa. Paykunaka mana nima murukunata tarpunsapachu. Paykunapa nima muru wakaychana wasinkuna tiyapunsapachu. Mana nima murukunata tarpuptinkunapish sielupi kawsak Tata Diosnikichi aypa mikunankunata kunsapa. Tata Dioska pishkillukunamanta kankunata ashwan allita kuyashunkichi. Chayrayku rikchak layata kushunkichi.

²⁷Kankunaka sukaman turbachinakushpa ¿atipankichimanchu ashwanta kawsayta? ²⁸Mana ni chayta atipashpaykichika ¿imapatí llachapaykichillapi yuyashpa turbakunkichi? Mash kawaychi chay allima sisakunata. Chaykunaka mana nima trabajansapachu nima puchkakunsapachu. Mana trabajashpankunapish sukaman allima rikurinsapa.

²⁹Ñawpa kamachikuk Salomonpa llachapankuna sukaman allima rikurirkan. Kay sisakuna paypa llachapanmanta ashwan allimata rikurinsapa. ³⁰Tata Dios kiwakunata wiñachin sisanankunapa. Chay sisakuna suk diyallapa allimata rikurinsapa. Chaymanta ñukanchikuna rupachinichisapa. ¿Imapatí mana kreyikunkichi Tata Dios chay sisakunamanta kankunata ashwan allimata mudachishunaykichita?

³¹Chayrayku ama sukaman turbachina-kuychichu yuyaykushpa imatami mikusha imatami upyasha imatami mudakusha nishpa.

³²Tata Diosta mana kasushpa kawsak runakuna chaykunallata yuyaykushpalla kawsansapa. Ama paykunashina kawsaychichu. Kankunapaka tiyanmi alli kuydakuk yanapakuk Tata Diosnikichi. Paymi allita yachan imakunami illashunki-chi nishpa. ³³Kankunapa kuydakuk Tata Diosnikichi tiyaptin ashwanta munaychi paypa mandunpi kawsayta. Paypa munash-kankunata rurashpa kawsaptikichi paymi tukuy layata kushunkichi. ³⁴Tukuy diya Tata Dios rikchak layata kushuptikichi ama turbakushpa rimaychichu: “Kaya ¿imatatí mikuni imatati llachapakuni?” nishpa. Kayantinpish Tata Dioska kuyashushpayki-chi yanapashunkichi. Chayrayku kayapa kaya washanpa ama sukaman turbachina-kushpa llakiychichu.

Jesus yachachikurkan ama sukta sukta yuyananchikunapa.

(Lk 6.37-38, 41-42)

7 ¹Chaymanta Jesuska willarkansapa: —Ama ni pita washanchashpa yuyaychichu ama Tata Dios kankunata-pish willashunaykichipa mana alli rurak kanaykichita. ²Kankuna imashnacha runamasikichita washanchanaykichi-shina chashnallami Tata Diospish kankunata willashunkichi mana alli rurak kanaykichita. Runamasikichita rurashkaykichishinalla Tata Dioska kankunatapish rurashunkichi.

³Kankuna uchaykichita mana riksina-yaptikichi ñawikichipi kaspishina tiyan. Ñawikichipi kaspi tiyaykaptin munanki-chi wawkikichipa ñawinmanta takshasi-llu susyata surkuyta. ⁴Kankunapa ñawikichipi kaspishina tiyaykaptin ¿imashnatí animukunkichi wawkiki-chita willaya: “Ñuka ñawikimanta chay

susilluta surkunayani” nishpa? ⁵Chayta rimashpaykichi allipi tukushpa mana allikunata ruraykankichi. Chayrayku willaykichi: Kikikichipa ñawikichimanta chay kaspitashina surkuychi. Chaypira atipankichi wawkikichipa ñawinmanta chay taksha susillutashina surkupuyta.

⁶Chaymanta Tata Diospa rimananta sinchi shunkuyuk mana kasunayak runakunata ama yachachiychichu. Chay laya runakunata yachachiptikichika iden piña allkushina chiknishushpayki-chi makashunkichiman. Paykunata yachachishpaykichika kuchikunapa alli *perlaskunatashina wishchuykankichi. Chay laya runakuna Tata Diospa rimananta mana nimatashina kawansapa. Chayrayku ama paykunata yachachiychichu.

Jesus yachachikurkan tukuy munananchikunata Tata Diosta mañananchikunapa.

(Lk 11.9-13; 6.31)

⁷Chaymanta munanaykichita Tata Diosta mañaychi. Chashna mañaptikichi payka kushunkichi. Munanaykichita maskaychi. Maskashpaykichi tarinkichi. Tata Dios yanapashunaykichipa munashpaykichi payta roygaychi. Chashna roygaptikichi payka punkuta kicharikshina yanapashunkichi. ⁸Tata Diosta mañashpaykichi chaskinkichi. Tata Diosta maskashpaykichi tarinkichi. Tata Diosta roygaptikichi payka punkuta kicharikshina yanapashunkichi.

⁹Kankunapa wambraykichi panta mañashuptikichi ¿ariya rumitachu kunkichiman? ¹⁰Challwata mañashupti-kichi ¿ariya machakuytachu kunkichi-man? ¹¹Kankuna mana alli rurak kaykashpaykichipish wambraykichita allikunata kunkichi. Sielupi kawsak Tata Diosnikichita mañaptikichi payka ashwan allimakunata kushunkichi.

¹²Kankuna munankichi runamasikichi kuyashushpaykichi allita yanapashunaykichipa. Chashnashina kankunapish runamasikichita allita yanapaychi. Moises kamachikunankunapi ñawpa yachachikuk runakuna killkadunpi chayllata yachachikurkansapa.

**Tata Diosta katishpanchikuna iden
llañu ñantashina purinchisapa.**
(Lk 13.24)

¹³Kankuna llañu punkutashina yaykuychi. Aypa runakuna kikinkunapa munanankunallata rurashpa kawsansapa. Paykunaka iden anchu punkutashina yaykushpa alli kicharidu ñantashina puriykansapa. Chay alli kicharidu ñantashina purishpankuna mana tukuyniyuk ninapi chayankasapa. ¹⁴Chaymanta mana aypa runakunachu Tata Diospa munananllata rurashpa kawsansapa. Paykunaka iden llañu punkutashina yaykushpa llañu ñantashina padesishpa purinsapa. Chay llañu ñantashina purishpankuna sielupi chayankasapa.

**Jesus yachachikurkan llullachikuk
runakunamanta
kuydanakunanchikunapa.**
(Lk 6.43-44)

¹⁵Llulla yachachikuk runakuna rimansapa Tata Diospa rimananta allita yachachikuykanankunata. Kankunaka paykunamanta allita kuydanakuychi ama llullachishunaykichipa. Paykunaka iden ovejashina alli modoyuk tukunsapa. Chaykamanka manchanapa pumashina llullachikushpa wakllichishunayankichi.

¹⁶Llullachikuk runakunata kawsanan-kunamanta riksinkichi. Mash yuyaychi. Kashayuk kaspi mana uvakunatachu wayuchakun. Nima chupukasha wayuchakunchu *igo wayuta. Chashna-shinami chay llulla yachachikuk runakunapish Tata Diospa rimananta mana

kuskatachu yachachikunsapa. ¹⁷Suk alli kaspi alli wayukunata wayuchakun. Mana alli kaspi mana alli wayukunata wayuchakun. ¹⁸Suk alli kaspika manami wayuchakunchu mana alli wayukunata. Mana alli kaspika manami wayuchakunchu alli wayukunata. ¹⁹Ñukanchi mana alli wayuyuk kaspikunata kuchushpa rupachinchi. Chashnashina llulla yachachikukkunata Tata Dios churanka mana tukuyniyuk ninapi. ²⁰Kankuna chay mana alli yachachikukkunata mana alli rurankunamanta riksinkichi llulla yachachikukkuna kanankunata.

**Jesus yachachikurkan Tata Diosta
kasushpa kawsak runakunalla
mandunpi yaykunankunapa.**
(Lk 13.25-27)

²¹Tatayni Diospa munananta rurak runakunalla paypa mandunpi yaykunkasapa. Chay llullakuk runakuna: “Señor, Señor” willawashpankunapish mana allita rurashpa kawsansapa. Chayrayku paykunaka manami Tata Diospa mandunpi yaykunkasapachu.

²²Ñuka kashkan shamuptini chay llullachikuk runakuna willawankasapa: “Señor, ñukaykuna shutikita rimashpa yachachikurkanisapa. Shutikita rimashpa runakunamanta supaykunata llukshichirkanisapa. Shutikita rimashpa aypa *milagrunakunata rurarkanisapa.” ²³Chashna willawaptinkunapish willashasapa: “Kankunataka manami riksiykichichu. Mana allita rurashpa kawsashkaykichirayku ñukamanta ashuychi.”

**Jesus yachachikurkan ishkey laya
ruradu wasikunapa ejemplunta.**
(Mr 1.22; Lk 6.47-49)

²⁴Chayrayku willaykichi: Kankuna yachachikushkaynita uyarishpa chayta kasunaykichi tiyan. Chashna kasushpa kawsashpaykichi yachaysapa runa

kankichi. Suk yachaysapa runa wasinta rurashpa sinchi allpapi uku ukuta aspishpa rurán. ²⁵Chaymanta sukaman tamyaptin yaku lloklashpa wasita kirpaptin sinchita wayraptin chay alli ruradu wasika mana urmankachu. Kankuna allita kasuwashpa kawsashpaykichika sinchi allpapi wasinta rurak runakunashinami kankichi.

²⁶Chaymanta kankuna yachachikunaynita uyarishpalla mana kasuwashpaykichika suk mana alli yuyaykuk runashina kankichi. Suk mana alli yuyaykuk runa wasinta rurashpa ñupu likidu allpapi rurán. Chay laya ruradu wasika mana sinchikunchu. ²⁷Sukaman tamyaptin yaku lloklaptin sinchita wayraptin chay mana alli yuyaykuk runa wasin kunanlla urmapun. Sukaman allita waklin. Kankunaka yachachikunaynita mana kasushpaykichika wakllichinakunkichi.

²⁸⁻²⁹Chaymanta Jesus yachachikuyta tukuchaptin chay runakunaka almirashpankuna parlarkansapa:

—Kay Jesuska kamachikuk runashina yachachiwanchisapa. Mana Moisespa killkadunta yachachikuk runakunashinachu yachachiwanchisapa.

**Jesus lasaruyak runata
alliyachirkan.**

(Mr 1.40-45; Lk 5.12-16)

8 ¹Chaymanta Jesus chay urkumanta urayamuptin aypa runakuna katirkansapa. ²Chaypina suk lasaruyak runa Jesusta ladunchashpa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Señor, munashpaykika kay unkuyninimanta alliyachiway.

³Chashna willaptin Jesuska chay runataka llankashpa willarkan:

—Ariya, munani alliyachiynikita. Ñami alliyaduna kanki.

Chayta willaptinlla chay runa tukuy kirinkuna chinkarkan. ⁴Chaypina Jesuska willarkan:

—Amara ni pita willayrachu alliyachishkaynita. *Saserdoteman rillay kawashunapa alliyaduna kanaykita. Chaymanta ñawpa Moises killkashkanpi kamachikunanta allita kasushpa suk ofrendata apay. Chayta apaptiki tukuy runakuna yachankasapa unkuynikimanta sanuyashkaykita.

**Jesus suk kapitanpa wiwachunta
alliyachirkan.**

(Lk 7.1-10)

⁵Chaymanta Kapernaum llaktapi chayaptin suk runa Jesusta laduncharkan. Payka *Roma llaktamanta soldadukunapa kapitannin karkan. Jesusta sukaman roygashpa willarkan:

⁶—Señor, suk wiwachuyni wasinipi sukaman unku dulla kawsan. Manana nima kuyuyta atipannachu. Mana muchunapa laya nanaywan sukaman sufriykan.

⁷Chashna willaptin Jesuska chay kapitanta willarkan:

—Wasikiman risha payta alliyachinaynipa.

⁸Chaypina chay kapitanka willarkan:

—Señor, ñuka mana nimachu kani wasinipi yaykunaykipa. Kayllamanta atipanki wiwachuynita alliyachiya. ⁹Tata Diosmi kamachishunki. Chayrayku sinchi kamachikuk kanki. Ñukapapish tiyan kamachiwakninikuna. Paykuna kamachiwaptinkuna kasunayni tiyan. Chaymanta ñuka soldadukunata kamachiptini paykuna pish kasuwansapa. Suk soldaduta suk mayman rinanpa willaptini rin. Sukta shamunampa willaptini shamun. Suk wiwachuyni imatapish rurananpa willaptini rurán. Chayrayku sinchi kamachikuk kashpayki karullamanta wiwachuynita alliyachipay.

¹⁰Chashna chay kapitan willaptin Jesuska sukaman almirarkan. Chaypina tukuy chay katik runakunata willarkansapa:

—Allita willaykichi. Tukuy *judiyumasi-nikunamanta mana niman suk runa kay *romano kapitanshina ñukata kreyiwashka-chu. ¹¹Chayrayku willaykichi: Inti llukshimunamanta inti yaykunanmanta tukuy kreyiwakkuna Tata Diospa mandunpi yaykunkasapa. Chaypina tiyarinkasapa ñawpa awilunchi Abraham-wan Isakwan Jakobowan tantalla mikunan-kunapa. ¹²Chaykamanka kankuna Tata Diospa mandunpi yaykunaykichi kaykaptin mana ñukata kreyiwashkaykichirayku mana yaykunkichichu. Tata Dioska tukuy mana kreyiwakkunata sielu washaman tutayaduman churankasapa. Chaypina paykunaka llakishpankuna kirunkunata mukushpankuna sukaman wakankasapa.

¹³Chayta willashkanwashana Jesuska chay kapitanta willarkan:

—Rillayna wasikiman. Tukuy shunku kreyiwashkaykiraykumi wiwachuyki-taka alliyachishkani.

Jesus willashkan oraslla chay unkudu wiwachunka wasinllapi alliyarkan.

**Jesus Pedrupa suedranta
alliyachirkan.**

(Mr 1.29-31; Lk 4.38-39)

¹⁴Chaymanta Jesuska disipulunkuna-wan rirkansapa Pedrupa wasinman. Chaypi yaykushpa Jesuska Pedrupa suedranta tarirkan unkuduta. Chay warmika kawitunpi kalentorawan siridu karkan. ¹⁵Chaypina Jesuska chay unkudu warmipa makinta llankaptin kalentoranka chiriyapurkan. Chashna alliyashpa atarimushpa kallarrirkan Jesusta disipulunkunata karaysapata.

**Jesus aypa unkudukunata
alliyachirkansapa.**

(Mr 1.32-34; Lk 4.40-41)

¹⁶Chaymanta amusayaykaptinna Jesusman supayadu runakunata pushamur-kansapa. Jesuska rimashpalla chay

supaykunata llukshichirkansapa. Tukuy unkudukunatapish alliyachirkansapa.

¹⁷Chayta Jesus rurarkan Tata Dios willashkanta rurananpa. Chay ñawpa yachachikuk Isaiyas killkarkan: “Payka rikchak laya unkuyninchikunamanta alliyachiwashkanchisapa. Tukuy laya nanayninchikunata kichuwarkanchisapa.” Chay killkadunpi rimashkanshina Jesus unkudukunata alliyachirkansapa.

**Aypa runakuna munarkansapa
Jesusta katiyta.**

(Lk 9.57-62)

¹⁸Chaymanta aypa runakuna Jesuspa ladunpi tantanakurkansapa. Jesuska chay runakunata kawashpa disipulunkunata willarkansapa:

—Akuychi kay kochata chimbaypachi.

¹⁹Manara kanowapi yaykuptinkunara Moisespa killkadunta yachachikuk runa Jesusta ladunchashpa willarkan:

—Maestru, maytapish riptiki chaytami katishkayki.

²⁰Chaypina Jesuska willarkan:

—Atukkunapa machaykunapi wasinkuna tiyan. Pishkillukunapapish wasinkuna tiyan. Ñuka sielumanta shamudu runa kashpaynipish mana nima wasiyukchu kani chaypi samanay-nipa.

²¹Chaypina Jesusta katik runa willarkan:

—Señor, tatayni wañuptin pampash-paynira katishkayki.

²²Chashna willaptin Jesus willarkan:

—Kunanlla aku ñukawan. Tata Diosta mana kasunayak runakunaka paykunapura pampanakuchunsapa.

**Jesus sinchi wayrata
sampayachirkan.**

(Mr 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³Chashna parlashkankunawasha Jesuska disipulunkunawan suk

kanowapi yaykurkansapa kochata chimbankunapa. ²⁴Chimbaykaptinkuna kallarikkan sukaman wayrayta. Chay wayrawan yakuka sukaman olasyarkan yakallapa kanowata untachinankaman. Chay yaku wayrawan kuyuykaptinpish Jesuska kanowapi puñuykarkan. ²⁵Chaypina disipulunkunakarikansapa rikchachik. Sukaman manchakushpankuna willarkansapa:

—¡Señor, salvawaysapa! Ñami suminayaykanchisapana.

²⁶Jesuka willarkansapa:

—¿Imapatí sukaman manchakunchi? ¿Manachu allitara kreyiwanchichira?

Chashna willashpa Jesuska atarishpa wayrata yakuta sinchita willarkan sampayanapa. Willaptinlla sampayarkan.

²⁷Chayta kawashpankuna disipulunkunaka sukaman almirashpa tapunakurkansapa:

—¿Pití kay runaka? Rimashpalla wayrata yakuta kasillayachin.

Jesús supayadu runakunata alliyachirkan.

(Mr 5.1-20; Lk 8.26-39)

²⁸Chaymanta chay kochata chimbashpankuna Gadara llaktapi Jesuska disipulunkunawan chayarkansapa. Chaypi ishkey supayadu ullkukunatiyarkan. Paykuna sukaman supayadu karkansapa. Chay ishkey runakunaka wañudukunata pampashkankunapi kawsarkansapa. Paykuna sukaman sakralikidu kaptinkuna mana ni pi atiparkansapachu chay ñanta puriya. Chaypina chay ishkey runakunaka Jesusta kawashpankuna laduncharkansapa. ²⁹Sinchita rimashpa willarkansapa:

—Tata Diospa wambran Jesús; manara kastigawanaykipasapa tiempuchayamuptinra shamushkankichu kastigawaksapa?

³⁰Chay supayadu runakunamanta mana karupichu aypa kuchikuna mikukuykarkansapa. ³¹Chaypina chay runakunapi kawsak supaykunaka Jesustaka willarkansapa:

—Kay runakunamanta llukshichi-washpaykisapa almitiwaysapa chay kuchikunapi yaykunaynikunapa.

³²Chashna willaptinkuna Jesús almitishpa willarkansapa:

—¡Rillaychi!

Jesús willaptinkunana chay supaykuna chay ishkey runakunamanta llukshirkansapa. Rirkansapa kuchikunapi yaykuk. Chaypina kuchikunaka kallpashpankuna urkumanta sinkushpa yakupi sipikurkansapa.

³³Chayta kawashpankuna kuchikuna kuydak runakuna manchakuywan llaktankunaman kallparkansapa. Chaypi chayashpankuna tukuy llaktamasinkunata willarkansapa Jesús chay supayadu runakunata alliyachishkanta. Kuchikuna yakupi sipikushkankunata parlachikurkansapa. ³⁴Chayta uyarishpankuna tukuy chay llaktapi kawsak runakuna rirkansapa Jesusta tarik. Jesusta kawashpankuna roygarkansapa llaktanrunamanta llukshinanpa.

Jesús mana kuyuy atipak runata alliyachirkan.

(Mr 2.1-12; Lk 5.17-26)

9 ¹Chaymanta suk atun kanowapi yaykushpa Jesuska chimbarkan chay kochata. Chimbashpa kawsanan Nasaret llaktapi chayarkan. ²Chaypina runakuna suk mana kuyuy atipak runata kamillapi payman pusharkansapa. Chay unkuduta pushamuk runakuna tukuy shunku kreyirkansapa Jesús alliyachinanta. Jesús kreyikushkankunata yachashpa chay unkuduta willarkan:

—Wambrayni, ama manchakuychu. Tukuy uchaykikunamanta perdonayki.

³Chashna chay unkuduta willaptin Moisespa killkashkankunata yachachikuk runakuna piñakushpankuna yuyayninkunapi rimarkansapa: “Kay runaka Tata Diostami sukaman piñachiykan. Payka iden Tata Diosshina tukushpa kay unkuduta willashka tukuy uchankunamanta perdonananta.”

⁴Jesus chay runakunapa yuyayninkunata yachashpa willarkansapa:

—¿Imapatí washanchawaykankichi?

⁵Kay unkuduta ishkay layata atipayman willayta. Munashpayni willayman:

“Uchaykikunamanta perdonayki.”

Munashpayni willayman: “Atarimushpa rillay.” ⁶Kunanlla kay unkuduta alliyachisha. Alliyachiptini yachankichi ñuka sielumanta shamudu runa kanaynita. Yachankichi tukuy runakunapa uchankunata perdonayta atipanaynita.

Chashna willashpa Jesuska chay mana kuyuy atipak runata willarkan:

—¡Atarimuy! Kamillaykita apishpa wasikiman rillay.

⁷Chashna Jesus willaptinna chay unkudu runaka alliyaduna atarimushpa wasinman kutirkan. ⁸Chayta kawashpankuna chay runakuna sukaman manchakurkansapa. Chaymanta Jesus runakunata alliyachishkanrayku Tata Diosta alabarkansapa.

Jesus Mateota kayarkan.

(Mr 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹Chaymanta Jesus pasaykashpa ñuka Mateota kawawarkan. Maypicha *romano awtoridarkunapa kullkita chaskikunaynipi tiyaridu karkani. Chaypina Jesuska kawawashpa willawarkan:

—Shamuy ñukawan.

Chashna willawaptin atarishpa Jesusta katirkani. ¹⁰Chaymanta disipulunkunawan Jesusta pusharkani

wasinipi mikuk. Chaypina kullki chaskikukmasinikunawan mana alli rurak runakuna shamurkansapa tiyarik Jesuswan disipulunkunawan tantalla mikunayninkunapa. ¹¹Chaypina *fariseo runakuna chayta kawashpankuna ñukaykunata willawarkansapa:

—¿Imapatí maestruiykichí Jesus kullki chaskikukkunawan uchasapa runakunawan tantalla mikuykan?

¹²Chaypina Jesus yuyaykanankunata uyarishpa suk ejempluwan yachachirkansapa:

—Unkudu runa ampik runata sukaman maskan alliyachinanpa. Sanu runa mana nima ampik runata maskanchu sanu kashpa. ¹³Rillaychi allita yachakumuychi imatami Tata Dios rimananpi yachachiwanchisapa nishpa. Paymi willawanchisapa: “Animalkunata kuyawashpa wañuchinaykichimanta ashwanta munani runamasikichita llakichishpa yanapanaykichipa.” Chayrayku ñuka shamushkani uchaspakunata uchankunamanta salvanaynipa. Manami shamushkanichu mana uchayuk yuyanakuk runakunata salvanaynipa.

Fariseokuna amañaksapa mana mikushpa Tata Diosta kuyayta.

(Mr 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴Chaymanta Juan Bawtistapa disipulunkuna ladunchashpankuna Jesusta tapurkansapa:

—Ñukaykunawan fariseo runakuna Tata Diosta kuyashpaynikuna churadu diyakuna amañanisapa mana nimata mikuyta. ¿Imapatí disipuluykikuna mana ñukaykunashina amañansapa?

¹⁵Chayta tapuptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Suk funsiapi invitadu runakuna noviowan tantalla kashpankuna mana llakinsapachu. Funsia washa novio

sakiptinkuna chaypira churadu diyakuna mikunata mana mikunkasapachu.

¹⁶Chaymanta Jesus ashwanta entiendichinayashpa willarkansapa:

—Mana ni pi mawka llachapata tipi mushuk telawan remiendanmanchu. Chay llachapata takshaptin mushuk tela kintikushpa mawka llachapata ashwanta llikichin. ¹⁷Chaymanta mana ni pi llullu vinuta churanmanchu vinu churana mawka kapachupi. Chaypi churaptin llullu vinuka timbushpa mawka kapachuta pachyachinman. Kapachu llikikuptin vinuka usunman. Chay llikikudu kapachupish wakllidu kiparin. Chayrayku llullu vinuta mushuk kapachupi churansapa ama vinu ichakunanpa.

**Jesus yawar unkuyuk warmita
alliyachirkan. Chaymanta Jairopa
shipashninta kawsachimurkan.**

(Mr 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸Jesus chay runakunata yachachiykaptin suk runa laduncharkan. Payka tantanakunankuna wasipi kamachikuk runa karkan. Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Chaylla shipashnini chayrak wañushka. Aku wasiniman. Llankaptiki shipashnini kashkan kawsamunka.

¹⁹Chashna willaptin disipulunkunawan tantalla Jesuska chay kamachikuk runata katirkan. ²⁰Jesus riykaptin suk warmi katishpa laduncharkan. Payka yawar unkuywan chunka ishkay watata kawsarkan. Chay warmi washanmanta Jesuspa llachapan mañanta llankarkan. ²¹Yuyarkan: “Jesuspa llachapanta llankashpaynilla alliyasha.” ²²Chashna llankaptin Jesus washanta chapashpa chay warmita kawarkan. Chaypina llakichishpa willarkan:

—Wambrayni, kushikuyna. Tukuy shunku kreyiwashkaykirayku sanuya-chiyki.

Chayta willaptin alliyarkan.

²³Chaymanta chay kamachikuk runapa wasinpi Jesuska chayarkan. Chaypi aypa runakuna sukaman kaparikushpa wakakuykarkansapa. Kena pukuk runakunapish listuna karkansapa chay wañuduta pampak pushanankunapa. ²⁴Paykunata kawashpa Jesuska willarkansapa: —Kaymanta llukshiychi. Kay shipashka puñuykanmi. Manami wañuduchu.

Puñuykananta willaptinkuna chay runakuna Jesusta sukaman asichirkansapa. ²⁵Chaypina Jesuska tukuyta washaman llukshichirkansapa. Chaymanta yaykushpa chay shipashta makinmanta aiptin kawsamushpa atarimurkan. ²⁶Chaymanta tukuy llaktakunapi sukaman famakurkansapa Jesus chay shipashta kawsachimushkanta.

**Jesus ishkay mana kawakuk
runakunata alliyachirkan.**

²⁷Chaymanta riykaptinna ishkay mana kawakuk runakuna sinchita kaparishpa Jesustaka katirkansapa. Willarkansapa:

—¡Davidpa miraknin Jesus, ñukaykuna atapish llakichiwaysapa!

²⁸Jesus suk wasipi yaykuptin chay ishkay biskukunapish yaykushpa laduncharkansapa. Jesuska paykunata tapurkansapa:

—¿Ariya kreyiwankichichu atipanaynita alliyachiynikichita?

Paykunaka aynirkansapa:

—Ariya, Señor, kreyiykisapami.

²⁹Chaypina Jesuska ñawinkunata llankashpa willarkansapa:

—Tukuy shunku kreyiwashkaykichi-rayku alliyachiykichi.

³⁰Chashna willaptinna chay ishkay runakunaka allitana kawakurkansapa.

Chaypina Jesuska paykunata sinchita willarkansapa:

—Ama ni pita willaychichu ñuka alliyachishkaynita.

³¹Chashna willaptin pish paykunaka tukuy chay llaktakunapi kawsak runakunata parlachirkansapa Jesus alliyachishkankunata.

Jesus mana rimakuy atipak runata alliyachirkan.

³²Chay ishkay runakuna llukshiykaptinkuna sukkuna Jesusman pushamurkansapa suk mana rimakuk runata. Chay runaka supayadu kashpa mana rimakuyta atiparkanchu. ³³Jesuka chay runamanta supayta llukshichirkan. Chaypina chay runaka atiparkan rimakuyta. Chayta kawashpankuna chay runakuna sukaman almirashpankuna willanaturkansapa:

—Mana niman suk kuti kay *Israel llaktapi kay laya alliyachikuk runata kawashkanchisapachu.

³⁴Chaypina fariseokuna Jesusta sukaman washanchashpankuna willanaturkansapa:

—Supaykunapa kamachikuknin kay runata yanapaptin supaykunata atipan llukshichiya.

Jesus chay llaktapi kawsak runakunata llakichirkan.

³⁵Chaymanta Jesuska llaktan llaktan alliyachikuypi purirkan. Rikchak laya unkuywan nanaywan runakunata alliyachirkansapa. Tukuy llaktakunapi chayashpa tantanakunankuna wasikunapi yaykurkan yachachikunampa. Yachachikushpa willarkansapa Tata Diospa mandunpi yaykunankunapa.

³⁶Jesuka chay aypa runakunata kawashpa llakichirkansapa iden llakidu wishchudu ovejakunashina kaptinkuna ni pi kuydaptinkuna. ³⁷Chaypina Jesuka ñukaykunata willawarkansapa:

—Chay aypa runakunaka iden pallanapa wayukunashinami. Tata Diospa rimananta yachachikuk runakunaka iden pallak peonkunashinami. Yachachikuk runakuna pishinsapa kay aypa runakunata yachachinankunapa. ³⁸Chayrayku Tata Diosta roygaychi aypa yachachikukkunata kachanankunapa.

Jesus chunka ishkay disipulunkunata akillarkan.

(Mr 3.13-19; Lk 6.12-16)

10 ¹Chaymanta Jesuska ñukaykunata chunka ishkay disipulunkunata kayawashpankuna willawarkansapa:

—Kunanmantapacha ñuka yanapaptini kankuna atipankichi runakunamanta supaykunata llukshichiya. Chaymanta atipankichi tukuy laya unkuyninkunamanta nanayninkunamanta alliyachiya.

²Jesupa chunka ishkay disipulunkunapa shutinikuna kaykunami: Primeru karkan Simon. Paypa suk shutin karkan Pedru. Chaymanta Pedrupa wawkin Andres, Sebedeopa ishkay wambrankuna Santiagowan Juan karkansapa. ³Chaymanta Felipi, Bartolome, Tomas, Mateo karkanisapa. Ñuka Mateo *romano awtoridarkunapa kullki chaskikuk karkani. Chaymanta Alfeopa wambran Santiagowan Tadeo karkansapa. ⁴Chaymanta suk karkan Simon. Payka romano gobiernuta mana kasunayak runa karkan. Chaymanta Judas Iskariote karkan. Payka Jesusta apichichirkan wañuchichinankunapa.

Jesus disipulunkunata kacharkansapa rinankunapa yachachikuk.

(Mr 6.7-13; Lk 9.1-6)

⁵Jesuka ñukaykunata ishkay chunka disipulunkunata kachawashpankuna willawarkansapa:

—Rillaychi *judiyu runakunapa llaktankunallaman. Ama rillaychichu

mana judiyukunapa llaktankunaman. Ama *Samaria parti llaktakunapi yaykuychichu. ⁶Rillaychi *israelmasikichillata yachachik. Paykunaka iden chinkadu ovejakunashina kawsaykansapa. ⁷Rishpaykichi paykunata willaychi: “Tata Diosmi munan mandunpi kawsanaykichipa.” ⁸Chashna yachachikushpa lasaruyak runakunata alliyachiychi. Rikchak laya unkuyuk runakunatapish alliyachiychi. Wañudukunata kawsachimuychi. Supayadu runakunamanta supaykunata llukshichiychi. Tata Dios yanapashuptikichi tukuy chaykunata atipankichi rurayta. Payka mana chaninpachu sukaman yanapashunkichi. Chayrayku kankunapish mana kobraکشpalla tukuy kay willashkaynita ruraychi. ⁹Rishpaykichi ama nima kullkita apaychichu. ¹⁰Ama nima pikshaykichita nima ushutaykichita nima bastonnikichita apaychichu. Rillaychi mudakushkaykichi llachapallawan. Chay runakunata yachachiptikichi paykuna karashunaykichi tiyan. Chayrayku ama nimata apaychichu.

¹¹Maykan llaktapi chayashpaykichi alli chaskikuk runata maskaychi. Paypa wasinpi kipariychi suk llaktaman rinaykichi diyakaman. ¹²Chay runapa wasinpi chayashpaykichi tukuy chaypi kawsakkunata allimata rimachiychi. ¹³Paykuna allita chaskishuptikichika Tata Diosta roygaychi kushichinankunapa. Mana allita chaskishuptikichika Tata Dios mana kushichinkasapachu. ¹⁴Chay runakuna wasinkunapi mana chaskishunayaptikichika mana uyarishunayaptikichika wasinkunamanta llaktankunamanta chakikichi susyanta urmachishpa llukshiychi. ¹⁵Allita willaykichi: Tata Dios kastigakunan diya chay ñawpa Sodoma Gomorra llaktakunapi kawsak runaku-

nata kastigankasapa. Chaymanta chay mana uyarishunayak runakunata ashwan sinchita kastigankasapa.

**Jesús willarkansapa runakuna
disipulunkunata chikninankunata.**

¹⁶Manara riptinikuna Jesuska yachachiwaysapallapi katirkan:

—Mash allita uyariwaychi. Kankunata ovejatashina kachaykichi sakra likidu pumashina runakunata yachachinaykichipa. Chayrayku machakuyshina yachaysapa likidu kaychi. Yachaysapa kashpaykichi urpayshina alli modoyuk kuskata rurashpa kawsaychi.

¹⁷Sakra runakunamanta kuydana-kushpa kawsaychi. Chiknishuk runakuna awtoridarkunapi chatashunkichi. Chaymanta tantanakunankuna wasikunapi makashunkichi. ¹⁸Chashna rimanaynita yachachikuptikichi chay chiknishuk runakuna awtoridarkunaman ashwan sinchi kamachikukkunaman pushashunkichi. Tukuy paykunata mana judiyukunatapish atipankichi yachachiysapata. ¹⁹Awtoridarkunaman pushashuptikichi ama manchakushpa yuyaychichu imatami willankichi nishpa. Chashna oras Tata Diosmi yachachishunkichi imatami rimankichi nishpa. ²⁰Tata Diospa Espiritun yanapashuptikichi atipankichi awtoridarkunata allita ayniyta. Manami kikikichipa yuyaynikichitachu rimankichi.

²¹Chaymanta chay chiknikuk runakuna wawkindunata awtoridarkunapi chatankasapa wañuchichinankunapa. Chiknikuk tatakuna wambrankunata awtoridarkunapi chatankasapa. Chiknikuk wambrakuna tatankunata mamankunata awtoridarkunapi chatankasapa wañuchichinankunapa. ²²Tukuy runakuna ñukata kreyiwashpa kawsashkaykichirayku kankunata chiknishunkichi. Chiknishuptikichipish

wañunaykichi diyakaman ñukata mana shaykushpa kreyiwashpa kawsanaykichi tiyan. Chashna kreyiwashpa kawsaptikichi Tata Diosmi sieluman pushashunkichi. ²³Suk llaktapi kawsak runakuna wañuchishunayaptikichika chikan llaktaman nitikuychi. Allita willaykichi: Manara kankuna tukuy Israel llaktakunapi yachachikuptikichira ñuka sielumanta shamudu runa kashkan shamusha.

²⁴Mana niman suk disipulu maestrunmanta ashwanta yachanchu. Mana niman suk peon patronninmanta ashwanta kamachikunchu. ²⁵Suk disipulu maestrunshina yachachikushpa kushikun. Chaymanta suk peon patronninshina kamachikushpa kushikun. Ñuka maestruykichi kaykaptini runakuna chikniwashpankuna rimansapa *Satanas kanaynita. Chashna ñukapa rimashpankuna kankunapapish idenllata rimankasapa.

**Jesus yachachikurkan chiknik
runakunata ama
manchanankunapa.**
(Lk 12.2-7)

²⁶Ama chiknishuk runakunata manchaychichu. Tata Diosmi paykunapa upallalla rimashkankunata pakallalla rurashkankunata yachashpa tukuy runakunapi rikurichinkasapa. ²⁷Ñuka kankunata pakallalla yachachishkaynita tukuy runakunata ama pakakushpa parlachiychi. Chaymanta upallalla willashkaynikunata tukuy runakunata sukanan yachachiychi. ²⁸Runakuna wañuchishunayaptikichi ama manchaychichu. Paykunaka wañuchishushpaykichipish mana atipansapachu mana tukuy niyuk ninaman churashuynikichita. Tata Diosllami tukuy uchasapa runakunata mana tukuy niyuk ninapi churankasapa.

Chayrayku payllata manchashpa kasushpa kawsaychi.

²⁹¿Manachu ishkay pishkillukunata rantinsapa suk kullkillawan? Chay pishkillukuna mana ashwan chaniyuk kashpankunapish Tata Dios mana munaptin mana niman suk wañunmanchu. ³⁰⁻³¹Tata Dioska tukuy kankunatapish allita kuydashunkichi. Pishkillukunamanta kankunata ashwanta kuyashunkichi. Sukaman kuyashushpaykichi allita yachan mashnami chukchaykichi tiyan nishpa. Chayrayku ama ni pita manchaychichu.

**Tukuy runakunata
parlarchinanchikuna tiyan Jesus
salvawakninchikuna kananta.**
(Lk 12.8-9)

³²Jesus yachachiwaysapallapi katirkan:

—Kankuna mana pinkakushpa runamasikichita willanaykichi tiyan kreyiwak runakuna kanaykichita. Chashna rimaptikichi ñukapish sielupi kawsak Tatayni Diosta willasha kankuna kreyiwak kanaykichita.

³³Chaymanta ichara runamasikichita pinkakushpa mana munankichimanchu rimayta ñukata kreyiwanaykichita. Chashna mana kreyiwanaykichita rimaptikichi ñukapish sielupi kawsak Tataynita willasha kankunata mana riksinaynita.

**Jesusta katiptinchikuna
familyanchi chikniwashunchisapa.**
(Lk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴Jesuska ñukaykuna disipulunkunata willawarkansapa:

—Ñuka kay allpaman shamushkayni-rayku aypa runakuna makanakunkasapa. Ama yuyaychichu ñuka shamushkaynirayku tukuy runakuna manana makanakushpana kawsanankunata.

³⁵Ñuka shamushkaynirayku mana kreyiwak runakuna kreyiwak runakunata sukaman chikninkasapa. Ñukarayku suk wambra tatanta, suk shipash mamanta, suk nuera suedranta chiknishpa kawsankasapa. ³⁶Ñukata kreyiwashpa kawsaptikichi kikin familyaykichi chiknishunkichi.

³⁷Chaymanta tataykichimanta mamaykichimanta wambraykichimanta ñukata ashwan allita kuyawanaykichi tiyan. Ñukata mana ashwan allita kuyawashpaykichika mana ñukapa disipuluynikunachu kankichi. ³⁸Runakuna chiknishushpaykichi padesichishuptikichipish ñukallata allita kasuwashpa katiwanaykichi tiyan. Mana katiwashpaykichika mana ñukapa disipuluynikunachu kankichi. ³⁹Kankuna wañuymanta kishpinayashpa sakiwashpaykichika mana tukuyniyuk ninamanta mana kishpinkichichu. Chaymanta ñukata kreyiwashkaykichirayku runakuna padesichishushpaykichi wañuchishuptikichika Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsankichi.

**Runakuna chaskiwaptinchikuna
Tata Dios paykunata
yanapankasapa.
(Mr 9.41)**

⁴⁰Kankuna rimanaynita yachachikuk riptikichi suk runakuna chaskishushpaykichi ñukatapish chaskiwaykansapa. Ñukata chaskiwashpankuna kachamuwak Tatayni Diostapish chaskiykansapa. ⁴¹Kankuna rimanaynita yachachikuk riptikichi sukkuna chaskishunkichi. Tata Dioska paykunata kankunatashina premyunta kunkasapa. Chaymanta alli rurak runakuna kaptikichi sukkuna chaskishunkichi. Paykunatapish kankunatashina Tata Dios premyunta kunkasapa. ⁴²Ñukata katiwashkaykichirayku ichara suk runa suk tipi chirik

yakuta kushunkichiman. Tata Dios chay upyachishuk runata premyunta kunka.

**Juanpa disipulunkuna rirkansapa
Jesuswan parlak.
(Lk 7.18-35)**

11 ¹Jesuska chunka ish kay ñukaykuna disipulunkunata yachachiwashkankunawasha rirkan Galilea parti llaktakunapi yachachikuk.

²Chay tiempu Juan Bawtista karselpi karkan. Chaypi kashpa yacharkan Jesus rikchak almirana ruranakunata rurashkanta. Chaypina Juanka ish kay disipulunkunata kacharkansapa Jesusta tapuk:

³—¿Deveraschu Tata Diosmanta shamudu runa kanki? ¿Suktachu shuyashasapa?

⁴Chashna tapuptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Rillaychi Juanta willak uyarishkaykichita kawashkaykichita. ⁵Juanta willaychi ñuka alliyachiptini mana kawakukkuna kawakuykanankunata kojokuna puriyanankunata upakuna uyariyanankunata. Willaychi lasaruyak runakunatapish alliyachishkaynita. Willaychi wañudu runakunata kawsachimushkaynita. Chaymanta tukuy mana nimayuk runakunata yachachiykanisapa Tata Dios salvakuk kananta. ⁶Chaymanta Juanta willaychi tukuy runakuna mana pinkakushpa ñukata allita kreyiwashpa kushikuypurulla kanankunata.

⁷Chaymanta Juanpa disipulunkuna kutiptinkuna Jesuska chay aypa runakunata willarkansapa:

—¿Imatati rishkankichi kawak chunlla pampapi? ¿Rishkankichichu kawak pintuta wayra kuyuchiptin?

⁸Mana chayta kawak rishpaykichika ¿imatati kawak rishkankichi? ¿Allima llachapayuk runatachu? Kankunaka

allita yachankichi allima llachapayuk runakuna kamachikuk runakunapa wasinkunallapi kawsanankunata. ⁹Ariya ¿imatatí rishkankichi kawak? ¿Alli yachachikuk runatachu? Ariya deverasmi rishkankichi alli yachachikuk runata kawak. Payka tukuy alli yachachikukkunamanta ashwan alli yachachikukmi. ¹⁰Ñawpa tiempu Tata Dioska killkadunpi Juanpa rimarkan:

“Ñukaka suk alli yachachikukta kachasha tukuy runakunata willanankunapa kachamushkayni runata allita chaskinankunapa.”

¹¹Mash allita uyariwaychi. Chay yachachikuk Juanka tukuy runakunamanta ashwan alli yachachikukmi karkan. Chashna kaptinpih Tata Diospa mandunpi tukuy mana kreyinakuk runakuna Juanmanta ashwan yachaysapakunami kankasapa.

¹²Juan Bawtista shamushkanmantapacha kunankaman aypa runakuna Tata Diospa mandunpi sukaman sinchikushpa yaykunsapa. Paykunaka sukaman sufrishpankunapish mana manchakushpa sukaman munashpa yaykunsapa. ¹³Manarapish Juan Bawtista shamuptinra Moiseswan ñawpa yachachikuk runakuna yachachikurkansapa Tata Dios tukuy maypi kamachikunanta.

¹⁴Chaymanta Tata Dios killkadunpi willawanchisapa: “Suk alli yachachikukta ñawpa Eliyastashina kachasha.” Chay Eliyashina alli yachachikuk runaka Juanmi. Munashpaykichika kay yachachishkayni kasuychi. ¹⁵Tukuy kay yachachikushkayni allita rinrillikuychi.

¹⁶¿Imashna kanaykichita willaykichiman? ¿Ima ejempluwanti yachachiykichiman? Kankunaka plasapi tiyarishpa pukllak wambrakunashinami kankichi. Chay wambrakuna pukllak wambra-

sinkunata kaparishpa willansapa:

¹⁷“Ñukaykuna kenata pukuptinikuna kankuna mana tushushkankichichu. Llakinaapa laya kantukunata kantaptinikuna mana wakashkankichichu.”

¹⁸Kankuna chay pukllak wambrakunashina mana nimawan agradakunkichichu. Juanka Tata Diosta kuyashpa aypa diyakunata mana nimata mikushpa nimata upyashpa kawsarkan. Chashna Juan amañapin kankuna rimankichi supayadu kananta. ¹⁹Ñuka sielumanta shamudu runa mikuptini upyaptini rimankichi illu likidu kanayni. Chaymanta rimankichi uchasapa runakunawan *romano awtoridarkunapa kullki chaskikukkunapa purikmasinkuna kanayni. Chashna rimaptikichipish willaykichi: Tukuy pi allita rurashpa kawsashpa runamasinkunata kawachinsapa yachaysapa kanankunata.

Jesús chay mana kreyikunayak runakunata llakichirkan.

(Lk 10.13-15)

²⁰Chaymanta Jesuka suk llaktakunapi kawsak runakunata kallarikan piñayaysapata. Chay llaktakunapi aypa almirana *milagrukunata rurashka kaptinpih chay runakuna mana uchankunamanta wanarkansapachu. Jesús piñakushpa sinchita willarkan-sapa:

²¹—¡Alaw! Korasinpi Betsaidapi kawsak runakunata llakichini. Chay ishkay llaktakunapi kashpayni aypa almirana milagrukunata rurashkani. Chaykunata kawashpankunapish uchankunamanta mana nima wananyansapachu. Chayrayku Tata Dioska paykunata sukaman kastigankasapa. Tiro llaktapi Sidon llaktapi almirana milagrukunata rurashka kaptini chaypi kawsakkuna uchankunamanta wananmansapa karkan Tata Diosta

kreyinankunapa. Llakina llachapakunata churakushpankuna uchpata umankunapi churanmansapa karkan llakinankunapa. ²²Chayrayku kastigakunan diya Tata Dioska chay Tiropi Sidonpi kawsak runakunamanta Korasinpi Betsaidapi kawsak runakunata ashwanta kastigankasapa.

²³Chaymanta Kapernaumpi kawsak runakuna yuyansapa sielumana riyta Tata Dioswan kawsak. Chashna yuyashpankunapish Tata Dios manami sielumanka pushankasapachu. Mana ñukata kreyiwashkankunarayku manllayba tuta likidu uchkuman kachankasapa. Chay ñawpa Sodoma llaktapi almirana milagrukunata rurashka kaptinika chay llaktapi kawsak runakuna kreyiwanmansapa karkan. Kreyiwashpankuna chay llakta kunankaman tiyanmanlla karkan. ²⁴Chayrayku willaykichi: Tata Dios kastigakunan diya ñawpa Sodoma llaktapi kawsak runakunamanta ashwan sinchita Kapernaumpi kawsak runakunata kastigankasapa.

**Jesus tukuy runakunata kayarkan
payta katishpa kushikushpa
kawsanankunapa.**
(Lk 10.21-22)

²⁵Jesus chay runakunata yachachishkankunawasha Tatan Diosta willarkan: —Tatayni, kay allpapi chay sielupi allima kamachikukmi kanki. Kanka tukuy mana kreyinakuk runakunallata allita yachachinki. Chaymanta kikinkunallamanta yachak runakunata mana nimata yachachishkankichu. Chayrayku, Tatayni, sukaman alabayki. ²⁶Ariya, Tatayni, kushikushpa chashna munashkanki rurayta.

²⁷Jesus Tatanwan parlashkanwasha chay runakunata yachachirkansapa: —Tataynika willawarkan ñukalla tukuy layata kamachikunaynipa. Payllami ñukata allita riksiwan.

Kankunaka manami allitachu riksiwan kichi. Tata Diospa wambran kashpayni ñukallami payta allita riksini. Ñuka munashkayni runakunata riksichiptini paykunalla Tatayni riksinsapa.

²⁸Kankuna llakidu shaykudu kashpaykichika ñukaman shamuychi. Shamuptikichi tukuy llakinaykichimanta samachishkaykichi.

²⁹Ñuka yachachikunaynika iden animal aysanan timonshinami. Yachachikunayni kasushpaykichi timonta aysakshina kankichi. Chayrayku ñukamanta yachakuychi. Ñukaka mana piñakushpa allillapi yachachiykichi. Ñukaman shamushpaykichi ñukata kasuwashpaykichi kushikuypuru kawsankichi. ³⁰Atipanaykichi layallata yachachiykichi ruranaykichi. Ñuka yanapaptini atipankichi kasuwashpa kawsayta.

**Suk samana diya Jesuspa
disipulunkuna tipi triguta
pallashpa mikurkansapa.**
(Mr 2.23-28; Lk 6.1-5)

12 ¹Chaymanta suk *samana diya Jesuska ñukaykunawan suk *trigu chakra chawpinta pasarkanisapa. Chaypina yarkashpaynikuna triguta tipirkanisapa mikunaynikunapa.

²Mikuykaptinikuna *fariseo runakuna kawawarkansapa. Chashna kawawashpankuna Jesusta willarkansapa:

—Mash kaway. Disipuluykikuna samana diya kaykaptin triguta tipishpa *Moisespa kamachikunankunata mana kasuykansapachu.

³Chashna willaptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Ariya, kawaykani imatami ruraykansapa nishpa. Samana diya pallashpankunapish manami uchallikuykansapachu. ¿Manachu leyishkankichi ñawpa kamachikuk David rurashkanta?

Suk kuti payka purikmasinkunawan sukaman purishpankuna yarkarkansapa.

⁴Yarkaymanta kashpa *Tata Diospa wasinpi yaykurkansapa. Chaypi Davidka Tata Diospa churadu pankunata mikurkan. Purikmasinkuna-tapish kararkan. Chay laya pankunaka *saserdotekunallapa karkan. Chayta mikushpankunapish mana uchallikurkansapachu.

⁵¿Manachu leyishkankichi ñawpa Moisespa killkadunpi rimashkankunata? Chaypi willawanchisapa saserdotekuna Tata Diospa wasinpi tukuy diya trabajanankunata. Paykuna samana diyakuna mana samashpawash manami uchallikunsapachu.

⁶Mash uyariwaychi. Chay Tata Diospa wasinpi trabajak saserdotekunamanta ñukami ashwan kamachikuk kani.

⁷Tata Dioska rimananpi willawanchisapa: “Kankuna wiwa animalnikichita wañuchishpa rupachinaykichi tiyan ñukata kuyawanaykichipa. Chay animalnikichita rupachishkaykichimanta ashwanta munani runamasikichita llakichishpa yanapanaykichipa.” Chashna Tata Dios rimaptinpush kankunaka mana entiendishkankichichu. Allita entiendishpaykichika kay disipuluynikunata mana willankichimanchu karkan samana diya tipi triguta tipishpa uchallikuyanankunata. ⁸Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni ashwan alli kamachikuk kani willanaynipa imakunatami samana diya rurankichin nishpa.

**Jesus kaspirayadu makiyuk
runata alliyachirkan.**

(Mr 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹Chay chakramanta llukshishpa Jesuska suk tantanakunankuna wasipi yaykurkan. ¹⁰Chaypi suk kaspirayadu makiyuk runa karkan. Chaypina fariseo

runakuna Jesusta chiknishpa chapaykarkansapa chatanankunapa. Pantachinayashpankuna Jesusta tapurkansapa:

—¿Ariya Moisespa killkadun willawanchichu samana diya suk un kuduta alliyachinanchikunapa?

¹¹Chaypina Jesuska aynirkan:

—Samana diya suk ovejaykichi uchukupi urmaptin ¿manachu surkunchiman? ¹²Ñukanchikuna ovejanchimanta ashwan allita runamasinchikunata kuyanchisapa. Chayrayku alli kanman samana diya runamasinchikunata yanapananchikunapa.

¹³Chashna paykunata willashpa Jesuska chay kaspirayadu makiyuk runata willarkan:

—¡Makikita chutachiy!

Chaypina chay runaka Jesusta kasushpa kaspirayadu makinta chutachiptin iden suk ladu makinshina alliyarkan.

¹⁴Samana diya Jesus chay runata alliyachiptin fariseo runakuna chay tantanakunankuna wasimanta llukshishpankuna kallarikansapa yuyaykuyta Jesusta wañuchinankunapa.

**Ñawpa yachachikuk Isaiyas
killkarkan Jesus rurananta.**

¹⁵Jesus fariseo runakuna wañuchinayanankunata yachashpa chay llaktamanta llukshirkan. Llukshiptin aypa runakuna katirkansapa. Chaypina tukuy un kudukunata alliyachirkan. ¹⁶Chaymanta chay alliyachishkan runakunata willarkansapa: —Amara famakunkichirachu alliyachishkaynita.

¹⁷Jesus chayta rurashpa chay ñawpa yachachikuk Isaiyas rimashkantashina ruraykarkan. Kashna Tata Dios rimashkanta Isaiyas killkarkan:

¹⁸“Kaypimi sirviwaknini.

Ñukami paytaka kuyashpa
akllarkani.

Paymi ñukata kushichiwan.
 Paytami Espirituynita kusha.
 Payka tukuy allpapi kawsak runakuna
 yachachinkasapa ñuka alli
 rurak kanaynita.

¹⁹ Payka manami ni pita piñayanka-
 chu ni pita kaparichinkachu.
 Kallikunapi mana ni piwan aynina-
 kuptin uyarinkasapachu.

²⁰ Payka pataranakuk pintuta mana
 pakinkachu.

Wañunayak alkusata mana
 wañuchinkachu.

Tukuy llakishpa shaykushpa kawsak
 runakunata mana washanchashpa
 llakichishpa yanapankasapa.

Sukaman allita kamachikunka tukuy
 runakuna yachanankunapa
 allillata rurashpa kawsayta.

²¹ Chaypina aypa llaktakunapi kawsak
 runakuna payta shuyankasapa
 salvanankunapa.”

Ñawpa yachachikuk Isaiyaska chayta
 killkarkan.

Fariseo runakuna rimarkansapa

Jesusta supay yanapananta.

(Mr 3.20-30; Lk 11.14-23; 12.10)

²² Chaymanta Jesusman supayadu
 runata pushamurkansapa. Chay runaka
 supayadu kashpa mana nima kawakuyta
 nima rimakuyta atiparkanchu. Jesus
 payta alliyachiptin atiparkanna
 kawakuyta rimakuyta. ²³ Chayta
 kawashpankuna tukuy runakuna
 sukaman almirashpankuna tapunakur-
 kansapa:

—¿Kay runachu shuyaykananchi
 ñawpa kamachikuk Davidpa miraknin?

²⁴ Chashna chay runakuna tapunakup-
 tinkuna fariseo runakuna Jesusta mana
 kreyishpankuna rimarkansapa:

—Kay Jesuska atipan runakunamanta
 supaykunata llukshichiyta supaykunapa
 kamachikuknin *Belsebu yanapaptin.

²⁵ Chay fariseo runakuna yuyashkan-
 kunata yachashpa Jesuska willarkan-
 sapa:

—Suk llaktapi kawsak runakuna
 chikninakushpa makanakushpankuna
 kikinkunapura kulluchinakunsapa.
 Chaymanta suk wasipi kawsak
 runakuna chikninakushpa makanakush-
 pankuna chayta chayta anchunsapa.

²⁶ Chashnallami supaykunapish kikinku-
 napura karkunakushpankuna wakllichi-
 nakunsapa. Kikinkunalla kulluchinakun-
 mansapa.

²⁷ Kankunaka rimankichi supaykunapa
 kamachikuknin Belsebu yanapawaptin
 supaykunata llukshichinaynita. Chashna
 rimashpaykichi mana kuskatachu
 rimaykankichi. Belsebu yanapawaptinka
 ¿piti kankunapa disipuluykikunata
 yanapan supaykunata llukshichinanku-
 napa? Allita yachankichi Tata Dios
 yanapanankunata. Chayrayku ñukata
 yuyawashpaykichi sukaman llullachina-
 kuykankichi. ²⁸ Tata Diospa Espiritun
 yanapawaptin supaykunata atipani
 llukshichiyta. Chayrayku allita
 yachanaykichi tiyan Tata Dios ñukata
 kachamuwashkanta. Ñuka yachachiyki-
 chi Tata Dios kankunata kamachishu-
 naykichita.

²⁹ Mana ni pi suk sinchi runapa
 wasinmanta atipanmanchu nimata
 apayta manara payta allita watashpara.
 Chay sinchi runata watashpara tukuy
 laya tiyapunankunata atipanman
 kichuyta.

³⁰ Kankuna mana kreyiwashpaykichi
 chikniwankichi. Mana yanapawashpay-
 kichi sukkunata ñukamanta ashuchiy-
 kankichi.

³¹ Mash allita uyariwaychi. Tata
 Dioska runakunata tukuy uchankuna-
 manta tukuy mana alli rimashkankuna-
 mantapish perdonankasapa. Chaymanta
 mana kutin perdonankachu Tata Diospa

Espiritunta washanchashpa sakra mana alli kananta rimaptinkuna. ³²Ñukaka sielumanta shamudu runami kani. Chashna kaptinpush suk runa mana alli kanaynita rimaptinpush Tata Dioska payta perdonanka. Chaymanta suk runa Tata Diospa Espiritunta washanchashpa chiknishpa sakra mana alli kananta rimaptin Tata Dioska manami paytaka perdonankachu. Nima kunan kay tiempu nima wafushkanwasha perdonankachu.

**Jesus wayuchakuk kaspipa
ejemplunta yachachikurkan.**

(Lk 6.43-45)

³³Chaymanta Jesuska yachachikuy-lapli katirkan:

—Kankuna alli wayuchakuk kaspita kuydashpaykichi alli wayukunata pallankichi. Mana allita kuydaptikichi mana allitachu wayuchakun. Kaspikunapa wayukunata kawashpaykichira riksinkichi chay kaspi allichu manachu nishpa. Allita rurashpa kawsaptini riksiwankichi alli wayuchakuk kaspishina kanaynita.

³⁴Kankuna fariseokuna sukaman llullachikushpaykichi machakuyshina kankichi. Mana alli rurak runakuna kashpaykichi mana atipankichichu allikunata rimayta. Tukuy runa shunkunpi yuyanallata riman. ³⁵Tukuy alli yuyayuk runa allikunallata rimashpa kawsan. Tukuy mana alli yuyayuk runa mana allikunata rimashpa kawsan.

³⁶Mash allita uyariwaychi. Kastigakunan diya Tata Dioska tukuy mana alli rimashkankunarayku runakunata kastigankasapa. ³⁷Tata Dioska willashunkichi rimashkaykichi allichu manachu nishpa. Chaypina rimashkaykichi alli kaptinka payka mana kastigashunkichichu. Rimashkaykichi mana alli kaptinka sukaman kastigashunkichi.

**Mana kreyinayak runakuna
Jesusta mañarkansapa almirana
milagruta ruranapa.**

(Mr 8.12; Lk 11.29-32)

³⁸Jesus yachachikuykaptin fariseo runakuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna uyarirkansapa. Chaypina willarkansapa:

—Maestru, yachanayanisapa deveraschu manachu Tata Diosmanta shamudu runa kanaykita. Chayrayku munanisapa kawayta almirana *milagrukunata ruraptiki.

³⁹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Kankuna Tata Diosta mana

kreyishpa mana alli rurak runakuna kashpaykichi mañawankichi almirana milagruta ruranaynipa. Kankunapaka manami rurashachu chay laya milagruta. Tata Dios ñawpa yachachikuk Jonaspasuk milagruta rurarkan. Ñukapapish chay layallata ruranka.

⁴⁰Suk atun challwa Jonasta millpurkan. Chaypina chay challwa wiksampi kimsa diyata kimsa tutata payka karkan. Chay kimsa diya paktaptinna chay challwaka Jonasta kipnamurkan. Ñuka sielumanta shamudu runa iden Jonasshina kimsa diyata kimsa tutata allpa ukupi kashkaynimanta atarimusha.

⁴¹Chay ñawpa Ninive llaktapi kawsak runakuna sukaman mana allikunata rurashpankuna kawsarkansapa. Chaymanta chay yachachikuk Jonas yachachikuptin paykunaka uchankunamanta wanarkansapa Tata Diosta allita kasushpa kawsanakunapa. Chay kastigakunan diya chay ñawpa Ninivemanta runakuna kankunata chatashunkichi mana kreyiwashkaykicherayku. Ñuka Jonasmanta ashwan alli yachachikuk kaptinipish mana kreyiwana-yankichichu.

⁴²Chaymanta ñawpa tiempu suk karu llaktamanta suk kamachikuk warmi

shamurkan yachaysapa Salomonta uyarik. Ñuka Salomonmanta ashwan alli yachaysapa kaptinipish kankunaka mana kreyiwanayankichichu. Chayrayku Tata Dios kastigakunan diya chay kamachikuk warmi kankunata chatashunkichi mana kreyiwashkaykichirayku.

Jesus supayadu runapa ejemplunta yachachikurkan.
(Lk 11.24-26)

⁴³Chaymanta Jesuska willarkansapa: —Suk runamanta supay llukshishpa chakidu chunlla allpapi purin samana-yashpa. Mana ni maypi samananta tarishpa yuyaykushpa riman: ⁴⁴“Shu kutishalla chay llukshimushkayni runallaman.” Chay runaman kutishpa tarin iden suk chunlla wasi chuya chuya pichadutashina. ⁴⁵Chaypina kanchis ashwan mana alli rurak supaymasinkunata rin kayak. Tukuy paykuna rinsapa chay runapi kawsak. Chashna modomanta chay runaka ashwan mana allikunata rurashpana kawsan. Kankuna sukaman mana alli rurak kashpaykichi iden chay aypa supayuk runashinami kankichi.

Jesuspa wawkindunawan maman rirkansapa paywan parlak.
(Mr 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶Jesus chay runakunata yachachiy-kaptin paypa mamanwan wawkinduna chay wasiman rirkansapa. Paykunaka Jesuswan parlanayashpankuna wasi washallamanta kayachirkansapa.

⁴⁷Chaypina suk runa Jesusta willarkan: —Mamaykiwan wawkikikuna parlachishunayankisapa. Washapi shuyashuykansapa.

⁴⁸Chaypina Jesuska chay runataka willarkan:

—¿Pití mamaynika? ¿Pití wawkinikunaka?

⁴⁹Chaymanta disipulunkunata makinwan apuntashpa tukuy runakunata willarkansapa:

—Kaykunami mamayni. Kaykunami wawkinikuna. ⁵⁰Kankuna paykunashina sielupi kawsak Tatayni Diospa munananta rurashpa kawsashpaykichi ñukapa wawkinikuna paninikuna mamaynikuna kankichi.

Jesus tarpukuk runapa ejemplunta yachachikurkan.
(Mr 4.1-9; Lk 8.4-8)

13 ¹Chay diyalla Jesuska chay wasimanta llukshishpa rirkan kocha mañanpi tiyarik. ²Chaypi tiyariptin aypa runakuna laduncharkansapa. Chaypina suk kanowapi Jesuska yaykurkan tiyarik chay kanowamanta yachachikunanpa. Yachachikuptin tukuy chay runakuna kocha mañanmanta uyarirkansapa. ³Chaypina Jesuska chay aypa runakunata rikchak laya ejemplukunata parlachishpa yachachirkansapa. Willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Suk runa rirkan murukunata chakranpi tarpuk.

⁴Chaypina murukunata shikwashpa tarpuptin sukkuna ñanpi urmarkansapa. Pishkillukuna chay ñanpi urmadu murukunata mikurkansapa. ⁵Suk murukuna urmarkansapa rumisapa allpapi. Chay murukuna allpa sawallapi kashpa utka shurayarkansapa allpa mana rakta kaptin. ⁶Chay allpa rumisapa kaptin chay murukuna mana atiparkansapachu sapichakuyta. Chayrayku rupay nanaptin chakirkansapa.

⁷Chaymanta suk murukuna urmarkansapa kashasapa allpapi. Chaypina kashakuna ashwanta wiñashpa chay wiñaykak murukunata makarkansapa.

⁸Suk murukuna urmarkansapa allima allpapi. Chaypina wiñashpankuna

sukaman allita wayuchakurkansapa. Suk murukuna mirarkansapa pachak murukunata. Sukkuna mirarkansapa sokta chunka murukunata. Sukkuna mirarkansapa kimsa chunka murukunata. ⁹Kankuna uyariwashpaykichika allita rinrillikuychi.

Jesus disipulunkunata willarkan imaraykumi ejemplukunawan yachachikurkan nishpa.
(Mr 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰Chaymanta ñukaykuna disipulunkuna Jesusta ladunchashpaynikuna tapurkanisapa:

—¿Imaraykuti chay runakunata ejemplukunata parlachishpa yachachinkisapa?

¹¹Chaypina Jesuska ayniwarkansapa: —Tata Dios kankunallata yachachishuykankichi paypa mandunpi yaykunaykichipa. Manara kutin yachachishushkaykichita kunanka yachachishuykankichi. Suk runakuna mana kasunayaptinkuna Tata Dios mana kankunatashinachu yachachinsapa. ¹²Tata Dioska tukuy kreyikukkunata sukaman yanapanka ashwanta entiendinankunapa. Chaypina ashwanta kreyikunkasapa. Mana kreyikukkunata tipi yachashkankunatapish kunkachinkasapa. ¹³Chay runakunata yachachiptinipish mana entiendinsapachu. Tukuy alli rurashkaynikunata kawashpapis mana yachansapachu imaraykumi chaykunata rurashkani nishpa. Chayrayku ejemplukunallawan paykunata yachachini.

¹⁴Ñawpa tiempu alli yachachikuk Isaiyas kay mana uyarinayak runakunapa killkarkan:

“Kay runakuna alli yachachikunaynita uyarishpapis mana nima entiendinkasapachu.

Alli rurashkaynita kawashpankunatapish mana entiendinkasapachu imaraykumi rurashkani nishpa.

¹⁵Kay runakunapa shunkunkuna sinchi likidumi.

Rinrinkunata wichkansapa ama uyariwanankunapa.

Ñawinkunatapish wichkansapa alli rurashkaynita ama kawanankunapa.

Mana munansapachu rimashkaynita entiendiyta.

Mana munansapachu ñukaman shamuyta sanuyachinayninasapa.”

¹⁶Chaymanta Jesuska ñukaykunallata willawarkansapa:

—Kankuna sukaman kushikuypuru kankichi rurashkaynita kawashpaykichika. Sukaman kushikuypuru kankichi yachachikuptini uyarishpaykichika.

¹⁷Allita willaykichika. Ñawpa yachachikuk runakuna alli rurak runakunapish sukaman munarkansapa kawanaykichita kawayta. Munarkansapa uyarinaykichita uyariyta. Chashna munashpankunatapish mana kawarkansapachu nima uyarirkansapachu.

Jesus chay murukuna tarpukuk runapa ejemplunta entiendichikurkan.

(Mr 4.13-20; Lk 8.11-15)

¹⁸Mash uyariwaychi. Yachachiykichika chay muru tarpukuk runapa ejemplun imatami riman nishpa. ¹⁹Aypa runakuna sinchi shunkuyuk kashpa iden ñanpi chakidu sarudu allpashina. Chay laya runakuna Tata Diospa rimananta uyarishpankunapish mana entiendinsapachu. Chaypina chay pishkillukuna ñanpi urmadu murukunata mikukshina supay shamun Tata Diospa rimananta kunkachinanpa.

²⁰Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta kushikushpa uyarinsapa. Chay laya runakuna iden rumisapa allpapi wiñak murukunashi-

namí. ²¹Mana ukupi sapiyukshina kashpankuna suk tiempullata kushikushpa Tata Diosta katinsapa. Paykuna kreyikushkankunarayku sufrishpankuna nanayta llakita mallishpankuna manana munansapanachu Tata Diosta katiyta.

²²Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta uyarishkankunamanta munanankunallata rurashpa kawsansapa. Sukaman kullkiyayta munashpalla kawsansapa. Chay laya runakunaka iden kashasapa allpapi wiñak murukunashinami. Mana nima wayuchakunsa-pachu.

²³Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta uyarishpa tukuy shunku kreyishpa entiendinsapa. Chay laya runakuna iden chay alli allpapi wayuchakuk murukunashinami. Sukkunaka pachak murukunata wayuchakukshinami. Sukkunaka sokta chunka murukunata wayuchakukshinami. murukunata wayuchakukshinami.

**Jesus triguwan pakta mana alli
kiwakuna wiñashkanta
yachachikurkan.**

²⁴Chaymanta Jesuska yachachikushpa chay aypa runakunata willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Tata Dios mandunpi kamachikushpa iden suk runa chakranpi alli *trigu murukunata tarpukshinami. ²⁵Chaymanta suk tuta tukuy pi puñuykaptinkuna chakrayukta chiknik runa chay trigu tarpudu chakraman rishpa mana alli kiwa murukunata tarpurkan. ²⁶Chaymanta trigu wiñaykaptin chay mana alli kiwapish sukaman wiñarkan. ²⁷Chaypina trabajadorkuna chakrayuk runata willarkansapa: “Señor, kan alli murukunata tarpuchiptiki ¿imapati mana alli kiwakuna wiñaykansapa?”

²⁸Chay chakrayuk runa aynirkansapa: “Suk chikniwak runami mana alli kiwa murukunata tarpushka.”

Chashna willaptin trabajadorkuna tapurkansapa: “¿Munankichu rinaynikunapa chay mana alli kiwakunata tipik?”

²⁹Chaypina chakrayuk runaka willarkansapa: “Amara tipiychirachu. Mana alli kiwakunata tipishpaykichika ichara trigukunatapish tipinkichiman.

³⁰Tantalla wiñachunsapa trigu pallanan-chi diyakaman. Alli trigu pukuptinra pallak runakunata willasha tukuy mana alli kiwakunata tipishpa tantanachinankunapa. Chay mana alli kiwata wata wata rurashpa rupachinkasapa. Chaymanta alli triguta pallashpa wakaychankasapa murukuna churana wasinipi.”

**Jesus mostasa murillupa
ejemplunta yachachikurkan.
(Mr 4.30-32; Lk 13.18-19)**

³¹⁻³²Chaymanta Jesuska chay runakunata suk ejempluta yachachirkansapa:

—Kunan yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa. Mostasa murillun tukuy laya murukunamanta ashwan kishnisillu. Suk runa chakranpi tarpuptin chay murilluka allita wiñan. Kishnisillu kashpapi chay muruka tukuy kiwakunamanta ashwan atunta wiñan. Iden kaspishina sukaman ramachakun. Chay ramankunapi aypa pishkillukuna wasinkunata ruransapa. Kankuna chay kishnisillu murukunashinami kankichi.

**Jesus lebadurapa ejemplunta
yachachikurkan.
(Lk 13.20-21)**

³³Chaymanta Jesuska kashkan yachachikushpa chay runakunata willarkansapa:

—Yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa.

Suk warmi panta rurashpa kimsa pati trigupa machkanta yakuwan chakrun. Chaymanta tipi *levaduratapish churan chay chapuduta allita punkichinanpa. Kankuna Tata Diospa mandunpi kawsashpaykichi chay alli levadura-shina kankichi.

**Jesus willarkan imaraykumi
ejemplukunata parlachikushpa
yachachikurkan nishpa.**

(Mr 4.33-34)

³⁴Jesuska rikchak laya ejemplukunawan parlachikushpa chay runakunata yachachirkansapa. Mana ejempluta parlachikushpa mana yachachikuchu. ³⁵Ñawpa tiempu suk yachachikuk runa killkashpa rimarkan Jesus ejemplukunata parlachikushpa yachachikunanta. Chay killkadunpi riman:

“Nuka rikchak laya ejemplukunata parlachishpayni runakunata yachachisha.

Tata Dios kay allpata rurashkan-mantapacha mana ni pi yachash-kanta yachachikusha.”

**Jesus yachachikurkan imami chay
mana alli kiwakuna nishpa.**

³⁶Chaymanta Jesus chay aypa runakunata wasinkunaman kutinankunapa willashpa suk wasipi yaykurkan. Chaypi ñukaykuna ladunchashpaynikuna willarkanisapa:

—Chay mana alli kiwakunapa ejemplunta parlachiwashpaykisapa ¿imatati yachachiwashkankisapa?

³⁷Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:

—Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni alli murukunata tarpukuk runashinami kani. ³⁸Kay allpapi kawsak runakuna iden chakrashinami. Tata Diosta kasushpa kawsak runakunaka iden chay alli murukunashinami. Supaypa mandunpi kawsakkunaka iden

chay mana alli kiwakunashinami.

³⁹Supayka iden chay chakrapi mana alli murukunata tarpuk runashinami. Kay allpa tukunan diya iden chay trigu pallana diyashinami. Chaymanta *angelkuna iden triguta pallak trabaja-dorkunashinami. ⁴⁰Kay allpa tukunan diya Tata Dioska tukuy uchasapa runakunata kastigankasapa. Payka iden chay mana alli kiwakunata shuntushpa rupachik runashinami. ⁴¹Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni angelninikunata kachamusha tukuy maymanta mana alli rurak runakunata tantachinankunapa. Chaymanta runamasinkunata uchallichikuk runakunatapish tantachishasapa. ⁴²Chaypina mana tukuyiniyuk ninaman paykunata wishchushasapa. Chaypi chay runakuna nanayta mana muchushpankuna kirunkunata mukushpankuna sukaman wakankasapa.

⁴³Chaymanta Tata Diospa munananta rurak runakuna Tatankunapa mandunpi yaykushpa iden intishina llipyankasapa. Kankuna rinriyuk kashpaykichi allita uyariwaychi.

**Jesus pakadu kuripa ejemplunta
aypa chaniyuk perlas ejemplunta
yachachikurkan.**

⁴⁴Chaymanta kashkan yachachikushpa Jesuska willarkansapa:

—Tata Diospa mandunka iden aypa chaniyuk kurishinami. Suk runa chikanpa chakranpi pakadu kurita tarikan. Chayta tarishpa kashkan chayllapi pakarkan. Kushikuyuru chay kuriyuk chakrata rantinanpa tukuy tiyapushkankunata rantikurkan. Chaypina chay kuriyuk chakrata rantirkan. Chashnashina kankuna sukaman munanaykichi tiyan Tata Diospa mandunpi kawsayta.

⁴⁵Chaymanta chikan ejempluta willaykichi. Tata Diospa mandunka iden

aypa chaniyuk *perlasshinami. Suk rantikuk runa allima yurak perlaskunata maskashpa purirkan rantinanpa. ⁴⁶Sukaman maskashpa suk aypa chaniyuk ashwan allima perlasta tarirkan. Chaypina tukuy tiyapushkankunata rantikurkan chaypa chaninwan chay ashwan allima perlasta rantinanpa. Chashnashina kankuna sukaman munanaykichi tiyan Tata Diospa mandunpi kawsayta.

Jesus atun redpa ejemplunta yachachikurkan.

⁴⁷Chaymanta Jesuska kashkan yachachikushpa willarkansapa: —Kunan yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi yaykunkichi nishpa. Aypa runakuna atun redninwan rikchak laya challwakunata apinsapa. ⁴⁸Chaymanta aypa challwakuna redninwan wichkashpa chay runakuna kocha mañanman aysansapa. Chaypi tiyarishpa challwakunata aklansapa. Alli challwakunata sestunkunapi churansapa. Mana alli challwakunata wishchunsapa. ⁴⁹Chaymanta kay allpa tukunan diyapish iden chay challwakunata apik runakunashina angelkuna runakunata aklankasapa. Tata Diosta kuyashpa kawsak runakunamanta mana alli rurak runakunata suchuchinkasapa. ⁵⁰Chaymanta tukuy mana alli rurak runakunata wishchunkasapa mana tukuy niyuk ninaman. Chaypi nanayta mana muchushpankuna kirunkunata mukushpankuna sukaman wakankasapa.

Jesus tukuy laya wakaychadukunapa ejemplunta yachachikurkan.

⁵¹Chaymanta Jesuska ñukaykuna disipulunkunata tapuwarkansapa: —¿Entiendinkichichu tukuy chay yachachishkaynikunata?

Chaypina aynirkanisapa:

—Ariya entiendinisapami.

⁵²Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Suk wasiyuk runa wasinpi aypa mushuk aypa mawka wakaychadu tiyapunankunata surkumun suk runata kawachinanpa. Chay kawachikuk runaka Tata Diospa killkadunta yachachikuk runakunashinami. Paykunaka Tata Diospa mandunpi yaykushpa yachansapa mushuk layata ñawpa yachashkankunata yachachikuyta.

Ilaktamasinkuna Jesusta mana kreyinayarkansapachu.

(Mr 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³Chaymanta tukuy chay ejemplukunawan yachachikushkanwashay chay llaktamanta Jesuska llukshirkan.

⁵⁴Chaypina kikinpa llaktanpi chayashpa tantanakunankuna wasipi Tata Diospa rimananta yachachikurkan. Chaypina tukuy chay runakuna sukaman almirashpankuna rimarkansapa:

—¿Maypití kay runaka tukuy layata yachakushka? ¿Imashnatí atipan almirana *milagrukunata rurayta?

⁵⁵¿Manachu kay runaka karpinterupa wambran? ¿Manachu paypa maman Mariya? ¿Manachu wawkinduna Jakobo, Jose, Simon, Judas? ⁵⁶¿Manachu paninkuna llaktamasinchikunalla? ¿Pití payta yachachishka chay layata yachananpa?

⁵⁷Chay runakuna Jesus llaktamasinkuna kaptinkunapish mana nima kasunayarkansapachu. Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Suk runa Tata Diospa rimananta yachachikuptin llaktamasinkuna familyankuna mana kreyinsapachu. Chikan llaktakunapi yachachikuptin chaypira sukaman allita uyarinsapa.

⁵⁸Chashna llaktamasinkuna mana kreyinayaptinkuna Jesuska llaktanpi

mana aypa almirana milagrukunata rurarkanchu.

**Kamachikuk Herodes Juan
Bawtistata wañuchichirkan.**

(Mr 6.14-29; Lk 9.7-9)

14 ¹Chay tiempu Galilea partipi sinchi kamachikuk *Herodes uyarirkan Jesus aypa almirana *milagrukunata rurashkanta. ²Chaypina Herodeska sirvkninkunata willarkansapa:

—Ichará chay Jesuska wañuchichishkayni Juan. Ichará Juan Bawtista wañushkanmanta kawsamushka. Chayrayku atipan almirana milagrukunata rurayta.

³Herodeska tukuy chayta rimarkan Juanta wañuchichishkanta yuyashpa. Ñawpana Juanta kadenakunawan watachishpa karselpi wichkachirkan. Chayta rurarkan warmin Herodiyas munaptin. Chay warmin Herodiyaska ñawpa Herodespa wawkin Felipipa warmin karkan. ⁴Kuñadanwan kawsap-tin Juanka Herodesta willarkan:

—Kuñadaykiwan uchallikushpa kawsashpayki mana allitachu ruraykanki.

⁵Chayta willashkanrayku Herodes Juantaka wañuchichinayarkan. Wañuchichinayaptinpi tukuy runakuna yuyarkansapa Juan Tata Diospa rimananta yachachikuk kananta. Chayrayku chay runakunata manchashpa mana animukurkanchu wañuchichiyta.

⁶Chaymanta Herodeska watan paktashkanrayku suk fiestata rurarkan. Chay fiestapi warmin Herodiyaspa shipashnin tushurkin tukuy konvidadukunapa ñawpakninkunapi. Chashna tushushpa Herodestaka sukaman kushichirkan. ⁷Chayrayku Herodes chay shipashtaka jurashpa prometirkan: “Imatapish mañawaptiki kushkayki.”

⁸Chashna Herodes willaptin chay shipashka mamanta tapurkan imatami

mañanka nishpa. Chaypina mamanka yachachirkan mañananpa Juan Bawtistapa umanta suk kallanapi churashpa kunanpa.

⁹Chashna mañaptin Herodeska sukaman llakirkan. Llakishpapi konvidadukuna prometinakushkanta uyarishkankunarayku mana atiparkanchu llullachiyta. ¹⁰Chayrayku Herodeska soldadunkunata willarkansapa karselman rishpankuna Juanpa umanta tipinankunapa. ¹¹Chaymanta soldadukuna Herodes willashkankunata rurarkansapa. Juanpa umanta tipishpankuna suk atun kallanapi churashpa aparkansapa chay shipashta chaskichik. Chaypina payka mamanta kurkan.

¹²Chaymanta Juanpa disipulunkuna rirkansapa kuerpunta pampak. Pampashkankunawasha rirkansapa Jesusta willak.

**Jesus mikunata mirachirkan pichka
waranka runakunapa.**

(Mr 6.30-44; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³Juan Bawtistata wañuchishkankunata yachashpa Jesuska sapallan suk kanowapi chay kochata chimbarkan chunlla likidu pampaman rinanpa. Jesus rishkanta yachashpankuna chay llaktakunamanta aypa runakuna kocha mañanta purishpankuna katirkansapa. ¹⁴Chay kanowamanta llukshishpa Jesuska chay aypa katik runakunata kawarkan. Paykunata kawashpa sukaman llakichirkansapa. Chaypina tukuy chay pushadu unkudukunata alliyachirkansapa.

¹⁵Chaymanta amusayaptin ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna willarkanisapa:

—Ñami amusayaykanna. Manami ni pi kaypika kawsanchu. Chayrayku tukuy kay runakunata willay chay llaktakunaman utka rinankunapa mikunankunata rantik.

¹⁶Chaypina Jesuska ñukaykunataka willawarkansapa:

—Mana munanichu rinankunapa.
Kankunalla karaychi.

¹⁷Chashna Jesus willawaptinkuna
willarkanisapa:

—Manami aypachu mikunaynikuna.
Pichka pan ishkay challwallami
tiyawansapa.

¹⁸Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Apamuychi chay mikunaykichita.

¹⁹Apamuptinikuna Jesuska tukuy
chay runakunata willarkansapa uksha
sawanpi tiyarinankunapa. Chaymanta
chay pichka panta chay ishkay
challwata apishpa sieluta chapashpa
Tata Diosta agradesirkan. Agradesish-
kanwasha chay pankunata paki paki
rurashpa ñukaykunata kuwarkansapa.
Chaypina ñukaykuna runakunata
charichirkanisapa. ²⁰Chay aypa
runakuna mikurkansapa saksanankuna-
kaman. Chaymanta mikushkankunawa-
sha ñukaykuna puchukunata tantachir-
kanisapa chunka ishkay sestu untata.
²¹Chay mikuk ullkukunaka pichka
waranka karkansapa. Aypa warmikuna
wambrakunapish mikurkansapa.
Paykunata mana yuparkanisapachu.

Jesus yaku sawanta purirkan.

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²²Chaymanta Jesuska ñukaykunata
willawarkansapa:

—Ñukaka tukuy kay runakunata
willasha wasinkunaman kutinankunapa.
Willanaynikaman kankuna kay
kanowapi kochata chimbaychi.

²³Chay runakuna rishkankunawasha
Jesuska sapallan suk urkuman rirkan
chaypi Tatan Dioswan parlanapa.
Tutayanankaman chaypi sapallan
karkan.

²⁴Jesus chay urkupi kaptin ñukaykuna
kanowapi chawpi kochata riykarkani-
sapa. Chimbaykaptinikuna sinchita
wayraptin olaskuna kanowaynikunata

sukaman kuyuchirkan. ²⁵Chaymanta
pakariykaptin Jesuska yaku sawanta
purishpa ladunchawarkansapa.

²⁶Ñukaykuna Jestusta mana riksishpay-
nikuna sukaman manchakurkanisapa.
Manchakuywan sinchita rimarkanisapa:

—¡Supaychi imachami shamuykan!

²⁷Chashna kapariptinikuna Jesuska
willawarkansapa:

—¡Ama manchawaychichu! Ñukami
kani.

²⁸Chaypina Pedru aynirkan:

—Kan Señornini kashpaykika
willaway yaku sawanta purishpa
laduykiman rinaynipa.

²⁹Chaypina Jesuska willarkan:

—Ariya shamuy.

Rinanpa willaptinna Pedruka kanowa-
manta llukshishpa yaku sawanta
purirkan Jesuspa ladunman rinanpa.

³⁰Riykashpana chay sinchi wayrata
mallishpa sukaman manchakurkan.
Kallarishpa sumiyta sinchita rimashpa
willarkan:

—¡Salvaway, Señor!

³¹Chashna Pedru willaptin Jesuska
makinmanta apishpa willarkan:

—¿Imapatí mana tukuy shunku
ñukata kreyiwanki yanapanaynipa?

³²Chaymanta Jesuswan Pedru
kanowapi yaykuptinkuna chay sinchi
wayraka kasillayarkan. ³³Chaypina
tukuy ñukaykuna kanowa ukupi
Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa
willarkanisapa:

—Deverasmi Tata Diospa wambran
kanki.

Genesaret partipi Jesus aypa

unkudu runakunata

alliyachirkansapa.

(Mr 6.53-56)

³⁴Chaymanta Jesuswan tantalla chay
kochata chimbashpaynikuna Genesaret
partipi chayarkanisapa. ³⁵Chaypi

kawsak runakuna Jesusta riksishpankuna chayta chayta rishpankuna famakurkansapa Jesus llaktankunapi kananta. Chaypina Jesusman tukuy laya unkuyuk runakunata pusharkansapa alliyachinankunapa. ³⁶Chay unkudukuna alliyayta munashpankuna Jesusta roygarkansapa:

—Llachapaykipa mañanta llankanayanisapa alliyayninkunapa.

Chaypina llachapanpa mañanta llankakkuna unkuyninkunamanta alliyarkansapa.

**Jesus yachachikurkan imata
rurashpanchi uchallikunchi.**

(Mr 7.1-23)

15 ¹Chaymanta *fariseo runakunawan Moisespa killkadunta yachachikukkuna Jerusalen llaktamanta rishpankuna Jesusta tapurkansapa:

²—¿Imapatí disipuluykikuna mana ruransapa ñawpa awilunchikunapa amañashkankunata? ¿Imapatí paykunaka makinkunata mana allita mayllashpankuna mikunsapa?

³Chaypina Jesuska tapurkansapa:

—¿Imapatí kankuna Tata Diospa munananta mana rurashpa ñawpa awiluykichipa amañashkankunallata rurankichi? ⁴Tata Diosmi rimarkan: “Tataykita mamaykita allita kuyashpa kawsaychi.” Chaymanta rimarkan: “Ichara suk runa tatanta mamanta sukaman chiknishpa maldisinman. Chay maldisikuk runataka awtoridarkuna wañuchichinankuna tiyan.”

⁵Chashna Tata Dios rimaptinbish kankuna chikan layatana yachachikuykankichi. Yachachikunkichi atipanaykichita mamaykichita tataykichita willayta: “Kankunata yanapanayni kullkita Tata Diostami kushkani. Chayrayku manana tiyawannachu kankunata yanapanaynipa.” ⁶Chashna

rimashpaykichika rimaykankichi tataykichita mamaykichita mana yanapaptikichipish mana nimananchu. Yachachikuykankichi Tata Dios kamachikushkan mana alli kananta. Tata Diosta mana kasushpaykichinañawpa awiluykichi amañashkankunallata ruraykankichi.

⁷Chaymanta Jesuska chay fariseokunata willarkansapa:

—Tukuy kankuna allipi tukushpa llulla likidu kankichi. Kankunapa ñawpa yachachikuk Isaiyas killkarkan:

⁸ “Kay runakuna mishkik shimi tukushpa kuyawansapa.

Mana tukuy shunkuchu kuyawansapa.

⁹ Runakunapa yachachikunanllata yachachikunsapa.

Llullakushpa kuyawakshina tantanakushpankunapish mana kushichiwansapachu.”

¹⁰Chashna willashpa Jesuska tukuy chay runakunata ladunman kayashpankuna willarkansapa:

—Mash uyariwaychi allita entiendinaykichipa: ¹¹Imatapish kaptin mikushpaykichita mana uchallikunkichichu. Mana allita rimashpaykichita chaypimi esika uchallikunkichi.

¹²Chaypina ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna willarkanisapa:

—¿Yachankichu fariseo runakuna chay yachachikushkaykita uyarishpankuna sukaman piñakushkankunata?

¹³Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:

—Chay fariseo runakuna Tata Diospa rimananta yachachikuykashpa aypa amañashkankunatapish yachachikunsapa. Sielupi kawsak Tataynika mana alli kiwata sapintinta tirakshina chay runakunapa mana alli yachachikushkanta kulluchinan tiyan. ¹⁴Ama llakiychichu chay fariseokuna piñakupinkuna. Paykunaka Tata Diospa

kamachikunankunata mana allita entiendishpankuna mana yachak runakunata pantachichinsapa. Paykunaka mana kawakuk runakunashina kashpankuna mana kawakukmasinkunata pushashpa ishkantin uchkupi urmanmansapa.

¹⁵Chaymanta Pedruka Jesusta willarkan:

—Chay yachachiwashkaykisapata ashwan allita entiendichiwaysapa.

¹⁶Chaypina Jesuska willarkan:

—¿Ariya kankunapish manarachu entiendinkichira? ¹⁷Tukuy laya mikuna shiminchita yaykushpa wiksanchiman rin. Chaymanta letrinaman rin. Imatapish kaptin mikushpa manami uchallikunchichu. ¹⁸Tukuy runa mana allita yuyaykushpa mana allita rimashpa uchallikun. ¹⁹Tukuy runa shunkunpi mana allita yuyaykushpa chayta ruran. Chayta yuyashpa runamasinta wañuchin, chikan warmiwan uchallikun. Suk wayna suk shipashwan manara kasarashpara uchallikunsapa. Chaymanta suwakun, llullachikun, runamasinta chiknishpa piñachin. ²⁰Suk runa chay mana allikunata rurashpa uchallikun. Mana makinta mayllashpa mikushpa manami uchallikunchu.

Mana judiya warmi Jesusta roygarkan shipashninta alliyachipunanza.

(Mr 7.24-30)

²¹Jesuska chay llaktamanta rirkan Tiro llaktaman Sidon llaktaman.

²²Chaypina suk warmi payta laduncharkan. Chay warmika kananea kashpa mana judiyachu karkan. Payka sinchita rimashpa Jesusta roygarkan:

—Señor, ñawpa kamachikuk Davidpa mirakninmi kanki. Llakichiwashpa shipashninta alliyachipay. Shipashninta supay sukaman turbachishpa unkuchin.

²³Chashna chay warmi sukaman willaptinpush Jesuska mana nimata aynirkanchu. Chaypina ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna roygarkanisapa:

—Señor, kay warmita ashuchiy. Payka sukaman kaparikushpa katiwaykanchisapa.

²⁴Chaypina Jesuska chay warmita willarkan:

—Tata Dioska kachamuwashka *israel llaktamasinikunallata yanapanaynisapa. Paykunaka iden chinkadu ovejakunashina kawsaykansapa.

²⁵Chayta uyarishpa chay warmika Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Señor, yanapaway.

²⁶Chashna chay warmi willaptin Jesuska willarkan:

—Manarapish ni pita chikan llaktakunamanta alliyachishpaynira *judiyumasinikunatara yanapanayni tiyan. Mana allichu suk runa wambrankunata panta kichushpa allkukunata karananpa.

²⁷Chashna Jesus willaptin chay warmika willarkan:

—Ariya Señor, wambrakuna mesapi mikuptinkuna mesamanta puchudukuna urmaptin allkukunapish mikunsapa. Ñuka allkushina kaptinipish yanapaway.

²⁸Chaypina Jesuska willarkan:

—Tukuy shunku kreyiwashkaykirayku shipashnikita alliyachini.

Chay oramantapacha shipashnin sanuna karkan.

Jesus aypa unkudu runakunata alliyachirkansapa.

²⁹Chaymanta chay llaktakunamanta llukshishpa Jesuska ñukaykunawan rirkan Galilea kocha mañanman. Chaypina suk urku sawanman rishpa tiyarirkan. ³⁰Chay urkupi kaptinikuna

aypa runakuna tukuy laya unkuyuk runakunata pushashpankuna shamurkansapa. Jesuspa ñawpakninpi churarkansapa mana puriy atipakkunata, mana kawakukkunata, mana rimakuy atipakkunata, wakllidu makiyukkunata, rikchak laya unkuyukunata. Chaypina Jesuska tukuy chay unkudu runakunata alliyachirkansapa. ³¹Chashna alliyachiptinkuna mana rimakuy atipakkuna allitana rimakurkansapa. Wakllidu makiyukkuna alliyarkansapa. Mana puriy atipakkuna allitana purirkansapa. Mana kawakukkuna allitana kawakurkansapa. Jesus tukuy paykunata alliyachishkanta kawashpankuna chay runakuna israel runakunapa Tata Diosninta sukaman alabarkansapa.

**Jesus mikunata mirachirkan
chusku waranka runakunata
karananpa.**
(Mr 8.1-10)

³²Chaymanta Jesus ñukaykunata kayawashpankuna willawarkansapa:
—Sukaman kay runakunata llakichini-sapa. Ñami kimsa diyatana ñukawan kashpankuna tukuy mikunankunata tukuchashkasapa. Mana willanayanichu wasinkunaman kutinankunapa. Ichará mana mikushpa rishpankuna ñanpi shaykunmansapa.

³³Chaypina ñukaykunaka Jesusta willarkanisapa:

—Kaypika manami niman suk runa kawsanchu. Manami kay chunllapika nima mikunata tarishunchisapachu kay aypa runakunata karananchikunapa.

³⁴Chashna willaptinikuna Jesuska tapuwarkansapa:

—¿Mashna pannikichití tiyan?

Ñukaykuna aynirkanisapa:

—Kanchis pan challwillukunapish tiyawansapa.

³⁵Chaypina Jesuska tukuy chay runakunata willarkansapa allpapi tiyarinankunapa. ³⁶Tiyariptinkuna chay kanchis pankunata chay challwillukunata apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chaymanta chay pankunata chay challwillukunata ñukaykunata kuwarkansapa. Ñukaykuna chay runakunata kararkanisapa. ³⁷Karaptinikuna mikurkansapa saksanankunakaman. Chaymanta puchushkankunata kanchis sestu untata tantachirkanisapa. ³⁸Chay mikuk ullukuna chusku waranka karkansapa. Warmikunata wambrakunata mana yuparkanisapachu.

³⁹Chaymanta mikushkankunawasha Jesuska tukuy runakunata willarkansapa wasinkunaman kutinankunapa. Riptinkuna Jesuska ñukaykunawan rirkan suk kanowapi Magadan partiman.

**Fariseokunawan saduseokuna
Jesusta roygarkansapa suk
milagruta rurananpa.**
(Mr 8.11-13; Lk 12.54-56)

16 ¹Chaymanta *fariseo runakunawan *saduseo runakuna Jesusta laduncharkansapa. Jesusta pantachichinayashpa willarkansapa:

—Tata Diosmanta shamudu runa kashpaykika suk almirana *milagruta ruray kanta kreyinaynikunapa.

²Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Inti puka likidu yaykuptin kankuna rimankichi allima diya pakarinanta.

³Chaymanta chikan diya puka likidu puyu wichkanakuptin rimankichi diya wakllinanta. Kankuna sielupi puyukunata kawashpa yachankichi ima laya diyami kanka nishpa. Tukuy chayta allita yachashpaykichipish ñuka rurashkaynikunata kawashpaykichi

mana entiendinkichichu Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita. ⁴Kankuna Tata Diosta mana kasushpa mana alli rurak kaykashpaykichi willawankichi almirana milagruta ruranaynipa. Ñukaka manami nimata rurashachu kawanaykichillapa. Tata Dios ñawpa yachachikuk Jonaspasuk almirana milagruta rurarkan. Chay layallata ruranka kawanaykichipa.

Jesus chashna willashpa paykunata sakishpa chikanman rirkan.

**Jesus yachachikurkan ama
fariseokunapa
yachachikunankunata
kasunankunapa.
(Mr 8.14-21)**

⁵Chaymanta chay kocha chimbapi chayashpaynikuna yuyarkanisapa panninikunata kunkashkaynikunata. ⁶Chaypina Jesuska willawarkansapa: —Mash allita uyariwaychi. Ama munaychichu fariseokunapa nima saduseokunapa *levadurawan ruradu panninkunata.

⁷Chashna Jesus willawaptinkuna mana entiendishpaynikuna willanakurkanisapa:

—Pankunata mana apamushkanchikunarayku chayta willawanchisapa.

⁸Willanakushkaynikunata yachashpa Jesuska willawarkansapa:

—¿Imapatí chashnaka willanakunkichi? Mana chaytaka willashkaykichichu pannikichita kunkashkaykichirayku. Kankunaka manara allitarachu kreyiwaykanchichi. ⁹¿Manarachu entiendinkichira? ¿Ñachu kunkashkanchina pichka pankunawan pichka waranka runakunata paktachishpa karashkaynita? ¿Manachu yuyankichi mashna sestutami mikuna puchuduta tantachishkaykichita? ¹⁰Chaymanta ¿manachu yuyankichi chusku waranka

runakunata kanchis pankunawan karashkaynita? ¿Manachu yuyankichi mashna sestutami puchudu pankunata tantachishkaykichita? ¹¹¿Imapatí kankunaka mana allita entiendiwashkanchichi? Manami fariseokunapa saduseokunapa panninkunapachu willashkaykichichi. Kashkan willaykichichi: Ama munaychichu chay runakunapa levadurawan ruradu panninkunata.

¹²Chaypina ñukaykuna chayrak allita entiendirkanisapa Jesus rimashkanta fariseokunapa saduseokunapa mana alli yachachikunankunamanta kuydanakunaynikunapa. Mana willawarkansapachu paykunapa levadurawan ruradu panninkunamanta kuydakunaynikunapa.

**Pedru rimarkan Jesus Tata
Diosmanta shamudu salvakuk
runa kananta.
(Mr 8.27-30; Lk 9.18-21)**

¹³Chaymanta Sesarea Filipino partipi chayaptinikuna Jesus ñukaykunata tapuwarkansapa:

—Runakuna parlashpankuna ¿pi kanaynitatí rimansapa?

¹⁴Ñukaykuna aynirkanisapa:

—Sukkuna rimansapa Juan Bawtista kanaykita. Sukkuna rimansapa ñawpa yachachikuk Eliyas kanaykita. Sukkuna rimansapa ñawpa yachachikuk Jeremiyas kanaykita. Sukkuna rimansapa Tata Diospa rimananta yachachikuk kanaykita.

¹⁵Chaypina Jesuska tapuwarkansapa: —Kankunaka ¿pi kanaynitatí yuyankichi?

¹⁶Chashna tapuwaptinkuna Simon Pedruka aynirkan:

—Kanka mana tukuyniyuk kawsak Tata Diospa wambranmi kanki. Paymi kachamushushka salvakuk kanaykipa.

¹⁷Chaypina Jesuska Pedruta willarkan:

—Jonaspa wambran Simon, sielupi kawsak Tataynimi yachachishushka chayta willawanaykipa. Mana niman suk runachu chaytaka yachachishushka. Chayrayku Tata Dios kushichishunki.

¹⁸Mash allita uyariway. Kanka Pedrumi kanki. Sinchita kreyiwashkaykirayku sinchi rumishina kanki. Aypa runakuna kanshina sinchita kreyiwankasapa. Tukuy kreyiwakkuna ñukapa wasinishina kankasapa. Ñukaka sinchi rumi sawanpi wasinita rurasha. Tukuy kreyiwak runakuna wañushpankunapish manana wañudukuna churanankunaman rinkasapachu. Mana ni pi atipankachu kreyiwakkunata kulluchiya.

¹⁹Ñukaka Tata Diospa mandunpi yaykuna llavita kushkayki. Chay llavika yachachikunaynishinami. Kan yachachikuptiki suk runakuna kreyikuptinkuna willankisapa uchankunamanta kacharidu kanankunata. Sielupi kawsak Tata Diospish willankasapa kacharidu kanankunata. Chaymanta yachachikuptiki sukkuna mana kreyikuptinkuna willankisapa watadushinalla kiparinankunapa. Chashnalla sielupi kawsak Tata Diospish willankasapa watadutashinalla kiparinankunapa.

²⁰Chayta Pedruta willashkanwashana Jesuska tukuy ñukaykunata willawarkansapa:

—Amaru ni pita willankichirachu ñuka sielumanta shamudu salvakuruna kanaynita.

**Jesus willarkansapa chiknik
runakuna payta
wañuchinankunata.**

(Mr 8.31—9.1; Lk 9.22-27)

²¹Chaymanta Jesuska ñukaykunata allita entiendichiwashpankuna willawarkansapa:

—Ñukaka Jerusalenman rinayni tiyan. Chaypi *ansianukunawan, *saserdoteku-

napa kamachikukninkunawan, Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna sukaman sufrichiwashpa wañuchiwan-kasapa. Chaymanta wañushkaynimanta kimsa diya ukun kawsamusha.

²²Chashna wañuchinankunata willawaptinkuna Pedruka suk chikanman Jesusta pushashpa willarkan:

—Señor, ama chaytaka yuyaychu. Tata Dioska manami munankachu wañuchishunankunapa.

²³Chashna willaptin Jesuska Pedruta chapashpa willarkan:

—Ñukamanta ashuy, *Satanas. Llullachiwanayanki ama Tata Diosta kasunaynipa. Manami Tata Diospa munanantachu willawaykanki. Runakunapa munananllata yuyashpa willawaykanki ama wañunaynipa.

²⁴Chaymanta Jesuska tukuy ñukaykunata willawarkansapa:

—Kankuna ñukapa disipuluynikuna kanayashpaykichika amana kikikichipa munanaykichita ruraychinachu. Chiknishuk runakuna ñukarayku wañuchishunayaptikichipish ñukallata kreyiwashpa katiwaychi. ²⁵Kankuna wañuymanta kishpinayashpa sakiwashpaykichika mana tukuyniyuk ninamanta mana kishpinkichichu. Chaymanta kreyiwashkaykichirayku runakuna wañuchishuptikichipish sieluman rinkichi Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsak. ²⁶Suk runa rikchak laya tiyapuptinpi mana sielupi yaykushpaka yankamanta tukuy layayuk kawsashka. Aypa kullkiyuk kashpapish mana atipanchu chaninta paktachiyta sielupi kawsananpa.

²⁷Ñuka sielumanta shamudu runa Tataynipa llipyayninpi *angelninkunawan tantalla kashkan shamusha. Shamushpayni tukuy runakunata pagarashasapa allita mana allita

runashkankunapa. ²⁸Mash allita uyariwaychi. Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni tukuy runakunata kamachishasapa. Suk kankuna manara wañushpaykichira kawawankichi sinchita kamachikuptini.

**Jesus chikan laya tukushpa
sukaman llipyarkan.**

(Mr 9.2-13; Lk 9.28-36)

17 ¹Chaymanta sokta diya washan Jesus rirkan suk atun urkuman Pedruta, Jakobota, Jakobopa wawkin Juanta pushashpankuna. ²Chay urkupi kashpankuna chay kimsa disipulunkuna kawaptinkuna Jesuska chikan laya tukurkan. Uyan intishina llipyarkan. Llachapanpish yurak lusshina llipyarkan. ³Chay kimsa disipulunkuna kawarkansapa ñawpa tiempu kawsashka Eliyasta Moisesa Jesuswan parlaykaptinkuna. ⁴Chayta kawashpa Pedruka Jesusta willarkan: —Señor, allipaka kanwan tantalla kanisapa. Munaptikika rurashasapa kimsa ranchukunata, sukta kanpa, sukta Moisespa, sukta Eliyaspa.

⁵Chashna Pedru rimaykaptin suk yurak likidu puyu sirishpa paykunata wichkamurkansapa. Chay puyu ukumanta uyarirkansapa Tata Dios rimakuptin:

—Kay Jesuska munanayni wambraynimi. Paytami akllashkani. Chayrayku kankuna payta allita uyariychi.

⁶Chay kimsa disipulunkuna chayta uyarishpa sukaman manchakushpankuna allpapi pakchanakurkansapa. ⁷Chaypina Jesus ladunchashpa paykunata llankashpankuna willarkansapa:

—Atarimuychi. Ama manchakuychichu.

⁸Paykuna atarimushpa Jesusta chapashpankuna sapallantana kawarkansapa.

⁹Chaymanta chay urkumanta urayamuykashpankuna Jesuska willarkansapa:

—Amara ni pita kay urkupi kawashkaykichita parlachiychirachu. Ñuka

sielumanta shamudu runa kashpayni wañushkaynimanta kawsamuptinira chayta parlachikuychi.

¹⁰Chaypina chay kimsa disipulunkuna Jesusta tapurkansapa:

—¿Imapatí Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna rimansapa manara Tata Diosmanta runa shamuptin ñawpa yachachikuk Eliyas shamunanta?

¹¹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Deverasmi Moiseska rimarkan Eliyas shamunanta runakunata willak Tata Dios kachamushkan runata shuyanankunapa. ¹²Allita willaykichi. Eliyaska ñami shamushkana. *Fariseo runakuna mana riksirkansapachu Eliyas kananta. Mana riksishpankuna chiknishpa sufrichirkansapa. Sielumanta shamudu runa kaykaptini ñukatapish chikniwashpankuna sufrichiwankasapa.

¹³Chaypina chay disipulunkunaka allita entiendishpankuna willanakurkansapa:

—Deverasmi willawaykanchisapa Juan Bawtista Eliyashina kananta.

**Jesus supayadu wambrata
alliyachirkan.**

(Mr 9.14-29; Lk 9.37-43)

¹⁴Chay urkumanta kutimushpankuna Jesuska chay kimsa disipulunkunawan aypa tantanakudu runakunapi chayarkansapa. Chaypina suk runa Jesusta ladunchashpa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

¹⁵—Señor, wambraynita llakichishpa alliyachipay. Payka gota unkuynan sukanam sufrishpa kawsan. Kuti kuti chay unkuynin apiptin ninapi yakupi urman. ¹⁶Kay disipuluykikunaman pushamuptini mana atipashkasapachu alliyachiya.

¹⁷Chaypina Jesuska chay runakunata aynirkansapa:

—Kankuna mana kуска yuyayyuk kankichi. Tata Diosta mana kreyinayan-

kichichu. ¿Aykapikamantí kankunawan kanayni tiyan? ¿Aykapikamantí amichiwankichi? Kayman chay unkudu wambrata pushamuychi.

¹⁸Chay wambrata pushamuptinkuna Jesuska unkuchik supayta sinchita willarkan chay wambramanta llukshinanpa. Supayta llukshichiptyin chay wambra sanuna kiparirkan.

¹⁹Chaymanta chikanman rishpayni-kuna ñukaykuna Jesusta tapurkanisapa:

—¿Imapati ñukaykuna chay unkuchik supayta mana atipashkanisapa chay wambramanta llukshichiya?

²⁰Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Kankunaka mana atipashkankichichu chay wambrata alliyachiya mana Tata Diosta tukuy shunku kreyishpaykichi. Allitami willaykichi. Mostasa murushina tipisitullatapish Tata Diosta kreyishpaykichi kay urkuta willankichiman kaymanta suchunanpa. Chashna willaptikichika kay urkuta suchunka. Tata Dios yanapashuptikichi rikchak layata atipankichi rurayta.

²¹Mana nimata mikushpaykichira tukuy shunku Tata Diosta roygashpaykichira chay laya supayta atipankichi llukshichiya.

**Jesus kashkan willarkansapa
wañunanta.**

(Mr 9.30-32; Lk 9.43-45)

²²Chaymanta Galilea partipi ñukaykuna-wan puriykashpa Jesuska willawarkansapa:

—Chikniwak runakuna ñuka sielumanta shamudu runata awtoridarkunaman pushawankasapa. ²³Paykunaka wañuchi-wankasapa. Wañushkaynimanta kimsaynin diyapi kashkan kawsamusha.

Chashna willawaptinkuna ñukaykuna sukaman llakirkanisapa.

**Jesus yachachikurkan Tata Diospa
wasinpa pagarakunankunapa.**

²⁴Chaymanta Jesuska ñukaykunawan Kapernaum llaktapi chayaptinikuna suk

runakuna ladunchawarkansapa. Paykunaka *Tata Diospa wasinpa kullkita kobra kuk kashpankuna Pedruta tapurkansapa:

—¿Manachu maestruykichi Tata Diospa wasinpa pagarakun?

²⁵Chashna tapuptinkuna Pedruka aynirkansapa:

—Ariya payka pagarakunmi.

Chaypina Pedru chay wasipi yaykushpa manara nimata willaptinra Jesuska tapurkan:

—Simon, willaway ¿imatati yuyanki? Kamachikuk runakuna ¿pikunatati rikchak layapa pagarachinsapa? ¿Kikinkunapa kastankunatachu? ¿Chikan llaktakunamanta runakunatachu?

²⁶Chaypina Pedruka aynirkan:

—Chay chikan llaktamanta runakuna-llata pagarachinsapa.

Chaymanta Jesuska willarkan:

—Chayrayku kikin kastankunaka mana nimata pagarakunkasapachu. ²⁷Ñuka Tata Diospa wambran kashpayni paypa wasinpa mana pagarakuymanchu. Chashna kaptinpusha ama ni pita piñachinanchipa aku pagarakuypa. Rillay kochapi ansuelakuk. Chay kallarinan challwa apinaykita surkushpayki shiminpi suk kullkita tarinki. Chayta apashpayki kanpa ñukapa pagarakunki.

**Jesus yachachikurkan maykanmi
ashwan sinchi kamachikuk
kanka nishpa.**

(Mr 9.33-37; Lk 9.46-48)

18 ¹Chaypina ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna tapurkanisapa:

—Señor, Tata Diospa mandunpi ¿maykan ñukaykunati ashwan alli kamachikuk kaymansapa?

²Chashna tapuptinikuna Jesuska suk taksha wambrilluta kayashpa chawpini-

kunapi shayachirkan. Payta kawachi-washpankuna yachachiwarkansapa:

³—Mash allita uyariwaychi. Tata Diospa mandunpi yaykunayashpaykichika ama munaychichu ashwan sinchi kamachikuk kayta. Mana kay wambrillushina alli kasukuk kashpaykichika manami Tata Diospa mandunpika yaykunkichichu. ⁴Tata Diospa mandunpi ashwan alli kamachikuk kashpaykichika kay wambrillushina allillapi mana kreyinakushpa kawsanaykichi tiyan. ⁵Chaymanta ñukata kuyawashpa kay laya wambrata chaskishpaykichika ñukatapish chaskiwaykankichi.

Jesus yachachikurkan uchallichikuk runa sukaman kastigadu kananta.

(Mr 9.42-48; Lk 17.1-2)

⁶Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Suk runa ñukata kreyiwak wambri-lluta uchallichiaptin Tata Dios sukaman kastiganka. Ashwan alli kanman payta atun rumi makita kunkanpi watashpa atun yakupi wishchukunankunapa.

⁷Sukaman llakini kay allpapi rikchak laya uchallichikuk runakuna tiyaptin. Chay laya runakuna aypami tiyanka. Ñuka sukaman llakini uchallichikuk runakuna tiyaptin. Tata Dios paykunata sukaman kastigankasapa.

⁸Chayrayku willaykichi: Ichara makikichiwan chakikichiwan sukaman uchallikuyta munankichiman. Ama uchallikunaykichipa makikichita chakikichita tipishpa chikanman wishchukuychi. Chayta ruraychi ama ishkantin chakikichiwan ishkantin makikichiwan mana tukuyniyuk ninaman rinaykichipa. Ashwan alli kanman suk makikichillawan suk chakikichillawan sieluman rinaykichipa. ⁹Chaymanta ichara ñawikichiwan ima mana allita kawashpa munashpa uchallikunkichiman. Chay uchallichishuk ñawikichita surkushpa

wishchukuychi. Chayta ruraychi ama ishkantin ñawikichiwan mana tukuyniyuk ninaman rinaykichipa. Ashwan alli kanman suk ñawikichillawan sielupi yaykunaykichipa.

Jesus yachachikurkan chinkadu ovejapa ejemplunta.

(Lk 15.3-7)

¹⁰Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Chayrayku ama niman suk kreyiwak runakunata mana nimatashina kawaychichu. Tatayni Dios tukuy mana kreyinakushpa ñukata kreyiwak runakunata kuyansapa. Tukuy tiempu sielupi paykunata kuydak *angelkuna paypa ñawpakninpi kawsansapa. ¹¹Ñuka Tata Diosmanta shamushkani paymanta ashudu runakunata kastigumanta salvanaynikunapa.

¹²Chayrayku ama ni pita ignoraychichu. ¿Imatati yuyankichi? Ichara suk runapa tiyanman pachak ovejankuna. Chay pachakmanta suklalla chinkaptin ¿imatati ruranka? ¿Manachu tukuy ovejankunata urkupi sakishpa rinka chay chinkaduta maskak? ¹³Chay chinkadu ovejanta tarishpa sukaman kushikunka. Allita willaykichi. Chay aypa mana chinkadu ovejakunarayku kushikun. Chaymanta chay chinkadu ovejanta tarishkanrayku ashwanta kushikun. ¹⁴Chay ovejanta tarik runashina sielupi kawsak Tataykichika tukuy runakunata sukaman kuyan. Payka manami munanchu niman suk runa paymanta ashushpa mana tukuyniyuk ninaman rinanpa.

Jesus yachachikurkan rabyachiwankninchi runakunata perdonananchikunapa.

(Lk 17.3)

¹⁵Chaymanta Jesuska yachachiwaysa-pallapi katirkan:

—Ichara Tata Diosta kreyikmasikichi rabyachishunkichiman. Chashna rabyachishuptikichi rillaychi sapallaykichi mana alli rurashkanta willak. Pay kasushuptikichi perdonaychi. Chashna perdonashpaykichi chay kreyikukmasikichita yanapashkankichi. ¹⁶Chaymanta chay runa mana kasushuptikichi ishkay kimsa runakunata payman pushaychi. Chay ishkay kimsa runakuna uyariptinkuna chay mana alli rurak runata mana alli rurashkanta willaychi. ¹⁷Chay runa chay pushashkaykichi runakunata mana kasunayaptinka tantanakuk Tata Diosta kreyikmasikichita willaychi. Chay runa paykunata mana kasunayaptinka mana Tata Diosta kreyik runatashinana kawaychi.

¹⁸Allita willaykichi: Kankuna kay allpapi chay mana kasushuk runata mana Tata Diosta kreyik runatashina kawaptikichika watadushina kiparinka. Chaypina sielupi kawsak Tata Diospish watadutashina kawanka. Chaymanta chay runa kasushuptikichi perdonaychi. Chashna perdonaptikichika kacharidushina kanka. Tata Diospish kacharidutashina kawanka.

¹⁹Allita willaykichi: Kankuna ishkaymanta idenllata yuyaykushpa sielupi kawsak Tatayni Diosta suk imata roygaptikichika payka uyarishushpaykichi yanapashunkichi. ²⁰Kankuna ñukata kreyiwashpa ishkaymanta kimsamanta tantanakuptikichi chaypi kankunawan tantalla kani.

Jesus yachachikurkan mana perdonakunayak runapa ejemplunta.

²¹Chaypina Pedru ladunchashpa tapurkan:

—Señor, suk runamasini kuti kuti rabyachiwaptinka ¿mashna kutitiya perdonasha? ¿Kanchis kutichu perdonasha?

²²Jesuska aynirkan:

—Manami willaykichu kanchis kutilla perdonanaykipa. Willaykimi kuti kuti mana nima yupashpa perdonanaykipa. Kanchis kuti kanchis chunkakaman perdonanayki tiyan.

²³Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Mash uyariwaychi suk ejempluta parlachiptini. Tata Diospa mandunpi kawsashpaykichi perdonanakunaykichi tiyan. Suk sinchi kamachikuk runa tukuy trabajadorninkunata kayachirkan willanankunapa mashnatami payta debinsapa nishpa. ²⁴Kobrakuya kallariykaptin suk runata pushamurkansapa. Payka chay alli kamachikuk runata sukaman aypa waranka kullkita debirkan. ²⁵Chay debikuk runaka mana nima kullkiyukchu karkan kutichikunampa. Chayrayku chay kamachikukka trabajadornin runakunata willarkan: “Mana kutichiwayta atipaptin kay runata warmintinta tukuy wambrankunatapish rantikuychi. Rikchak laya tiyapushkankunatapish rantikuychi. Chay rantikushkaykichi chaninta ñukata kuwaychi debiwashkanta pagarawanampa.”

²⁶Chashna willaptin chay debikuk runaka kamachikukninpa ñawpakninpi kunkurikushpa roygarkan: “Señor, mana piñakushpa shuyaway. Tukuy debishkaynita kutichishkayki.”

²⁷Chashna sukaman roygaptin chay sinchi kamachikuk runaka llakichishpa debishkanta perdonarkan wasinman kutinanpa.

²⁸Chashna debishkanta perdonaptin chay runa llukshishpa suk trabajadormasinwan tinkunakurkan. Chay tinkushkan runaka suk tipi kullkita payta debirkan. Chaypina chay perdonadu runaka sukaman piñakushpa chay tipisitu debiknin runata kunkanmanta

apishpa sipinayarkan. Chaypina willarkan: “Kunanlla pagaraway tukuy debiwashkaykita.”

²⁹Chashna willaptin chay debikninka ñawpakninpi kunkurikushpa roygarkan: “Mana piñakushpa shuyaway. Ñukaka tukuy debishkaynitami kutichishkayki.”

³⁰Chashna roygaptin chay sipinayak runaka mana nima uyariyta munarkanchu. Pusharkan karselpi wichkachik tukuy debishkanta kutichinankaman.

³¹Karselpi wichkachtin kawashpankuna trabajadormasinkuna llakichishpa rirkansapa chay sinchi kamachikupki chatakuk. ³²Chaypina payka chay perdonashkan trabajadorninta kayachishpa willarkan: “Kanka sukaman sakra mana alli runami kanki. Sukaman roygawaptiki ñuka llakichishpayni chay aypa waranka kullki debiwashkayki-manta perdonashkayki. ³³Kanta perdonashkaynishina kanpish chay debishuknikita llakichinkiman karkan.”

³⁴Chaypina chay kamachikuk runaka sukaman piñakushpa willarkan chay perdonashkan runata karselpi wichkankunapa tukuy debikushkanta pagarakunankaman.

³⁵Chay debikuk runapa ejemplunta Jesuska allita entiendichiwashpankuna willawarkansapa:

—Suk runamasikichi mana allikunata rurashuptikichika tukuy shunku perdonanaykichi tiyan. Mana perdonatikichika sielupi kawsak Tatayni Dioska kankunatapish mana perdonashpa sukaman kastigashunkichi.

**Jesus yachachikurkan
kasaradukuna ama warminta
wishchunankunapa.**

(Mr 10.1-12; Lk 16.18)

19 ¹Tukuy chaykunata yachachiwashkankunawasha Jesus Galilea partimanta llukshishpa rirkan

ura Judea partiman. Chaymanta rirkan Jordan yaku chimbaman. ²Jesus Judea partiman riptin aypa runakuna katirkansapa. Chaypina aypa unku dukunata alliyachirkan. ³Chaymanta *fariseo runakuna Jesusta ladunchashpankuna sukaman pantachichinayashpankuna tapurkansapa:

—¿Ariya Tata Diospa rimananpi almitiwansapachu imapapish kaptin warminikunata wishchunaynikunapa?

⁴Chashna tapuptinkuna Jesus aynirkansapa:

—¿Manachu Tata Diospa killkadunpi leyishkankichi kallarinan tiempu ullkuta warmita rurashkanta? ⁵Tata Dios warmita ullkuta rurashpa willarkansapa: “Tukuy ullku tatanta mamanta sakinka warminwan tantanakushpa kawsanapa. Chashna warminwan tantanakushpa suklallashina kawsankasapa.” ⁶Chayrayku suk ullku warminwan tantalla suklallashina kawsashpankuna manana ishkeynachu. Chayrayku mana allichu niman suk runa warminta wishchunapa.

⁷Chashna Jesus yachachikuptin chay fariseokuna tapurkansapa:

—Chashna kaptinka ¿imapatí Moises yachachikurkan suk runa warminta wishchunayashpa awtoridarpi killkaduta payta kushpa atipananta wishchuyta?

⁸Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Sinchi shunkuyuk kaptikichi Moiseska kankunata almitishurkankichi warmikichita killkaduta kushpa wishchunaykichipa. Kallarinanmantapacha Tata Dioska manami munarkanchu wishchunaykichipa. ⁹Allita willaykichi: Warmikichi chikan ullkuwan mana uchallikuptinka ama wishchuychichu. Payta wishchushpaykichi chikan warmiwan kasarashpaykichika uchallikuykankichi. Chay wishchudu

warmiwan kasararak runapish uchallikuykan.

¹⁰Chaypina ñukaykunaka Jesusta willarkanisapa:

—Tata Dios mana munaptin warminikunata wishchunaynikunapa ashwan alli kanman ama kasarayanikunapa.

¹¹Chashna willaptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Aypa runakuna kay willashkaynita mana atipansapachu entiendiya. Tata Dios yanapashuptikichira entiendinkichiman. ¹²Wakin ullkukuna nasirkan-sapa mana kasarayta atipanankunapa. Chikan ullkukuna mana kasaransapachu runamasinkuna kapashka kaptinkuna. Sukkuna mana kasaranyansapachu ashwan allita Tata Diosta sirvinankunapa. Kankuna kay yachachishkaynita atipashpaykichi chaskiyta chaskiychi.

Jesus wambrakunata kuyashpa llankarkansapa.

(Mr 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³Chaymanta Jesusman wambrakunata pushamurkansapa llankashpa paykunapa Tata Diosta orananpa. Ñukaykuna wambrakunata pushamuk runakunata michashpa willarkanisapa:

—Ama Jesusman chay wambrillukunata pushamuychichu.

¹⁴Chashna michaptinikuna Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Ama michaychichu ñukaman chay wambrakunata pushamuptinkuna. Wambrakuna mana kreyinakushpa tatankunapa munayninpi kawsansapa. Kankunapish wambrakunashina kawsaptikichira Tata Diospa mandunpi yaykunkichi.

¹⁵Chashna willawashpankuna Jesuska tukuy chay wambrakunata kuyashpa llankarkansapa. Chaymanta rirkan chikan llaktakunapi yachachikuk.

Tukuy layayuk runa Jesusta tapurkan imashnami mana tukuyniyukta kawsanka nishpa.

(Mr 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶Chaymanta suk runa Jesusta ladunchashpa tapurkan:

—Alli maestru ¿imata rurashpati mana tukuyniyukta Tata Dioswan kawsayan?

¹⁷Chashna tapuptin Jesuska aynirkan:

—¿Imapati alli kanaynita willawanki? Tata Diosllami alli rurak. Paywan kawsak rinayashpaykika tukuy kamachikushkanta allita kasushpa kawsay.

¹⁸Chaypina chay runaka tapurkan:

—Tata Dios kamachikunankunamanta ¿maykantati rurasha?

Chashna tapuptin Jesuska willarkan:

—“Ama runamasikita wañuchiychu. Ama chikan warmiwan uchallikuychu.

Ama suwakuychu. Ama ni pita llullakushpa tumbaychu. ¹⁹Tataykita mamaykita kuyashpa kawsay.

Chaymanta kikiki kuyanakupishina tukuy runamasikikunata kuyay.”

²⁰Chaypina chay runaka willarkan:

—Ñukaka tukuy chaykunata kasushpa kawsaykani. ¿Ima ashwantati rurasha?

²¹Chaypina Jesuska aynirkan:

—Tata Diospa munananta allita runanayashpaykika rillay tukuy laya tiyapushunaykita rantikumuy. Chaypa chaninta mana nimayuk runakunata kuysapa. Chayta rurashpa sielupi tukuy layayuk kanki. Chaymanta shamuy ñukata katiwak.

²²Chayta uyarishpa chay runaka sukaman llakishpa wasinman kutirkan rikchak layayuk kashpa. ²³Chay runa llakishpa riptinna Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Allita yachachiykichi. Chay laya kullkinllapi kreyinakuk runakuna mana

atipankasapachu Tata Diospa mandunpi yaykuyta. ²⁴Kashkan willaykichi: Suk *kamellu animal suk aguja uchkunta mana atipanmanchu pasayta. Chashnami kullki likidu runa kullkinta ashwanta munashpa mana atipankachu Tata Diospa mandunpi yaykuyta.

²⁵Chayta uyarishpa ñukaykuna sukaman almirashpaynikuna tapunakurkanisapa:

—Chashna kaptinka ¿pikunati Tata Diospa mandunpi yaykunka?

²⁶Chaypina Jesuska ñukaykunata chapawashpankuna willawarkansapa:

—Manami niman suk runa atipanchu kikinllamanta Tata Diospa mandunpi yaykuyta. Tata Diosllami atipan runakunata mandunpi yaykuchiya.

²⁷Chaypina Pedruka willarkan:

—Ñukaykuna tukuy tiyapakininikunata sakimushpaynikuna kanta katimuykaykisapa. ¿Imatati ñukaykunata kuwankisapa?

²⁸Jesuska willawarkansapa:

—Allita willaykichi. Tata Dios kay allpapi tukuy layata mushukta rurapin ñukaka sielumanta shamudu runa tiyarisha allima llipyak tiyarinaynipi. Ñuka kamachikuk kaptini kankunapish tiyarinkichi chunka ishkay allima tiyarinaykichi. Chaypina chunka ishkay *israel aylluykikunata kamachishpa willankichi allitachu manachu rurashkasapa nishpa.

²⁹Kankuna ñukata katiwanaykicherayku wasikichita, wawkikichita, mamaykichita, tataykichita, wambraykichita, terrenuykichita sakiptikichi Tata Diosmi sakishkaykichimanta ashwan aypata kushunkichi. Chaymanta wañushpaykichi mana tukuyniyukta Tata Dioswan sielupi kawsankichi.

³⁰Kunan kay tiempu aypa runakuna kikinkuna yuyanakunsapa ashwan alli kanankunata. Paykuna Tata Diospa

mandunpi washeru kankasapa. Chaymanta kankuna mana munadu kashpaykichipish Tata Diospa mandunpi primeru kankichi.

**Jesus yachachikurkan alli
trabajachikuk patronpa
ejemplunta.**

20 ¹Chaymanta Jesuska chay runakunata yachachirkansapa:

—Akuychi yuyaypachi imashnami Tata Dios mandunpi kamachikun nishpa. Suk patronpa atun uva chakran tiyarkan. Suk diya tuta tutalla payka llukshirkan peonkunata maskak chakranpi trabajanankunapa. ²Trabaja-dorkunata tarishpa willarkansapa: “Diya entero chakraynipi trabajaptikichi paktadutami pagarashkaykichi.” Chayta willashpa kacharkansapa trabajanankunapa.

³Chaymanta inti altupina kaptin chay patronka kashkan llukshirkan ashwan peonkunata maskak. Plasapi aypa mana trabajuyuk runakunata tarirkan.

⁴Paykunata willarkansapa: “Kankunapish rillaychi uva chakraynipi trabajak. Trabajashkaykichipa pagarashkaykichi.” Chashna willaptinkuna paykunapish rirkansapa trabajak.

⁵Chawpi diyata chaymanta tarditapish chay chakrayuk runaka kashkan rirkan peonkunata maskak. Paykunatapish kacharkansapa chakranpi trabajanankunapa. ⁶Chaymanta tardiyaykaptin chay patronka kashkan rirkan peonkunata maskak. Plasapika kashkan mana trabajuyuk runakunata tarirkansapa. Paykunata willarkansapa: “¿Imapati diya entero kaypi kankichi mana nimata rurashpa?”

⁷Chashna tapuptin willarkansapa: “Mana ni pi maskawashkasapachu trabajachiwanankunapa.” Chaypina chay patronka willarkansapa: “Kanku-

napish rillaychi uva chakraynipi trabajak.”

⁸Chaymanta chishyaptinna chay patronka kapatasta willarkan: “Tukuy trabajadorkunata kayay pagaranaykipsapa. Chay washa shamudu trabajadorkunata kallariy pagaraysapata.” Chay diya entero trabajashkakunata washata pagaraysapa. ⁹Chaypina suk oralla trabajashka runakunata pagararkansapa diya entero trabajaktashina. ¹⁰Chayta kawashpa tuta pachamanta trabajakuna rimarkansapa: “Ñukaykunata diya entero trabajashkaynikunarayku ashwan aypata pagarawankasapa.” Chashna yuyashpankunapish suk diya trabajashkankunallapa chaskirkansapa. ¹¹Chayrayku piñakushpankuna patrona yuyarkansapa mana alli pagarakuk patron kananta. ¹²Willarkansapa: “¿Imapatí ñukaykunata kay washa trabajak shamuk runakunawan idenllata pagarawankisapa? Paykunaka suk orallata trabajashkasapa. Ñukaykuna diya entero rupayta muchushpa trabajashkaynikunarayku ashwan aypata pagarawankimansapa karkan.”

¹³Chashna piñakushpa willaptinkuna chay patronka sukta willarkan: “Amigu, ñukaka manami llullachiykichu. ¿Manachu parlashkanchi suk diya entero trabajashkaykipsa pagaranaynipa? Paktaduta pagaraptini ¿ima ashwantatí munanki? ¹⁴Chay chaskishkayki kullikita apashpana rillay. Ñuka kankunawan paktallata chay washa shamushkakunata munani pagarayta. ¹⁵Ñuka kullkiniwan munashkaynita rurani. ¿Imapata piñakushpa envidianki chay trabajadormasikita kantashina idenllata pagaraptini?”

¹⁶Chay ejempluta yachachikushman washa Jesuska willarkansapa:

—Kay allpapi mana kreyinakuk runakuna Tata Diospa mandunpi

primeru kankasapa. Chaymanta alli munadu yuyanakup runakuna Tata Diospa mandunpi washeru kankasapa.

Jesus kimsaynin kuti rimarkan wañunanta.

(Mr 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷Chaypina Jesus Jerusalem llaktaman riykashpa ñukaykunallata chikan partiman pushawashpankuna willawarkansapa:

¹⁸—Allita yachankichi Jerusalem llaktaman riykananchikunata. Chaypi suk runa *saserdotekunapa kamachikuk-ninkunaman Moisespa killkadunta yachachikuk runakunaman ñukata pushawanka rantikuwak. Chaypina ñuka sielumanta shamudu runa kaptinipish paykunaka yuyankasapa wañuchiwankunapa. ¹⁹Chaypina *romano runakunapa makinpi kukuwankasapa. Chay romano runakuna sukaman asichiwashpankuna makawankasapa. Chakatawashpankuna wañuchiwankasapa. Chaymanta wañushkaynimanta kimsaynin diya kashkan kawsamusha.

Jakobopa Juanpa maman Jesusta roygarkan kamachikunan tiempu wawankunata ladunpi tiyachinankunapa.

(Mr 10.35-45)

²⁰Chaymanta Sebedeopa warmin ishkay wawankunawan Jesusta laduncharkansapa. Sebedeopa wambrankuna Jakobowan Juan karkansapa. Paykunapa maman Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa suk favorta mañarkan. ²¹Chaypina Jesuska payta tapurkan:

—¿Imatati munanki?

Payka aynirkan:

—Kan allimata kamachikuykaptiki kay ishkay wawaynikunata tiyachipay kada laduykipi paykunapish kamachikunankunapa.

²²Chaypina Jesuska willarkan:

—Kankunaka mana yachankichichu imatami mañawaykankichi nishpa. Ñukami tukuy layata sukaman sufrinayni tiyan wañunaynikaman. Chashna sufrishpa iden suk ayak likiduta upyakshina kasha. Kankunaka manami atipankichimanchu ñukashina nanaykunata muchuyta.

Chashna willaptinkuna paykunaka aynirkansapa:

—Ariya, atipashasapa muchuyta.

²³Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—Ariya kankunapish ñukashina sukaman sufrinaykichi tiyan. Ñukaka manami ni pita willashachu laduynipi tiyarishpa kamachikunaykichipa. Tatayni Diosmi akllanka pikunami laduynipi tiyarinkasapa nishpa.

²⁴Chashna chay warmi ishkay wawan-kunapa mañaptin ñukaykunaka uyarishpa sukaman piñakurkansapa.

²⁵Piñakushkaynikunata uyarishpa Jesuska tukuy ñukaykunata kayawash-pankuna willawarkansapa:

—Kankuna allita yachankichi tukuy llaktakunapi sinchi kamachikuk runakuna sukaman sinchita kamachiku-nankunata. Paykunaka mandunpi kawsak runakunata sukaman sufrichin-sapa kasunankunapa. ²⁶Kankunaka ama chay sinchi kamachikuk runakunashina kanayaychichu. Alli kamachikuk kanayashpaykichika tukuy runamasiki-chita allita yanapaychi. ²⁷Chaymanta tukuy runakunamanta ashwan sinchi kamachikuk kanayashpaykichika iden rantidu runakunashina pitapish kaptin yanapanaykichi tiyan.

²⁸Ñukapish sielumanta kay allpaman shamushkani tukuy runakunata yanapa-naynipasapa. Mana shamushkanichu sukkuna sirviwanankunapa. Shamushka-nimi wañushpa aypa runakunata kastigumanta salvanaynipa.

Jesus ishkay mana kawakuk runakunata alliyachirkan.

(Mr 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹Chaymanta Jesus Jeriko llaktamanta llukshiykaptin aypa runakuna katirkan-sapa. ³⁰Chaypina ishkay mana kawakuk runakuna ñan ladunpi tiyaridu karkan-sapa. Paykuna Jesus pasaykananta uyarishpa sinchita kayashpa willarkan-sapa:

—¡Señor, ñawpa Davidpa miraknin, llakichiwashpa yanapawaysapa!

³¹Chashna sinchita kayaptinkuna Jesuswan rik runakuna micharkansapa ama kaparinankunapa. Chaypina paykunaka ashwan sinchita kaparikushpa willarkansapa:

—¡Señor, ñawpa Davidpa miraknin, llakichiwashpa yanapawaysapa!

³²Chaypina Jesus riykashkanmanta shayarishpa chay ishkay runakunata kayashpa tapurkansapa:

—¿Imatati munankichi ruranaynipa?

³³Chaypina paykunaka willarkansapa:

—¡Señor, munanisapa kawakuyta!

³⁴Chayta willaptinkuna Jesuska llakichishpankuna ishkantinpa ñawinku-nata llankapurkansapa. Chay oralla kawakurkansapa. Paykunaka kawakush-pankunana Jesusta katirkansapa.

Jesus Jerusalem llaktapi yaykurkan.

(Mr 11.1-11; Lk 19.28-40;

Jn 12.12-19)

21 ¹Jerusalem llaktaman ñukaykuna Jesuswan tantalla rishpaynikuna chayarkanisapa Betfage llaktapi. Chay llaktillu *Olivos urku ladunpi karkan. Chaypi chayashpayni-kuna Jesus ishkay disipulunkunata willarkansapa:

²—Rillaychi chay kawananchi llaktaman. Chaypi chayashpaykichi tarinkichi suk wawayuk watadu burrata.

Chayta paskashpaykichi wawantinta ñukaman pushamuychi. ³Ichara suk runa tapushunkichiman: “¿Imapatí kay burrata paskankichi?” Chashna tapushuptikichi willaychi: “Señornini munan montananpa. Suk ratukaman kutichimushkaykisapa.”

⁴Chayta rurashpa ñawpa yachachikuk runa killkashkantashina ruraykarkan. Kashna killkarkan:

⁵ “Sion llaktapi kawsak runakunata willaychi:

‘Mash kawaychi.

Kankunapa sinchi kamachikuknikichi ñami shamuykanna.

Mana alabanakuk runa kashpa shamuykanna suk taksha burrupa sawanpi.

Suk burra wawanpa sawanpi shamuyan.’”

⁶Chashna burruta pushamunankunapa willaptinkuna chay ishkay disipulunkuna rirkansapa willashkanta rurak. ⁷Chaypina Jesusman burrata wawantinta pushamup-tinkuna ñukaykuna burritupa sawanpi llachapaynikunata churarkanisapa. Chaypina Jesuska chay burrituta montarkan Jerusalem llaktapi yaykunampa.

⁸Jesus riykaptinna aypa runakuna kuyashpankuna katirkansapa. Sukkuna sawa llachapankunata surkukushpankuna Jesuspa rinan ñanpi mantarkansapa. Sukkuna pankayuk ramakunata ñanpi mantarkansapa. ⁹Chaypina Jesuspa ñawpakninta rik runakuna washanta katik runakunapish sukaman kushikushpankuna sichinta willarkansapa:

—¡Akuychi kuyaypachi Jesusta ñawpa alli kamachikuk Davidpa miraknin kaptin! Tata Dioska payta kachamushka kamachiwanchikunapa. ¡Akuychi altu sielupi kawsak Tata Diosta sukaman kuyaypachi!

¹⁰Jesus Jerusalem yaykuptin chaypi kawsak runakuna sukaman turbakushpankuna tapukurkansapa:

—¿Pití kay runaka?

¹¹Jesusta katik runakuna willarkansapa:

—Kay runaka Tata Diospa rimananta alli yachachikuk Jesusmi. Payka Galilea partipi Nasaret llaktamanta shamushka.

Tata Diospa wasinmanta Jesus rantikuk runakunata karkurkansapa.

(Mr 11.15-19; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹²Jerusalen llaktapi kashpana Jesuska

*Tata Diospa wasinpi yaykurkan. Chay wasi pampapi aypa runakuna rantikuykarkansapa rantiykarkansapa. Tukuy chayta kawashpa Jesuska sukaman piñakushpa chay rantikuykak runakunata rantik runakunatapish karkurkansapa. Chaymanta kullkita kambiakuk runakunapa urpayta rantikuk runakunapa mesankunata tikrachipurkansapa. ¹³Paykunata willarkansapa:

—Tata Dios killkadunpi willawanchisapa: “Tukuy runakuna rimankasapa wasini oranankuna wasi kananta.” Tata Dios chayta willawaptinchikunapish kankuna paypa wasinta ruraykankichi suwakunaykichi wasita.

¹⁴Chaymanta mana kawakuk runakuna kojo runakuna Jesusta laduncharkansapa. Paykunata llakichishpankuna alliyachirkansapa.

¹⁵Chaypina kamachikuk *saserdotekunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna chay *milagruta kawashpankuna sukaman piñakurkansapa. Chaymanta uyarirkansapa Tata Diospa wasinpi wambrakuna kaparikushpa rimaptinkuna:

—¡Akuychi kuyaypachi ñawpa alli kamachikuk Davidpa miraknin Jesusta!

Chayta uyarishpa saserdotekuna sukaman piñakushpa Jesusta willarkansapa:

¹⁶—¿Manachu uyarinki chay wambra-kuna kuyashushpa willashuykananku-nata?

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Ariya uyarinimi. ¿Manachu kankuna leyishkankichi Tata Diospa killkadunta? Kashna riman:

“Kanmi, Tata Dios, sukaman yanapankisapa taksha wambrakunata ñuñukuk wambrakunata kuyashushpa allimata kantanan-kunapa.”

¹⁷Chayta willashpana Jesuska chay runakunata sakirkan. Jerusalemanta Betania llaktaman rirkan chay tuta samanarpa.

Jesus mana wayuchakuk igo kaspita willarkan chakinanpa.

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸Chaymanta tutapacha Betaniamanta Jerusalem llaktaman kutishpa Jesuska sukaman yarkarkan. ¹⁹Chay riykanan ñan ladunpi suk *igo kaspita kawarkan. Chayta laduncharkan wayunta mikunayashpa. Wayunta maskashpa mana niman sukta tarirkanchu. Pankankunallata tarirkan. Chaypina chay igo kaspita willarkan:

—Kunanmantapacha manana kutin wayuchakunkinachu.

Chashna willaptinlla chay igo kaspika chakirkan. ²⁰Ñukaykuna chayta kawashpaynikuna sukaman almirashpa Jesusta tapurkanisapa:

—¿Imashnatí kay igo kaspi willashkayki ratulla chakishka?

²¹Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:

—Allitami willaykichi. Kankunapish tukuy shunku Tata Diosta kreyishpa atipankichiman ñukashina rurayta. Mana suk igo kaspillatachu atipankichiman chakichiyta. Kay urkutapish willankichiman: “Kaymanta suchushpayki rillay atun yakupi sumik.” Tukuy

shunku Tata Diosta kreyishpa willaptikichika kay urkuka suchunka. ²²Tukuy shunku Tata Diosta kreyishpa mañaptikichi payka tukuy mañashkaykichita kushunkichi.

Chiknik runakuna

Jesusta tapurkansapa pimi kachamushka nishpa.

(Mr 11.27-33; Lk 20.1-8)

²³Chayta yachachikushkanwasha Jesuska Jerusalem llaktapi chayashpa Tata Diospa wasinpi yaykurkan. Chaypi yachachikuykaptin saserdotekunapa kamachikukninkunawan *judiyu awtoridarkuna Jesusta ladunchashpankuna tapurkansapa:

—¿Pití kanki chashna yachachikunaykipa? ¿Pití kachamushushka kaykunata yachachikunaykipa?

²⁴Chashna tapuptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Ñukapish kankunata tapuykichi. Ayniwaptikichika willashkaykichi pimi kachamuwashka nishpa. ²⁵May willawaychi. ¿Pití Juanta kachamurkan runakunata bawtisanankunapa? ¿Tata Dioschu suk runachu kachamurkan?

Chashna Jesus tapuptinkuna chay runakuna sukwan sukwan willanakurkansapa:

—Ayniptinchikuna Tata Dios Juanta kachamushkanta payka willawashunchisapa: “Tata Dios kachamushka kaptin ¿imapatí mana kasushkankichi?”

²⁶Chaymanta ayniptinchikuna runakuna kachamushkanta tukuy kay runakuna sukaman piñayawashunchisapa. Paykunaka kreyinsapa Tata Dios kachamuptin yachachikushkanta.

²⁷Chashna willanakushpankuna chay runakunaka Jesusta willarkansapa:

—Mana yachanisapachu pimi Juanta kachamushka nishpa.

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Ñukapish manami willaykichichu pimi kachamuwashka tukuy chaykunata ruranaynipa.

Jesus yachachikurkan ish kay wambrakunapa ejemplunta.

²⁸Chaymanta Jesuska chay runakunata willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi kay ejempluta parlachiptini: Suk runapa tiyarkan ish kay ullku wambrankuna. Suk diya suk wambranta willarkan: “Kunan rillay uva chakraynipi trabajak.” ²⁹Chashna tatan willaptin chay wambraka aynirkan: “Mana rinayanichu.” Chaymanta suk ratukaman allita yuyaykushpa rirkan trabajak. ³⁰Chaymanta chay runaka suknin wambranta willarkan uva chakranpi trabajak rinanpa. Payna almitishpa willarkan: “Ariya, kunanlla rini.” Chashna rimashpash mana rirkanchu. ³¹Kunanka willawaychi. ¿Chay ish kay wambrankunamanta maykanti tatanpa munananta rurarkan?

Chashna tapuptin paykunaka willarkansapa:

—Chay trabajak rik wambra tatanpa munananta rurarkan.

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Allitami ayniwashkankichi.

Kankuna yuyankichi chay *romano awtoridarkunapa kobraukunkuna waynandera warmikuna mana alli rurak kanankunata. Ñukaka willaykichi. Paykuna kankunamanta ñawpakta Tata Diospa mandunpi yaykunkasapa. ³²Juan Bawtista shamushka yachachishuknikichi allita rurashpa kawsanaykichipa. Kankunaka mana nima kreyishkankichichu. Chaykamanka waynandera warmikuna romanokunapa kobraukunkuna Tata Diospa rimananta allita kreyishpana kawsarkansapa.

Jesus yachachikurkan mana alli trabajadorkunapa ejemplunta.

(Mr 12.1-12; Lk 20.9-19)

³³Chaymanta Jesuska chay runakunata kashkan willarkansapa:

—Kunanka yachachiykichi chikan ejempluta. Tiyarkan suk chakrayuk runa. Chay runaka chakranpi uvakunata tarpuchishkanwashka wertata rurachirkan. Chaymanta churarkan suk manllayba batanta chaypi uva wayukunata sarushpankuna illinta kapinankunapa. Chaymanta suk manllayba altu wasita rurachirkan altuyninmanta suk runa kuydananpa. Tukuy chaykunata rurashpana suk runakunawan paktanaturkansapa uvakunata pallashpa paywan patumanakunankunapa. Chashna paktanakushpankuna chay runaka rirkan suk karu llaktaman.

³⁴Chaymanta pallana tiempu chayamuptinna chay runaka wiwachunkunata kacharkansapa patuma palladu uvata chaskik.

³⁵Chaypina chay chakrata kuydak runakuna patron kachashkan wiwachunkunata apishpankuna sukkunata makarkansapa, sukkunata wañuchirkansapa, sukkunata rumincharkansapa. ³⁶Chaypina chay chakrayuk runaka kashkan ashwan aypa wiwachunkunata kacharkansapa. Paykunatapish chay trabajadorninkuna idenllata rurarkansapa. ³⁷Chaymanta patronka kacharkan chaylla wambranta. Yuyarkan: “Kay wambraynita manchashpankuna kasunkasapa.”

³⁸Chaypina chay trabajadorkuna patronpa wambranta kawashpankuna willanakurkansapa: “Mash kawaychi. Chay shamuykak runa chakrayuk runapa wambranmi. Tatan wañuptin kay chakraka paypa kiparinan tiyan. Kunanlla akuychi wañuchiypachi

ñukanchikunapa tukuy kay uva chakra kiparinanpa.” ³⁹Chashna willanakushpankuna chay runapa wambranta apirkansapa. Uva chakra washaman pushashpankuna wañuchirkansapa.

⁴⁰Jesus chayta yachachikushkanwashachiknik runakunata tapurkansapa:

—¿Imatati yuyankichi? Chay chakrayuk runa kutimushpa ¿imatati ruranka chay mana alli rurak trabajadominkunata?

⁴¹Paykunaka aynirkansapa:

—Chay runaka mana nima llakichishpa tukuy chay mana alli rurak runakunata wañuchinkasapa. Chaymanta chikan trabajadorkunata chakranta kunkasapa kuydanankunapa. Chaypina uva pallana tiempu kaptin paykuna tukuy pallashkanakuna uvata patumata kunkasapa.

⁴²Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Kankunaka ¿manachu Tata Diospa killkadunta leyishkankichi? Chay killkadunpi Tata Dioska riman:

“Suk runa wasinta rumimanta ruraptin trabajadorninkuna suk alli sinchi rumita wishchurkansapa mana alli nishpa.

Chay wasichakuk runaka chay wishchudu rumita wasi kallari-nanpi churarkan.

Chashna Tata Dios ruraptin sukaman almiranchisapa.”

⁴³Chashna Tata Dios killkadunpi rimaptin ñukaka willaykichi: Payka mananami kankunata munashunkichinachu mandunpi kawsanaykichipa. Suk chikan llaktamanta runakunatami kayanka. Paykunami Tata Diosta kushichishpa kawsankasapa. ⁴⁴Pipish kashpa mitkakushpa chay sinchi rumipi urmashpa paki paki tukunka. Chaymanta chay wishchudu rumi urmashpa pitapish kaptin apyachishpa wañuchinka.

⁴⁵Chaypina kamachikuk saserdotekunawan *fariseo runakunaka Jesus

yachachikushkanta uyarishpa willanakurkansapa:

—Payka willawaykanchisapa iden chay mana alli rurak trabajadorkunashina kananchikunata.

⁴⁶Chashna willanakushpankuna sukaman piñakushpa Jesusta apinayarkansapa wañuchinankunapa. Chashna munashpankunapish mancharkansapa apiyta tukuy runakuna kreyiptinkuna Jesus Tata Dios rimashkanta yachachikuk runa kananta.

Jesus suk funsiapa ejempluta yachachikurkan.

(Lk 14.15-24)

22 ¹Chaymanta Jesus kashkan suk ejempluta rimashpa chay runakunata yachachirkansapa:

²—Yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi yaykunkichi nishpa. Suk alli kamachikuk runa wambranpa funsiata rurarkan. ³Payka wiwachunkunata kacharkan tukuy konvidadukunata kayanankunapa. Kayaptinkunapish chay konvidadukunaka mana rinayarkansapachu. ⁴Mana rinayaptinkuna chay alli kamachikuk runaka chikan wiwachunkunata kayashpa willarkansapa: “Rillaychi tukuy konvidadukunata willak: ‘Patronninkunaka vakankunata raku animalninkunata ñami wañuchichishkana. Mikunaka ñami ruraduna. Chayrayku chay funsiapi rinkichishi mikuk.’”

⁵Chashna chay wiwachunkuna willaptinkuna chay konvidadukunaka mana rinayarkansapachu. Sukkunaka chakrankunaman rirkansapa. Sukkunaka rirkansapa negosyunkunata rurak. ⁶Sukkunaka chay kayak rikkunata apishpa makarkansapa wañuchinankunakaman. ⁷Chaypina chay alli kamachikukka sukaman piñakushpa soldadunkunata kacharkan-sapa chay wañuchikuk runakunata

wañuchinankunapa. Willarkansapa llaktankunatapish rupachinankunapa.

⁸Chaymanta wiwachunkunata willarkansapa: “Funsiaapa mikuna ñami ruraduna. Chay konvidashkayni runakuna mana alli rurak kashpankuna manami wasinipi yaykunkasapachu.

⁹Chayrayku rillaychi kallikunapi kawanaykichi runakunata kayak funsiaman shamunankunapa.”

¹⁰Chashna willaptinkuna chay wiwachunkunaka rirkansapa kallikunapi purik runakunata konvidak funsiaman rinankunapa. Alli rurak mana alli rurak runakunata konvidaptinkuna chay manllayba wasinpi aypa runakuna tantanakurkansapa.

¹¹Chaypina chay alli kamachikuk runaka konvidadukunata kawak yaykurkan.

Chaypi sukta kawarkan mana funsiapi yaykunapa laya llachapayukta. ¹²Payta kawashpa willarkan: “Amigu ¿imapati yaykumushkanki mana funsiapi yaykunapa laya llachapayuk?” Chashna tapuptin chay runaka mana nima ayniyta atiparkanchu.

¹³Chaypina chay alli kamachikuk runaka mesaman mikuna apak runakunata willarkan: “Kay runata chakinta makinta watashpa wishchukuychi wasi washa tutayaduman. Chaypi kastigunta mana muchushpa sukaman kirunkunata mukushpa wakanka.”

¹⁴Chashna Jesus yachachikushpa willarkansapa:

—Tata Dioska aypa runakunata kayansapa mandunpi yaykunankunapa. Chashna kayaptinkunapish sukkunalla aklladu kashpa yaykunkasapa.

**Chiknik runakuna Jesusta
pantachichinayarkansapa.
(Mr 12.13-17; Lk 20.20-26)**

¹⁵Jesus yachachikushkanwasha *fariseo runakuna chikanpi tantanakushpankuna willanakurkansapa:

—Akuychi Jesusta pantachichiypachi mana allita rimanampa. Mana kuskanpi rimaptin awtoridarkunapi chatakushunchisapa.

¹⁶Chayta ruranayashpankuna fariseokunaka kikinkunapa disipulunkunawan *Herodespa partidunta katikkunata kacharkansapa Jesusta tapuk:

—Maestru, ñukaykuna yachanisapa mana llullakushpa allimallata yachachikunaykita. Tukuy runakunata yachachinki Tata Diospa munananta rurashpa kawsanankunapa. Kanmi tukuy laya runakunapa yuyayninkunata allimata riksinki. Chayrayku ni pita manchashpa yachachikunki. ¹⁷Kunanka willawaysapa: Chay *romano sinchi kamachikuk kullkinikunata mañawaptinkuna ¿allichu manachu pagarakunaynikunapa?

¹⁸Chashna tapuptinkuna Jesuska yacharkan pantachichinayashpa tapushkanakunata. Chaypina willarkansapa:

—Kankunaka allipi tukushpa llullachiwanyaykankichi. ¿Imapatí chashna tapuwashpa pantachichiwanyaykankichi? ¹⁹Mash chay pagarakunaykichi kullkita kawachiwaychi.

Chayta mañaptinkuna suk kullkita kurkansapa.

²⁰Jesus chay kullkita kawashpana tapurkansapa:

—¿Pipa uyantí pipa shutintí killkadu kay kullkipika?

²¹Chaypina paykunaka aynirkansapa:

—Romano ashwan sinchi kamachikuk *Sesarpa.

Chashna ayniptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Chay kamachikuk Sesarpa kaktaka payta kuychi. Tata Diospa kaktaka payta kuychi.

²²Chayta willaptinkuna chay pantachichinayak runakunaka sukaman almirashpankuna upallalla Jesusmanta anchurkansapa.

**Jesus yachachikurkan wañudukuna
kawsamunankunata.**

(Mr 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³Chaymanta chay diyalla *saduseo runakuna rirkansapa Jesuswan parlak. Saduseokunaka yachachikunsapa mana ni pi wañushkanmanta kawsamunanta. Chayrayku paykunaka Jesusta willarkansapa:

²⁴—Maestru, ñawpa yachachikuk Moises kashna yachachikurkan: “Suk kasadu ullku manara ni suk wambrayuk kashpa wañuptin wawkin chay viyudawan kasaranan tiyan. Chaypina ullku wambrata wawayaptin wañudupa wambranshina kanan tiyan.” ²⁵Kunanka willayki. Kay llaktaynikunapi kanchis wawkipura tiyarkan. Chaypina mayor wawki kasararkan. Chay ullku manara niman suk wambrayuk kashpa wañurkan. Chay mayor wañuptin wawkin viyuda kuñadanwan kasararkan. ²⁶Paypish wañurkan niman suk wambrayuk kashpa. Chaypina chay viyudaka kashkan kasararkan ish kaynin mashanwan. Paypish mana niman suk wambrayuk kashpa wañurkan. Chashna kusankuna wañuptin wañuptinlla chay warmika tukuy mashankunawan kasararkan. ²⁷Tukuy kusankuna wañuptinkuna chay warmipish wañurkanna. ²⁸Kunanka willawaysapa. Tukuy chay runakuna chay viyudawan kasararkan. Wañudu runakuna kawsamushpankuna chay kanchis wawkipuramanta ¿maykan kakpatí kanman warminka?

²⁹Chashna tapuptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Kankunaka Tata Diospa killkadunta mana entiendishpa kikikichilla llullachinakuykankichi. Manami yachankichichu Tata Dios sukaman atipak kashpa wañudukunata kawsachimunanta.

³⁰Tata Dios wañudu runakunata kawsachimushkanwasha mana niman suk ullku niman suk warmi kasaranka-sapanachu. Sielupi kawsak *angelkuna-shina kawsankasapa.

³¹¿Manachu leyishkankichi Tata Diospa killkadunta? Chaypi rimán wañudukuna kawsamunankunata. Tata Dios kashna rimán: ³²“Ñuka Abrahampa Isakpa Jakobopa Tata Diosninmi kani.” Chashna Tata Dios rimaptin yachanchisapa chay ñawpa awilunchikuna wañushkankunamanta kawsamushkankunata. Tata Dios kawsak runakunallapa Diosninmi.

³³Chayta uyarishpankuna chay runakuna sukaman almirarkansapa Jesus allimata yachachikuptin.

**Jesus yachachikurkan Tata Diospa
kamachikunankunamanta suk
ashwan alli kananta.**

(Mr 12.28-34)

³⁴Chaymanta fariseo runakuna yachashpa Jesus saduseokunata upallayachishkankunata tantanakurkansapa. ³⁵Suk fariseoka ñawpa Moisespa killkashkanta yachachikuk runa karkan. Payka Jesusta pantachichinayashpa tapurkan:

³⁶—Maestru, Tata Diospa tukuy kamachikunankunamanta ¿maykanti ashwan alli kasunaynikunapa?

³⁷⁻³⁸Chayta tapuptin Jesuska willarkansapa:

—Tukuy kamachikunankunamanta kaymi ashwan alli: “Kamachikuk Tata Diosnikita tukuy shunku kuyanayki tiyan. Payta sukaman munashpa allita yuyaykushpa kawsanayki tiyan.”

³⁹Chaymanta chay ish kaynin kamachikunanka chay layallami: “Kikiki kuyanakukshina tukuy runamasikikunata kuyashpa kawsay.” ⁴⁰Kay ish kay kamachikunankuna tukuy *Moisespa kamachikunankuna tukuy ñawpa alli

yachachikukkunapa killkashkankuna orkonkunashina sinchichin.

Jesus yachachikurkan ashwan alli kamachikuk kananta.

(Mr 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹Chayllapi tantanakudu kaptinkuna Jesuska fariseokunata tapurkansapa:

⁴²—Kankunaka ¿imatati yuyankichi sielumanta shamuk salvakuk runapa? ¿Maykan runapa mirakninti?

Chashna tapuptinkuna fariseokunaka aynirkansapa:

—Payka ñawpa awilunchi Davidpa mirakninmi.

⁴³Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Davidpa miraknin kaptinka ¿imatatí Tata Diospa Espiritun yanapaptin Davidka rimarkan paypa kamachikuknin kananta? Davidka kashna killkakurkan:

⁴⁴“Tata Dioska kamachiwak runata willarkan:

‘Kay alli laduynipi tiyariy ñukawan kamachikunaykipa

ñuka tukuy chiknishuk runakunata saru saru ruranaynikaman kanta kasushunankunapa.’”

⁴⁵Chay killkadu rimanampi Davidka willarkan sielumanta shamuk salvakuk runa paypa sinchi kamachikuknin kananta. Davidpa kamachikuknin kaykaptinka ¿imashnatí paypa miraknin kanman?

⁴⁶Chashna Jesus yachachikuptin chay fariseokuna mana nima ayniya atiparkansapanachu. Chay tiempuman-tapacha niman suk runa animukurkannachu Jesusta nimata tapuyta.

Jesus fariseo runakunata piñayarkansapa.

(Mr 12.38-40; Lk 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹Chaymanta Jesus chay *fariseo runakunata yachachishkankunawasha chay tantanakudu runakunawan ñukaykunata yachachiwarkansapa:

²—Moisespa killkadunkunata yachachikuk runakunawan fariseo runakuna tantanakunankuna wasipi tiyarinsapa chay killkadukunata yachachikunankunapa. ³Paykunapa yachachikunankunata kasuychi. Tukuy willashushkaykichita ruraychi. Chayta rurashpaykichi ama paykuna ruranankunata sinchichu. Paykuna sukaman allita yachachishushpaykichi-pish kikinkuna mana yachachishunaykichita ruransapachu. ⁴Paykunaka tukuy runakunata sukaman kamachinsapa. Chay rikchak laya yachachikunankunata willashpankuna paykunaka mana atipana laya sukaman llashak kargata aparichikshinami. Chaypina kikinkuna yachachikushkankunata mana niman suk tipisituta ruranayansapachu.

⁵Paykunaka tukuy layata ruransapa runamasinkuna kawanankunallapa. Tata Diospa rimananta tipi llañu karapakunapi killkansapa. Chaykunata urkunkunapi brasunkunapi watashpankuna purinsapa. Chaymanta llachapan-kuna mañanpi sumachishpankuna mudakunsapa. ⁶Fiestakuna tiyaptin ashwan allima tiyarinakunapi munansapa tiyariyta. Tantanakunankuna wasikunapi ashwan allima bankukunapi tiyarinayansapa. ⁷Kallikunapi purishpankuna sukaman munansapa tukuy runakuna kuyashpa “maestru” nishpa rimachinankunapa.

⁸Kankuna ama paykunashina munaychichu “maestruynikuna” nishpa willashunaykichita. Kankunaka wawkipurallami kankichi. Ñukallami maestruykichi kani.

⁹Chaymanta kay allpapi kawsak runakunata ama niman sukta Tata Diostashina “Tatayni” nishpa willaychichu. Tata Diosnikichika suklallami. Payka sielupimi kawsan. ¹⁰Chaymanta ama nima munaychichu runamasikichi

willashunaykichipa “kanmi kanki kamachiwakininikuna” nishpa. Ñukallami kamachikunikichichi kani.

¹¹Chaymanta kankuna ashwan alli kamachikuk kanayashpaykichi tukuy runamasikichita sukaman yanapanaykichi tiyan. ¹²Kankuna kikichichilla kreyinakushpa kawsaptikichi Tata Dios sukaman pinkachishunkichi. Chaymanta allillapi mana kreyinakushpa runamasikichita kuyashpa yanapaptikichi Tata Dios sukaman kushikushpa yanapashunkichi.

¹³Chaypina Jesuska willarkansapa: —Alaw, kankuna fariseokunata Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa llullakuykan-kichi. Tata Diosta mana nima kasunayashpa kawsankichi. Chaymanta chay kasunayak runakunata sukaman michashpa pantachichinkichi ama Tata Diospa mandunpi yaykunakunapa.

¹⁴Alaw, kankuna fariseokunata Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa llullakuykan-kichi. Viyuda warmikunata mana nima llakichishpaykichi wasinkunata doynuyapunkichi. Chayta rurashpaykichipish allipi tukushpa Tata Diosta unayta orankichi. Chayrayku Tata Dios sukkunamanta ashwanta kastigashunkichi.

¹⁵Alaw, kankuna fariseokunata Moisespa killkadunta yachachikukkunata sukaman llakichiykichi. Kankuna allipi tukushpa llullakuykan-kichi. Ariya yakuta allpata purinkichi suk runata yachachinaykichipa kankunashina kawsananpa. Chaymanta chay runata sukaman pantachichtikichi payka kankunamanta ashwanta uchallikun. Chayrayku Tata Dios mana tukuyniyuk ninapi kankunamanta paykunata ashwanta kastigankasapa.

¹⁶Alaw, kankunata llakichiykichi. Kankuna iden mana kawakukshina kaykashpaykichipish sukkunata ñanta riksichinayankichi. Llullakushpa yachachinkichi: “Suk runa *Tata Diospa wasinpa jurashpaka mana ruraptin-pish mana nimananchu. Chaymanta Tata Diospa wasinpi tiyak kuripa jurashpa tukuy jurashkanta ruranan tiyan.”

¹⁷Chashna yachachikushpaykichi mana alli yuyaykuk mana nima entiendik runakuna kankichi. ¿Maykantí ashwan alli? ¿Tata Diospa wasinchu? ¿chay wasipi kurichu? Chay kuri Tata Diospa wasinpi churadu kashpara paypa kiparin. Chayrayku Tata Diospa wasinka chay churadu kurimanta ashwan allimami.

¹⁸Chaymanta kankuna llullakushpa yachachikunkichi: “Suk runa *altarpa jurashpa mana ruraptin-pish mana nimananchu. Chaymanta altarpí ofrendapa jurashpa tukuy rimashkanta ruranan tiyan.” ¹⁹Chayta yachachikushpaykichi mana nima entiendik runakuna kankichi. ¿Maykantí ashwan alli? ¿Altarchu? ¿chay altarpí churadu ofrendachu? Chay ofrenda altarpí churadu kashpara Tata Diospa kiparin. Chayrayku ofrendakunamanta altar ashwan alli.

²⁰Suk runa altarpa jurashpa mana altarllapachu juran. Tukuy chay altar sawanpi churadukunapapish juran.

²¹Chaymanta suk runa Tata Diospa wasinpa jurashpaka mana wasinllapachu juran. Tata Dios chay wasinpi kawsaptin chay runaka kikin Tata Diospa shutinpi juraykan. ²²Sielupi Tata Dioska allima tiyarinanpi tiyaridumi. Chayrayku suk runa sielupa jurashpa mana sielullapachu juraykan. Kikin Tata Diospa shutinpi tiyarinanpapi-sh juraykan.

²³Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Alaw, kankuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata fariseo runakunata sukaman llakichiykichi. Kankuna allipi tukushpa llullakuykankichi. Mentapa kominospa anispa chunkamanta sukta suchuchinkichi Tata Diosta kunaykichipa. Chaykamanka ashwan kasunaykichipa kamachikunakunata mana kasunkichichu. Tata Dios willawanchisapa allillata rurashpa runamansinchikunata llakichishpa kawsananchikunapa. Chaymanta rimashkanchikunata runananchikuna tiyan. Chay kamachikunankunata alli kanman runanaykichipa. Chaymanta chunka tiyapushunaykichimantapish sukta Tata Diosta kuychi.

²⁴Kankunaka mana allita entiendishpaykichi iden mana kawakuk runakunashina kaykashpaykichi suk runakunata munankichi ñanta riksichiyta. Chaymanta suk kishnisillu moskitu yakuykichipi sipikuptin shushunkichi ama millpunaykichipa. Chaykamanka mana nimatashina yuyankichi suk manllayba *kamellu animalta millpunaykichipa.

²⁵Chaymanta Jesuska willarkansapa: —Alaw, kankuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata fariseo runakunata sukaman llakichiykichi. Kankuna allipi tukushpa llullakuykankichi. Suk vasu suk kallana washanlla maylladushina kankichi. Kankuna alli rurak runa tukushpaykichi tukuy layakunata kikikichillapa munankichi. Tukuy layakunata munankichi suwayta. ²⁶Kankuna fariseo runakuna mana nima entiendik kashpaykichi iden mana kawakuk runakunashina kankichi. Suk susya vasupa ukunta mayllaychi washantapish chuya chuya kiparinanpa. Tata Diosta roygaychi tukuy uchaykichimanta perdonashunaykichipa. Chaypirami allita rurashpa kawsankichi.

²⁷Alaw, kankuna fariseo runakunata Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa llullakuykankichi. Iden yurakyachidu bovedashinami kankichi. Chay boveda allimata rikurishpapish ukunpi millanapa laya wañudupa tullunkuna kiparinsapa.

²⁸Chay bovedashina kankuna allimata rikurinkichi. Alli rurakshina tukunkichi runakuna kreyishunankunapa. Kankunapa tukuy yuyaynikichi sukaman mana alli kashpa mana alli rurak runakuna kankichi.

²⁹Alaw, kankuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata fariseo runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa llullakuykankichi. Ñawpa yachachikuk runakunapa allima bovedankunata rurankichi ama paykunata kunkanaykichipa. Chaymanta ñawpa alli rurak runakunata yuyashpa monumentunkunata sumachinkichi. ³⁰Chayta rurashpa rimankichi: “Ñawpa awilunchikuna yachachikuk runakunata wañuchirkan-sapa. Ñukanchikuna ñawpa tiempu kawsashpanchikunaka manami wañuchiyta yanapanchimansapachu karkan.” ³¹Chashna rimashpaykichi yuyanaykankichi iden chay wañuchikuk awiluykichishina kanaykichita.

³²Paykunamanta ashwan sakra wañuchikuk runakuna kankichi.

³³Kankunaka iden machakuykunashina sakra likidumi kankichi. ¿Imashnatí chay mana tukuyniyuk nina kastigumanta kishpinkichiman? ³⁴Chayrayku ñukaka Tata Dios rimashkanta yachachikuk runakunata kachashasapa yachachishunaykichipa. Yachaysapa runakunatapish kachashasapa. Kankuna sakra mana allita rurakkuna kashpaykichi sukkunata wañuchinkichi. Sukkunata chakatashpa wañuchinkichi.

Sukkunata chiknishpa tantanakunan-kuna wasikunapi makankichi. Chaymanta llaktan llaktanpi sukkunata chiknishpa padesichiypi katinkichi.

³⁵Chay mana alli rurashkaykichirayku Tata Dioska kastigashunaykichi tiyan. Kayin chay ñawpa alli rurak wawkin Abelta wañuchirkan. Chay tiempuman-tapacha chiknikuk runakuna allita rurashpa kawsak runakunata wañuchir-kansapa. Tata Diospa wasin altarpa ladunpi kankunapish Berekiyaspa wambran Sakariyasta wañuchirkankichi. Tukuy chay wañuchidu runakunarayku Tata Dioska kankunata sukaman kastigashunkichi. ³⁶Allita willaykichi: Aypa runakuna runamasinkunata wañuchishkankunarayku Tata Dioska kay tiempupi kawsak runakunata kastigankasapa.

**Jesús Jerusalempi kawsak
runakunata llakichirkansapa.**
(Lk 13.34-35)

³⁷Chaymanta Jesuska Jerusaleñ llaktapi kawsak runakunata sukaman llakichishpankuna willarkansapa:
—Sukaman kankunata llakichiychi. Tata Dios rimashkanta yachachikukkunata wañuchinkichi. Tata Dios kachashkan yachachikuk runakunatapish ruminchashpa wañuchinkichi. Ñuka aypa kuti kankunata amachanayashkaykichi iden suk wallpa wawankunata rikran sikipi tantanachishpa amachakshina. Sukaman kankunata amachanayaptinipish mana nima layapi munankichichu. ³⁸Mash uyariwaychi. Mana munawashkaykichirayku llaktaykichi chunlla likidu kiparinka.

³⁹Chaymanta willaykichi. Suknin diya kankunaka willawanaykichi tiyan: “Kanka sukaman allima kanki Tata Diosmanta shamudu runa kashpayki.” Chashna willawanaykichi diyakaman mananami kawawankichinachu.

**Jesús rimarkan Tata Diospa wasinta
runakuna urmachinankunata.**
(Mr 13.1-2; Lk 21.5-6)

24 ¹Chayta yachachikushkanwasha Jesuska *Tata Diospa wasin-manta llukshirkan. Riykaptin ñukaykuna ladunchashpa willarkani-sapa:

—Mash kaway kay allima ruradu Tata Diospa wasinta.

²Chashna kawachiptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Kunan kawachiwaykankichi kay allima ruradu wasita. Mash allita uyariwaychi. Shamunkasapa chiknishuk runakuna tukuy kay kawashkaykichi allima pirkakunata urmachik. Urmachiptinkuna mana niman suk rumi sawapura kiparinkanachu.

**Jesús yachachikurkan manara kay
allpa tukuptinra imakunatami
kawankasapa nishpa.**
(Mr 13.3-23; Lk 21.7-24; 17.22-24)

³Chaymanta Jesús *Olivos urkuman rirkan. Chaypi tiyariptin ñukaykunalla ladunchashpaynikuna tapurkanisapa:

—¿Aykapiti Tata Diospa wasinta urmachinkasapa? ¿Imata kawashpati yachaymansapa kutimunayki tiempu kananta? ¿Imashnati yachaymansapa kay allpa kullunan tiempu kananta?

⁴Chaypina Jesuska willawarkansapa:
—Allita kuydanakuychi ama ni pi llullachishunaykichipa.

⁵Manara kutimuptinira aypa runakuna shamunkasapa ñukapi tukushpa willashukniki-chi: “Ñukami kani Tata Diosmanta shamudu salvakuk runa.” Chashna rimashpankuna aypa runakunata llullachinkasapa. ⁶Kankuna uyarinkichi runakuna chikninakushpankuna kaypi chaypi makanakushpa wañuchinaku-nankunata. Chayta uyarishpaykichi ama

manchakuychichu. Chashna makana-kushpa wañuchinakushpalla kawsanan-kuna tiyan. Chashna kaptinpih manara tukunan tiempurachu. ⁷Suk partipi kawsak runakuna chikan llaktapi kawsakkunawan sukaman chiknina-kushpankuna makanakushpa wañuchinakunkasapa. Chaymanta aypa llaktakunapi sinchi yarkay tiyanka. Aypa llaktakunapi allpa sinchita kuyunka. ⁸Chashna runakuna chaykunawan sukaman sufrishpankuna ashwantara sufrinkasapa.

⁹Chaypina chiknishuk runakuna awtoridarkunapi chatashunkichi sufrichishunaykichipa. Ñukata kreyiwashpa kawsashkaykichirayku tukuy llaktakunapi aypa runakuna chiknishushpaykichicha wañuchishunkichi. ¹⁰Chay tiempu runakuna manana munankasapanachu kreyiwashpa kawsayta. Chaymanta sukwan sukwan chikninakushpankuna awtoridarkunapi chatanakushpa kawsankasapa. ¹¹Aypa llullachikuk runakuna rimankasapa Tata Dios rimashkanta yachachikuykanankunata. Chashna yachachikushpa aypa runakunata llullachinkasapa. ¹²Aypa runakuna sukaman ashwan ashwanta uchallikushpalla kawsaptinkuna aypa ñukata kreyiwakkunapish manana kuyanakushpanachu kawsankasapa. ¹³Kankuna wañunaykichicha diyakaman allita ñukallata kreyiwashpa kawsaptikichi Tata Dioska salvashunkichi rinaykichipa sielupi kawsak. ¹⁴Chayrayku tukuy kay allpapi kawsak runakunata yachachinaykichicha tiyan ñukata kreyiwashpa Tata Diospa mandunpi yaykunankunapa. Chaymanta tukuy llaktakunapi rimanaynita uyariptinkunara kay allpa tukunan tiyan.

¹⁵Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Ñawpa yachachikuk Daniel Tata Dios rimashkanta killkarkan: “Tata Diospa wasinpi suk chiknikuk runa

sukaman sakra millanapa layata ruranka.” Chaymanta Tata Diospa wasinpi chay runa yaykuptin chay Daniel killkashkanta leyishpaykichicha allita yuyaychi. ¹⁶Chashna Tata Diospa wasinpi chay millanapa layata ruraptin kawashpaykichicha Judeapi kawsakkuna urkukunaman nitikuychi. ¹⁷Wasi altuyninpi kashpaykichicha chayllamanta nitikuychi. Amana wasikichipi yaykuychinachu nima tiyapushunaykichicha surkuk. ¹⁸Chakraykichipi trabajaykashpaykichicha chayllamanta nitikuychi. Ama wasikichiman kutiychichu alli llachapaykichicha surkuk. ¹⁹Chay sinchi llakina tiempu okupada warmikuna ñuñuchikuk warmikuna sukaman sufrinkasapa. Chayrayku paykunata sukaman llakichini.

²⁰Kankuna Tata Diosta roygaychi ama tamya tiempu nima *samana diya nitikunaykichipa. ²¹Chay sinchi llakina tiempu tukuy runakuna sukaman sufrinkasapa. Tata Dios kay allpata rurashkanmantapacha manara chay laya llakina tiempu tiyarkanrachu. Nima chay tiempu washan chay laya llakina tiyankachu. ²²Tata Dioska tukuy akllashkan runakunata kuyashkanrayku chay llakina tiemputa tukuchanka. Mana utka tukuchaptinka tukuy runakuna wañunmansapa.

²³Chaymanta Jesuska ñukaykunata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Chay tiempu ichara suk runakuna willashunkichiman: “Mash kawaychi. Kaypinami chaypinami Tata Diosmanta shamudu salvakuk runa.” Chashna willashuptinkuna ama kreyiychichu.

²⁴Chay tiempu aypa runakuna llullachikushpa rimankasapa Tata Diosmanta shamudu salvakuk runakuna kanankunata. Sukkuna llullachikushpa rimankasapa Tata Dios kachamushkanta yachachikunapa. Paykunaka rikchak

laya almirana *milagrukunata rurankasapa. Chayta rurashpankuna munankasapa Tata Dios akllashkan runakunatapish llullachiysapata.

²⁵Ñami yachachishkaykichina ama chay llullachikuk runakunata kreyinaykichipa. ²⁶Sukkuna willashunkichiman: “Rillaychi payta kawak chunlla chakidu pampapi.” Chashna willashuptikichika ama rillaychichu. Sukkuna willashunki-chiman: “Mash shamuychi kay wasi ukupimi pakakudu.” Chashna willashuptikichika ama kreyiychichu. ²⁷Ñuka sielumanta shamudu runa kashkan shamuptini tukuy runakuna kawawankasapa. Imashnacha puyukunapi llipyak suk ladumanta chikan laduta raslla llipyan chashnami ñukapish shamusha.

²⁸Wañudukuna kananpi siyukakuna tantanakunsapa. Ñukapish tukuy mana alli rurak runakunata tantanachishasapa kastiganaynipasapa.

Jesús yachachikurkan imashnami kutimunka nishpa.

(Mr 13.24-37; Lk 21.25-33;
17.26-30, 34-36)

²⁹Chaymanta Jesuska ñukaykunallata yachachiwashpa willawarkansapa:

—Chay sinchi llakina tiempu tukuptinna inti tutayanka. Killa manana lusichikunkanachu. Luserukuna sielumanta urmamunkasapa. Sielupi llipyakkuna kuyunkasapa. ³⁰Chaypina ñuka sielumanta shamudu runa manarapish kutimuptinira suk señalta sielupi rikurichisha. Chayta kawashpa tukuy kay allpapi kawsak runakuna sukaman manchakushpankuna sinchita wakankasapa. Puyukuna ukunpi lliyashpa sielumanta kutimuptini tukuy pi kawawashpankuna yachankasapa tukuy laya atipak kanaynita. ³¹Chaypina *angelninikunata kay allpaman

kachamushasapa trompetata sinchita pukunankunapa. Pukushpankuna kay allpapi tukuy kuchun mañankunamanta tukuy aklladuynikunata tantanachinkasapa.

³²Mash uyariwaychi. Suk *igo tronkota kawashpa yachakuychi. Igo ramankuna velachakushpa aypata pankayaptin yachankichi veranu tiempu kananta. ³³Chashnashina tukuy kay willashkaynita kawashpaykichichi yachankichi ñuka utka shamunaynita.

³⁴Allita willaykichichi: Kunan kay tiempupi kawsakkuna manarapish wañushpankunara tukuy kay willashkaynita kawankasapa. ³⁵Tukuy kay allpaka sielukunapish kullunankuna tiyan. Chashna kulluptinipish ñuka tukuy rimashkaynita rurasha.

³⁶Tata Diosllami yachan imay diyami imay orami ñuka kutimusha nishpa. Mana ni suk runa nima sielupi kawsak angelkuna yachansapachu. Nima ñuka Tata Diospa wambran kaykashpaynipish mana yachanichu aykapimi kutimusha nishpa.

³⁷Noepa tiempunpi runakuna Tata Diosta mana nima yuyashpa kawsarkansapa. Chashnami ñuka sielumanta shamudu runa kashkan kutimuptini runakuna Tata Diosta mana nima yuyashpa kawsarkansapa. ³⁸Chay tiempu manara Tata Dios allpata yakuwan untachiptinra tukuy runakuna mikushpankunalla upyashpankunalla kasarakashpankunalla kawsarkansapa. Noe manllayba barkupi yaykunan diyakaman chashnalla kawsarkansapa. ³⁹Chay runakuna mana nima yuyashkankuna oras Tata Dios allpata yakuwan untachiptin tukuy sipikurkansapa. Ñuka sielumanta shamudu runa kutimuptini mana nima yuyashkankuna oras runakuna kullunkasapa.

⁴⁰Chay oras ishka runakuna chakranpi tantalla trabajaptinkuna

sukta pushasha sukta sakisha. ⁴¹Ishkay warmi suk batanllapi kutakuykaptin-kuna sukta pushasha sukta sakisha.

⁴²Kankunaka mana yachankichichu ñuka kamachinikichi imay orami kashkan shamusha nishpa. Chayrayku shamunaynita yuyashpalla kawsaychi.

⁴³Mash allita uyariwaychi. Suk runa yachashpa imay oratami tutapi suwa shamunman nishpa mana puñushpa uyari uyari shuyanman. Chashna shuyaptin chay suwa runa mana wasinpi yaykunmanchu suwakunarpa.

⁴⁴Chayrayku kankunapish prontanakushpa shuyawaychi. Mana yuyashkay-kichi oras ñuka sielumanta shamudu runa kutimusha.

**Jesús yachachikurkan ishkaý laya
wiwachukunapa ejemplunta.**

(Lk 12.41-48)

⁴⁵Chaymanta Jesúsa ñukaykunallata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Suk patron chikan llaktaman rinarpa suk alli rurak yachaysapa wiwachunta willan tukuy wiwachumasin-kunata trabajachinankunapa. Chaymanta willan oranpi karanankunapa. ⁴⁶Chay wiwachu kushikunka patronnin willashkanta allita rurashkanta tarimuptin. ⁴⁷Alli kasukuk runa kaptin patronninka tukuy laya tiyapunanta kuydapunanpa sakinka.

⁴⁸Chaymanta ichara chay wiwachun yuyanman patronnin mana utka kutimunanta. ⁴⁹Chayta yuyashpa kallarinman wiwachumasinkunata makashpa sufrichiya. Chaymanta machadu runakunawan tantanakushpa mikunman upyanman. ⁵⁰Mana allita rurashpa kawsaykaptin mana yuyashkan oras patronninka kutimushpa sukanan kastiganka. ⁵¹Mana nima llakichishpa tukuy llullachikuk runakunawan tantallata kastiganka. Chaypina

chay mana alli rurak runa kastigunta mana muchushpa kirunta mukushpa sukanan wakanka.

**Jesús yachachikurkan chunka
shipashkunapa ejemplunta.**

25 ¹Chaymanta Jesúsa ñukaykunata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Kunan parlachiykichi chunka shipashkunapa ejemplunta yachanaykichipa imashnami ñukata shuyawankichi Tata Diospa mandunpi yaykunaykichipa.

Chunka shipashkuna alkusankunata apashpankuna rirkansapa noviota tinkuk paywan tantalla funsia wasiman rinankunapa. ²Chay chunka shipashkunamanta pichka yachaysapakuna karkansapa. Pichka mana yachaysapakuna karkansapa. ³Chay pichka mana yachaysapakuna alkusankunata apashpa mana wirata aparkansapachu kashkan wirachanankunapa. ⁴Chay pichka yachaysapa shipashkunaka alkusankunata apashpa botellankunapi wirata aparkansapa.

⁵Chaypina novio mana utka chayaptin puñunayashpankuna chunkantin shipashkuna puñurkansapa. ⁶Yaka chawpi tutata sunipi uyarirkansapa suk runa kayakuptin: “Ñami novioka shamuykanna. Llukshimuychina tinkuk.” ⁷Chaypina chay shipashkunaka utka atarishpankuna alkusankunata kallarirkansapa allichayta. ⁸Chay pichka mana yachaysapa shipashkunaka chay pichka shuyakmasinkunata willarkansapa: “Alkusaynikunapa wiranka ñami tukushkana. Suk tipi wiraykichita kuwaysapa.” ⁹Chashna mañaptinkuna chay pichka yachaysapa shipashkunaka willarkansapa: “Wirata munashpaykichika rillaychi rantik. Wirata kuptinikunaka ñukaykunapish pishinman.”

¹⁰Mana kunayaptinkuna chay pichka mana yachaysapa shipashkunaka rirkansapa wirata rantik. Rinankunakaman novioka chayarkan. Chaypina paywan tantalla chay pichka yachaysapa shipashkunaka funsia wasipi yaykurkansapa. Tukuy yaykuptinkunana novioka wasi punkuta wichkarkan.

¹¹Chaymanta chay pichka mana yachaysapa shipashkunaka chayarkansapa. Punkuta takashpankuna noviota kayarkansapa: “¡Señor, Señor, kichariy ñukaykunapish yaykunaynikunapa!”

¹²Chaypina payka ukumanta willarkansapa: “¡Manami kankunata riksiykichichu!”

¹³Chay ejempluta willashkanwasha Jesuska ñukaykunata willawarkansapa: —Kankuna mana yachankichichu imay orami imay diyami ñuka kutimusha nishpa. Chayrayku allita prontanakushpa mana shaykushpa shuyawanaykichi tiyan.

**Jesus yachachikurkan suk patron
trabajadorninkunata kullkita
kushpa sakishkanta.**

(Lk 19.11-27)

¹⁴Chaymanta Jesuska ñukaykunallata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Suk ejemplunta parlachiykichi yachanaykichipa imata rurashpami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa.

Suk patron karu llaktaman rinanpa trabajadorninkunata kayashpa kullkinta kurkansapa mirachipunankunapa.

¹⁵Chay patronka suk trabajadorninta pichka waranka kullkita kurkan. Sukta ish kay waranka kullkita kurkan. Sukta suk waranka kullkita kurkan. Kimsantin trabajadorninta kullkita kurkan mirachiyta atipananta riksissha. Ashwan alli trabajak runata ashwan aypa kullkita kurkan. Chay kullkita kushpana suk karu llaktaman rirkan.

¹⁶Chaypina chay pichka warankata chaskishka runaka chay kullkiwan negosyunta rurashpa suk pichka warankata mirachirkan. ¹⁷Chashnashina chay ish kay warankata chaskishka runapish negosyunta rurashpa suk ish kay warankata mirachirkan. ¹⁸Chaymanta chay suk warankata chaskishka runaka mana chay kullkiwan trabajana-yashpa allpapi pamparkan.

¹⁹Chaymanta unay tiempumanta chay patronka kutimurkan. Chaypina kullki chaskishka runakunata tapurkansapa mashnatami mirachishkasapa nishpa. ²⁰Chaypina pichka waranka kullkita chaskishka runaka chunka warankata apamushpa patronninta willarkan: “Señor, kutichiyki kay pichka waranka kuwashkayki kullkikita. Chaymanta kuyki kay pichka waranka mirachishkayni kullkitapish.” ²¹Chay mirachidu kullkita kuptinna patronka willarkan: “Allitami rurashkanki. Kanmi alli kasuwak alli rurak runa kashkanki. Kay tipi kushkayni kullkiwan allita trabajashkanki. Chayrayku ashwanta kushkayki chaywan ashwanta trabajanaykipa. Kunanka ñukawan tantalla wasinipi yaykumuy kushikunaykipa.”

²²Chaypina chay ish kay waranka kullkita chaskik runaka patronninta ladunchashpa willarkan: “Señor, ñukata kuwashkanki ish kay warankata trabachinaynipa. Kunanka chaytami kutichiyki. Chaymanta kay mirachishkayni ish kay warankatapish kuyki.” ²³Chashna chusku waranka kullkita kuptinna patronka willarkan: “Allitami rurashkanki. Kanmi alli kasuwak alli rurak runa kashkanki. Kay tipi kushkayni kullkiwan allita trabajashkanki. Chayrayku ashwanta kushkayki chaywan ashwanta trabajanaykipa. Kunanka ñukawan tantalla wasinipi yaykumuy kushikunaykipa.”

²⁴Chaymanta suk waranka kullkita chaskik runaka patronninta ladunchashpa willarkan: “Señor, ñuka allita riksiyki sukaman trabajachikuk sinchi patron kanaykita. Kanka chikan runapa tarpushkankunata pallanki. Chikan runapa mirachishkanta apinki. ²⁵Sakra kanaykita yachashpayni manchakushkani. Chayrayku kuwashkayki kullkita allpapi pampashkani. Kay waranka kullki kuwashkaykillata kutichiyki.”

²⁶Chashna kuptinna patronninka willarkan: “Kanka mana kasuwak sukaman killa likidu runa kashkanki. Yachashkanki ñuka chikan runapa trabajashkankunata pallanaynita chikan runapa mirachishkanta apinaynita. ²⁷Chayta yachaykashpayki ¿imapatí kullkinita mana suk banku ofisinapi churarkanki chaypi mirachipanankunapa? Ñuka kutimuptini kullki miraduta surkunkiman karkan kuwanaykipa.”

²⁸Chayta willashpa patronka chaypi kak runakunata willarkansapa: “Kay runata chay waranka kushkayni kullkita kichuychi chay chunka waranka mirachik runata kunaykichipa. ²⁹Tata Dios allita rurayta yachak runata ashwanta kunka puchunankaman tiyapunanpa. Mana allita rurak runapa tipi tiyapushkanta kichunka. ³⁰Chayrayku tutayadu washaman kay killa likidu mana kasuwak runata wishchuychi. Chaypina kastigunta mana muchushpa kirunta mukushpa sukaman wakanka.”

**Jesús kashkan shamushpa
willankasapa pitami kastiganka
pitami kushichinka nishpa.**

³¹Chaymanta Jesuska ñukaykunallata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Ñuka sielumanta shamudu runa tukuy *angelninikunawan tantalla

kutimusha. Chaypina llipyak likidu allima tiyarinaynipi tiyarisha kamachikunaynipa. ³²Chaypi tiyariptini tukuy llaktakunamanta runakuna ñawpaknini tantanakunkasapa. Iden suk runa chivunkunamanta ovejankunata ashuchikshina ñukapish mana alli rurak runakunamanta alli rurak runakunata ashuchisha. ³³Ñukata kasuwak runakunata ovejakunatashina alli laduynipi churashasapa. Mana kasuwak runakunata chivukunatashina lluki laduynipi churashasapa.

³⁴Chaypina ñuka sinchi kamachikuk kashpayni alli laduynipi churashkayni runakunata willashasapa: “Tatayni kankunata kushichishuptikichi shamuychi ñukawan tantalla kamachikunaykichipa. Tata Dios kay allpata rurashkanmantapacha kankunapa llaktaykichita rurarkan chaypi kamachikunaykichipa. ³⁵Ñuka yarkaptini kankuna karawarkanichi. Yakunayaptini yakuchiwarkankichi. Karu llaktamanta llaktaykichipi chayaptini wasikichipi chaskiwashpa samachiwarkankichi. ³⁶Llachapayni mana tiyawaptin kankunaka kuwarkankichi mudakunaynipa. Unkudu kaptini chapawak rirkankichi. Karselpi kaptini chapawak rirkankichi.”

³⁷Chashna willaptini chay alli rurak runakuna tapuwankasapa: “Señor ¿aykapiti yarkaymanta kaptiki karashkaykisapa? ¿Aykapiti yakunayaptiki yakuchishkaykisapa? ³⁸¿Aykapiti karumanta llaktaynikunapi chayamuptiki wasinikunapi chaskishpa samachishkaykisapa? ¿Aykapiti llachapayki pishiptin llachapata kushkaykisapa? ³⁹¿Aykapiti unkudu kaptiki karselpi kaptiki chapashkaykisapa?” ⁴⁰Chashna tapuwaptinkuna ñuka alli kamachikuk kashpayni willashasapa: “Kankunaka sufrikmasinikunata yanapashpaykichi ñukatami yanapawashkankichi.”

⁴¹Chaymanta lluki laduynipi churash-kayni runakunata willashasapa: “Nukamanta anchuychi Tata Dios kastigashunaykichipa. Rillaychi mana tukuyniyuk ninaman. Tata Dios chay ninata rurashka tukuy supaykunata paykunapa kamachikukninta kastiganankunapa. ⁴²Nuka yarkaptini mana karawarkankichichu. Yakunayaptini mana yakuchiwarkankichichu. ⁴³Llaktaykichipi chayaptini mana wasikichipi chaskiwarkankichichu samanaynipo. Llachapayni mana tiyaptin mana nimata kuwarkankichichu mudakunaynipo. Unkudu kaptini karselpi kaptini mana nima chapawarkankichichu.”

⁴⁴Chashna willaptini tapuwankasapa: “Señor ¿aykapiti yarkaymanta kaptiki mana kararkaykisapa? ¿Aykapiti yakumanta kaptiki mana yakuta kurkaykisapa? ¿Aykapiti llaktaynikunapi chayaptiki wasinikunapi mana yaykuchirkaykisapa? ¿Aykapiti llachapayki mana tiyaptin llachapata mana kurkaykisapa? ¿Aykapiti unkudu kaptiki karselpi kaptiki mana yanaparkaykisapa?” ⁴⁵Chashna tapuwap-tinkuna nuka sinchi kamachikuk kashpayni willashasapa: “Sufrikmasinikunata mana yanapashpaykichi ñukatapish mana yanapawarkankichichu. ⁴⁶Chayrayku kankuna rinaykichi tiyan mana tukuyniyuk ninaman. Tata Diosta kasushpa kawsak runakuna rinankuna tiyan mana tukuyni-yukta sielupi kawsak.”

**Chiknik runakuna parlarkansapa
Jesusta wañuchinankunapa.**

(Mr 14.1-2; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹Chaymanta chaykunata ñukayku-nata yachachiwashkankunawasha Jesuska willawarkansapa:

²—Kankuna yachankichi *Paskua fiestapa ishka diyallana illananta. Chay fiesta ukun chikniwak runakuna ñuka

sielumanta shamudu runata awtoridar-kunaman pushawankasapa paykuna chakatawashpa wañuchiwanankunapa.

³Jesús chayta willawashkankuna diyalla Kayfasha wasinpi kamachikuk *saserdotekunawan *judiyukunapa *ansianunkuna tantanakurkansapa. Kayfasha saserdotekunapa ashwan sinchi kamachikuknin karkan. ⁴Paykuna yuyarkansapa Jesusta pantachichishpa apichiyta wañuchichinankunapa. ⁵Willanakurkansapa:

—Ama Paskua fiesta ukunka wañuchi-chiypachichu fiestaman shamudu runakuna ama turbakushpa piñayawa-nanchikunapa.

**Suk warmi Jesuspa umanpi
mishkiklla asnak wirata icharkan.**

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Betania llaktapi lasaru unkuymanta aliyadu runa Simon kawsarkan. ⁷Jesús Simonpa wasinpi mikuykaptin suk warmi yaykurkan. Chay warmika apamurkan yurak rumimanta ruradu botellapi aypa chaniyuk mishkiklla asnak wirata. Chay warmika Jesusta ladunchashpa umanpi chay mishkiklla asnak wirata icharkan. ⁸Chayta kawashpa ñukaykuna piñakushpayni-kuna willanakurkansapa:

—¿Imapatí chay warmi chay mishkik-lla asnak wirataka usuchiykan?

⁹Ashwan alli kanman karkan aypa kullkipi rantikushpa chaypa chaninta mana nimayuk runakunata kunanpa.

¹⁰Jesús chayta uyarishpa willawarkan-sapa:

—¿Imapatí piñakushpa kay warmita washanchankichi? Kay wirata umaynipo ichashpa allitami rurashka. ¹¹Mana nimayuk runakunata tukuy maytapish rishpa tarinkichi. Nukataka manami tukuy tiempunachu kawawankichi.

¹²Kay warmika kay mishkiklla asnak

wirawanka armachiwashkana wañuptini pampawanankunapa. ¹³Allita willaykichi: Kankuna tukuy maypi yachachikushpa ñuka salvakuk kanaynita kay warmi rurashkantapish parlachikunkichi. Chashnamanta tukuy pi paytaka allita yuyankasapa.

**Judas Jesusta rantikurkan
wañuchinankunapa.**

(Mr 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴Jesupa chunka ishkay disipulunkunamanta suk karkan Judas Iskariote. Payka Jesusta rantikunayashpa rirkan kamachikuk saserdotekunawan parlak. ¹⁵Paykunata willarkansapa:

—Ñuka willaptini imashnami Jesusta apinkichiman nishpa ¿mashnatati pagarawankichiman?

Chashna Judas willaptinkuna paykuna willarkansapa kimsa chunka kullkita nunkununapa.

¹⁶Chay kullkita chaskishkan oraman-tapacha Judaska sukaman Jesusta chaparkan apichichinanpa.

**Jesús disipulunkunawan Paskua
fiesta mikunata mikurkansapa.**

(Mr 14.12-25; Lk 22.7-23; Jn 13.21-30;
1 Kor 11.23-26)

¹⁷Chay Paskua fiesta kallarinan diyapi tukuy judiyu runakuna amañak kanisapa mana *levadurayuk panta mikuyta. Chay diya Jesusta ladunchash-paynikuna tapurkanisapa:

—¿Maypiti munanki Paskua fiesta mikunata rinaynikunapa rurak?

¹⁸Chashna tapuqtinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Rillaychi Jerusalem llaktaman. Suk runapa wasinpi chayashpa willaychi: “Maestruynikuna willachimushunki ñashi wañunan diya chayamuykanna. Chayrayku wasikimanshi disipulunkunawan shamunayan Paskua fiesta mikunata mikuk.”

¹⁹Chaypina rirkanisapa Paskua fiesta mikunata rurak. ²⁰Tutayaptinna Jesuswan ñukaykuna suk mesapi mikuykarkanisapa. ²¹Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Allita willaykichi. Chikniwak runakuna apiwankasapa wañuchiwanankunapa. Kankunamanta sukmi paykunapi apichichiwanka wañuchichiwankununapa.

²²Chashna willawaptinkuna sukaman llakishpaynikuna sukman sukman payta tapurkanisapa:

—Señor ¿ariya ñukachu kani?

²³Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Ñukawan tantalla kay kallanapi panninta ñuyuchik runami apichichiwanka. ²⁴Tata Diospa killkadunpi riman runakuna wañuchiwanankunata.

Chayrayku ñukaka sielumanta shamudu runa kashpayni wañusha. Wañunaynapi kaptinpi chay apichichiwak runataka sukaman llakichini. Ashwan alli kanman karkan ama nasinanpa.

²⁵Chaypina chay apichichinayak Judaska Jesusta tapurkan:

—Maestru ¿ariya ñukachu kani?

Chashna tapuqtin Jesuska aynirkan:

—Ariya kanmi kanki.

²⁶Chaymanta mikuykaptinikuna Jesus suk panta apishpa Tata Diosta agrade-sir-kan. Chay panta pakishpa ñukaykunata kuwarkansapa. Chaskichiwashpankuna willawarkansapa:

—Kay panta mikuychi. Kay panka kuerpuynimi.

²⁷Chaymanta Jesuska suk vasu vinuta apishpa Tatan Diosta agrade-sir-kan. Chay vasu vinuta kuwashpankuna willawarkansapa:

—Tukuy kankuna kay vinuta upyaychi. ²⁸Kay vinuka yawarninimi. Yawarniniwan mushuk paktuta rurasha. Wañuptini yawarnini ichakuptin Tata Dios aypa runakunata uchankunamanta

perdonankasapa. ²⁹Allitami willaykichi. Uvamanta vinuta mana kutin upyashanachu Tatayni Diospa mandunpi kankunawan tantalla kashpa mushuk vinuta upyanaynikaman.

Jesus Pedruta willarkan kimsa kuti mana riksinanta rimananta.

(Mr 14.26-31; Lk 22.31-34;

Jn 13.36-38)

³⁰Chaymanta salmo kantukunata kantashkaynikunawasha rirkanisapa *Olivos urkuman. ³¹Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Tata Dios rimananpi willawanchisapa: “Ovejakuna kuydak runata wañuchiptini tukuy ovejankuna chayta chayta kallpankasapa.” Tata Dios rimashkanshina kunan tuta tukuy kankuna ñukarayku manchakushpa sakiwankichi. ³²Chaymanta ñuka wañushkaynimanta kashkan kawsamushpayni Galilea partiman kankunamanta ñawpakta risha.

³³Chaypina Pedruka Jesusta willarkan:

—Tukuy katishukmasinikuna turbakushpa sakishuptinkunapish ñukaka manami nima layapi sakishkaykichu.

³⁴Chashna Pedru willaptin Jesuska willarkan:

—Allitami willayki. Kay tuta manarapish gallo kantaptin kimsa kuti rimanki mana riksiwanaykita.

³⁵Chaypina Pedruka willarkan:

—Kanwan tantalla wañunayni kaptin-pish manami nima layapi rimashachu kanta mana riksinaynita.

Chashna Pedru willaptin tukuy ñukaykuna idenllata willarkanisapa.

Getsemani wertapi Jesus Tatan Dioswan parlarkan.

(Mr 14.32-42; Lk 22.39-46)

³⁶Chaymanta Getsemani wertaman Jesuswan tantalla rirkanisapa. Chaypi

chayaptinikuna Jesuska willawarkan-sapa:

—Tatayni Dioswan parlak rinaynikaman kaypi tiyarishpa shuyawaychi.

³⁷Chashna willawashpankuna sukchikan laduman Jesuska Pedruta Sebedeopa ishkay wambrankunata pusharkansapa. Chaypina Jesuska sukaman turbakushpa llakishpa paykunata willarkansapa:

³⁸—Sukaman llakishpayni wañukshina mallinakuni. Kankuna mana nima puñushpa kayllapi kiparishpaykichi Tata Diosta roygaychi yanapawanpanpa.

³⁹Chashna willashpankuna Jesuska urasituman rirkan. Chaypi kumurayarkan allpapi urkun takakunankaman. Tatan Diosta willarkan:

—A, Tatayni, munashpaykika salvaway ama sukaman sufrinaynipa. Chaymanta sufrishpaynipish munani kanpa munanaykillata rurayta. Manami munanichu ñukapa munanaynita rurayta.

⁴⁰Chayta Tata Diosta willashkanwasha Jesuska chay kimsa disipulunkunapa ladunman kutirkan. Puñuykaptin-kuna tarishpankuna Pedruta willarkan:

—¿Manachu niman suk orata mana puñushpa atipankichi ñukawan pakta Tata Dioswan parlayta? ⁴¹Mana nima puñushpa Tata Diosta roygaychi supay ama uchallichishunaykichipa.

Kankunaka sukaman munankichi Tata Dioswan parlayta. Chaykamanka kunanlla shaykunkichi.

⁴²Chashna willashpankuna Jesuska kashkan rirkan Tatan Diosta roygak. Chaypina willarkan:

—A, Tatayni, sufrinaynimanta mana amachawayta munashpaykika munanaykillata ruray.

⁴³Tatan Diosta roygashkanwasha Jesuska kashkan kutishpa chay kimsa disipulunkunata tarirkansapa sukaman

puñuykaptinkuna. Puñuylla vensirkansapa. ⁴⁴Puñuykaptinkuna sakishpankuna Jesuska kimsaynin kuti rirkan Tatan Diosta idenllata willak. ⁴⁵Chaypina disipulunkunaman kutishpa willarkansapa:

—¿Ariya puñushpallachu samaykankichi? Ñami orana suk runa ñukata uchasapa runakunapi rantikuwananpa. ⁴⁶¡Atarimuychina! Akuychina. Ñami shamuykanna chay rantikuwak runaka.

Chiknik runakuna Jesusta apishpa

Kayfaspas wasinman

pusharkansapa.

(Mr 14.43-50; Lk 22.47-53;

Jn 18.2-11)

⁴⁷Jesus chayta willaykaptinkuna disipulun Judaska aypa runakunata pushamushpa chayarkan. Chay runakuna kaspikunata ishkantin ladupi filuyuk machetikunata apashpankuna rirkansapa Jesusta apik. Rirkansapa kamachikuk saserdotekunawan judiyukunapa ansianunkuna kachaptinkuna. ⁴⁸Judas manara chay runakunata Jesusman pushashpa allita yachachirkansapa: “Suk runata muchaptini yachankichi pay kananta. Paytami apishpa pushankichi.”

⁴⁹Chaypina Jesusta ladunchashpana willarkan:

—Buenas nochis, maestru.

Chashna rimachishpa mucharkan.

⁵⁰Muchaptinna Jesuska willarkan:

—Amigu, rurak shamushkaykita rurayna.

Chaypina chay runakuna Jesusta apirkansapa pushanankunapa.

⁵¹Chayta kawashpa Jesuswan tantalla purik runa machetinta apirkan.

Chaywan sinchi kamachikuk saserdote pa wiwachunpa suk ladu rinrinta tipipurkan. ⁵²Chashna tipipuptin Jesuska willarkan:

—Chay machetikitaka macheti churanaykipi kashkan churay. Machetiwana makanakuk runakuna machetillawan wañuchinakunkasapa. ⁵³¿Manachu yachanki Tatayni Diosta roygaptinika kunanlla kanchis chunka waranka *angelninkunata kachamunman amachawanankunapa? ⁵⁴Tata Dioska killkadunpi riman ñuka wañunaynita. Mana wañushpaynika mana Tata Diospa rimashkanta ruraymanchu karkan. Chayrayku Tata Diosta mana roygashachu wañuymanta amachawananpa.

⁵⁵Chayta willashpa Jesuska chay pushanayak runakunata willarkansapa:

—¿Imapatí kaspikunata machetikunata apamushkankichi apiwanaykichipa? ¿Ariya suwa wañuchikuk runachu kani? Tukuy diya *Tata Diospa wasinpi yachachikuptini ¿imapatí mana chaypi apiwashkankichi? ⁵⁶Ñawpa yachachikukkuna Tata Dios rimashkanta killkarkansapa kashna apiwanaykichipa. Chay killkadunpi rimashkanshina kunan kankuna apiwaykankichi wañuchichiwanaykichipa.

Chashna oras ñukaykuna disipulunkuna manchakushpaynikuna Jesusta sapallanta sakishpaynikuna nitikurkansapa.

Jesusta pusharkansapa ashwan

sinchi kamachikuk Kayfasman.

(Mr 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71;

Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷Chay aypa runakuna Jesusta apishpa Kayfaspas wasinman pusharkansapa. Kayfaska ashwan sinchi kamachikuk saserdote karkan. Paypa wasinpi Moisespa killkadunta yachachikukkunawan judiyukunapa ansianunkuna tantanakudu shuyaykarkansapa.

⁵⁸Jesusta pushaptinkuna Pedruka washallata katishpa chay wasi pampapi yaykurkan. Tata Diospa wasinta kuydak

runakunapish chay pampapi tiyaridu karkansapa. Pedruka paykunapa ladunkunapi rirkan tiyarik kawana-yashpa imatami Jesusta rurankasapa nishpa.

⁵⁹Chay wasi ukupi tukuy awtoridakuna tantanakushpankuna chiknik runakunata maskarkansapa llullakushpa Jesusta chatanankunapa. Sukaman munarkansapa Jesusta wañuchichiyta. ⁶⁰Chaypina aypa runakuna llullakushpa Jesusta chatashpankunapish mana nima wañuchinankuna layatachu chatarkansapa. Aypa runakuna chatakushkankunawasha ishkay chatakukkuna chayashpankuna willarkansapa:

⁶¹—Kay Jesuska rimarkan: “Ñuka atipani Tata Diospa manllayba wasinta urmachiyta. Chayta urmachishkayniwasha kimsa diya ukun tukuchasha kashkan rurayta.”

⁶²Chashna rimaptinkuna Kayfaska shayarishpa Jesusta tapurkan:

—¿Chashna chatashuptinkuna manachu aynikunki? ¿Imatati chatashuykansapa?

⁶³Chaypina Jesuska upallalla uyarirkan. Mana nimata ayniptin chay sinchi kamachikuk saserdote kashkan willarkan:

—Sielupi kawsak Tata Diospa shutinpi willayki: Mana llullakushpa willaway-sapa ¿kanchu kanki shuyanaynikuna salvakuk Tata Diospa wambran?

⁶⁴Chaypina Jesuska willarkan:

—Ariya, ñukami kani. Kunan willaykichi: Kankunaka ñuka sielumanta shamudu runata kawawankichi tukuy laya atipak Tatayni Diospa ladunpi tiyariptini. Kawawankichi puyukuna ukunpi kashkan shamuptini.

⁶⁵Chashna Jesus willaptin chay sinchi kamachikuk Kayfaska sukaman piñakushpa churakunan sawa lllachapanta llikirkan. Chayta rurarkan

tukuy chay runakuna yachanankunapa sukaman piñakunanta. Chaymanta chay kamachikukmasinkunata willarkansapa:

—Kay runaka chashna rimashpa Tata Diostami sukaman piñachiykan. Ama ashwan chatakuk runakunata maskay-pachinachu. Tukuy kankuna Tata Diosta piñachinan laya rimashkanta uyarishkankichi. ⁶⁶¿Imatati yuyankichi?

Chashna Kayfas willaptin paykunaka aynirkansapa:

—Uchanpi kashpa wañunan tiyan.

⁶⁷Chaypina Jesusta uyanpi tukaychashpankuna kaspiwan waktarkansapa. Sukkuna uyanpi lapyarkansapa. ⁶⁸Asichishpankuna willarkansapa:

—Salvakuk runa kashpaykika willaway-sapa pimi lapyashuykan nishpa.

Pedru rimarkan Jesusta manariksinnanta.

(Mr 14.66-72; Lk 22.56-62;
Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Chay wasi ukupi Jesusta asichiykaptinkuna Pedruka pampapi tiyaridu karkan. Chaypi kaptin chay wasipi sirvikuk warmi ladunchashpa willarkan:

—Kanpish Galileamanta runa Jesuswan tantalla purishkanki.

⁷⁰Chashna willaptin Pedruka tukuy chay runakuna uyariptinkuna aynirkan:

—Manami yachanichu pipami willawaykanki.

⁷¹Chaymanta Pedruka chay wasi punkuman rirkan. Chaypina suk sirvikuk warmi payta kawashpa sukkunata willarkansapa:

—Kay runaka Nasaretmanta runa Jesuswan tantalla purishka.

⁷²Chaypina Pedruka jurashpa kashkan willarkansapa:

—Ñuka manami chay runata riksinichu.

⁷³Chaymanta chaypi kak runakuna Pedruta ladunchashpankuna willarkansapa:

—Deverasmi kanpish chay runapa purikmasin kanki. Rimanaykimanta riksiyakisapa.

⁷⁴Chashna willaptinkuna Pedruka jurashpa maldisishpa willarkansapa:

—Manami chay runata riksinichu.

Pedru chayta rimaykaptinlla suk gallo kantarkan. ⁷⁵Chayta uyarishpana Pedruka yuyarkan Jesus willashkanta: “Manarapish gallo kantaptin kimsa kuti rimanki mana riksiwanaykita.” Chayta yuyashpana Pedruka washaman llukshishpa sukaman llakishpa mana upallayak layata wakakurkan.

Chiknik runakuna Jesusta pusharkansapa Pilatoman.

(Mr 15.1; Lk 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹Chaymanta pakariykaptin tukuy kamachikuk *saserdotekunawan tukuy *judiyukunapa *ansianunkuna parlashpankuna yuyarkansapa Jesusta wañuchinankunapa. ²Chaypina Jesusta watashpankuna pusharkansapa kamachikuk Pilatoman. Pilatoka karkan *romano gobernador.

Judas sipinakushpa wañuchinakurkan.

³Chaypina Jesusta Pilatoman wañuchinankunapa pushaptinkuna Judaska kawarkan. Jesusta apichichishkanrayku sukaman turbakushpa rirkan rantikushman chanin kullkita kutichikuk. Chay kamachikuk saserdotekunapi judiyukunapa ansianunkunapi chayashpa willarkansapa:

⁴—Chay mana nima uchayuk runata wañuchinaykichipa rantikushpayni uchallikushkani.

Chaypina paykunaka willarkansapa:

—Chayka kanpa uchaykimi. Ñukaykunapa mana nimachu.

⁵Chashna willaptinkuna Judaska chay kullkita *Tata Diospa wasinpi wishchu-

kurkan. Chaymanta llukshishpa waskawan sipinakushpa wañuchinakurkan.

⁶Chaypina chay kamachikuk saserdote-kuna chay wishchudu kullkita apishpankuna willanakurkansapa:

—Kay kullkika wañuchinanchikuna runapa chaninmi. Chayrayku mana allichu churananchikunapa ofrenda churana kajapi. ⁷Ashwan alli kanman kay kullkiwan suk terrenuta rantinan-chikunapa chikan llaktamanta runakuna wañuptinkuna chaypi pampanankunapa.

Chashna parlanakushpankuna puyñukuna rurak runapa terrenuta rantirkansapa. ⁸Chay kullkiwan rantishkankunarayku kunankaman chay pampapa shutin kiparishka Yawar Pampa.

⁹Chayta rurarkansapa chay ñawpa yachachikuk Jeremiyas rimashkanshina:

“*Israel runakuna kimsa chunka kullkillata chanicharkansapa chay alli rurak runapa pagarakunankunapa.

¹⁰Chay kullkiwan puyñukuna rurak runapa terrenuta rantirkansapa Tata Dios rimashkanshina.”

Chay runakuna Pilatoman Jesusta pusharkansapa.

(Mr 15.2-5; Lk 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹Chaymanta Jesusta pusharkansapa gobernador Pilatopi chatakuk. Chaypi Pilatoka Jesusta tapurkan:

—¿Kanchu kanki judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikukninkuna?

Chashna tapuptin Jesuska aynirkan:

—Ariya ñukami kani.

¹²Chaypina kamachikuk saserdotekunawan judiyukunapa ansianunkuna Jesusta sukaman chataykaptinkuna Jesuska mana aynikushpa upallalla uyarirkan. ¹³Chayrayku Pilato Jesusta tapurkan:

—¿Manachu uyarinki tukuy kay runakuna chatashuptinkuna?

¹⁴Chashna tapuptin Jesuska mana nimata aynirkanchu. Chayrayku Pilatoka sukaman almirarkan.

**Chiknik runakuna Pilatota
willarkansapa Jesusta
wañuchichinanpa.**

(Mr 15.6-20; Lk 23.13-25;
Jn 18.38—19.16)

¹⁵Tukuy wata *Paskua fiesta ukun Pilato amañarkan karselmanta suk runata kacharichiyta. Runakunata willaksapa akllanankunapa maykan runatami kacharinka nishpa. ¹⁶Chay tiempu karselpi karkan suk runa Barrabas. Tukuy pi yacharkansapa Barrabas sukaman mana alli rurak runa kananta. ¹⁷Chaypina Pilatoka chay aypa tantanakudu runakunata tapurkansapa:

—¿Maykan runatati munankichi kacharinaynipa? ¿Barrabastachu kacharisha? ¿Kay Tata Diosmanta shamudu rimanankunatachu kacharisha?

¹⁸Pilato chayta tapurkansapa allita yachashpa Jesusta chiknishpankuna chatakushkankunata.

¹⁹Chaymanta kamachikunan tiyarinanpi Pilato tiyaridu kaptin warmin willachirkan: “Ama nimanchiychu chay mana nima uchayuk runata. Kayna tutapi payrayku manchanapa layata muskukushkani.”

²⁰Chaypina chay kamachikuk saserdo-tekunaka chay aypa tantanakudu runakunata sinchita willarkansapa:

—Pilatota willaychi Barrabasta kacharinanpa Jesusta wañuchichinanpa.

²¹Chaypina Pilato kashkan tapurkan- sapa:

—¿Pitati munankichi kacharinaynipa? Chaypina chay tantanakudu runaku- naka willarkansapa:

—¿Barrabasta kachariy!

²²Pilatoka tapurkansapa:

—¿Imatati rurasha kay rimanankuna Tata Diosmanta shamudu Jesusta?

Chashna tapukuptinkuna tukuy runakuna aynirkansapa:

—¿Kruspi chakatachiy!

²³Pilatoka willarkansapa:

—¿Ima mana allitati rurashka?

Paykunaka ashwan sukaman sinchita rimashpankuna kashkan willarkansapa:

—¿Kruspi chakatachiy!

²⁴Chay runakuna sukaman piñakushpa kapariptinkuna Pilatoka mana nima layapi upallayachiyta atipashpana yakuta apachimurkan. Chaywan makinkunata mayllarkan tukuy runakuna kawanankunapa.

Chaypina willarkansapa:

—Ñukaka makinita mayllani yachanaykichipa kay runa wañuptin mana nima uchayuk kanaynita. Wañup- tinka kankunamicha uchayuk kankichi.

²⁵Chashna willaptinkuna tukuy chay runakuna willarkansapa:

—Chay runa wañuptinka ñukaykuna tukuy wambraynikunawan uchayuk kanisapa.

²⁶Chaypina Pilatoka Barrabasta kacharishkanwasha Jesusta suk karawaskawan asutichirkan. Chaymanta kukurkan suk kruspi chakatashpa wañuchinankunapa.

²⁷Chaypina Pilatopa soldadunkuna Jesusta pusharkansapa paypa wasinman. Chaypi chayashpankuna aypa soldadumasinkunata tantanachir- kansapa Jesusta asichinankunapa.

²⁸Jesuspa sawa llachapanta llata- chishpa kamachikukpa puka llachapanta churachirkansapa.

²⁹Umanpi kashayuk waskamanta awadu koronata churapurkansapa. Chaymanta alli ladu makinpi suk varata churapur- kansapa kamachikunan vara nishpa.

Sukaman asichishpankuna ñawpakninpi kunkurirkansapa. Kuyak tukushpankuna willarkansapa:

—¡Kanmi judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikuknin kanki!

³⁰Chaypina tukaycharkansapa. Chay varallawan umanpi waktarkansapa.

³¹Sukaman asichishkankunawasha kashkan kikinpa llachapanta churachirkansapa. Chaymanta pusharkansapa sukruspi chakatak.

Suk kruspi Jesusta chakatashpankuna wañuchirkansapa.

(Mr 15.21-32; Lk 23.26-43;

Jn 19.17-27)

³²Jesusta chakatak pushashpankuna suk runa Simonta tinkurkansapa. Chay Simon Sirene llaktamanta karkan.

Soldadukunaka payta apishpankuna Jesuspa krusninta aparichirkansapa.

³³Rishpankuna suk taksha urku Golgotapi chayarkansapa. Chay Golgota shuti judiyukuna rimanaynikunapi riman Uma Poto. ³⁴Chaypina soldadukuna Jesusta upyachinayarkansapa ayakwan chakrudo vinuta. Jesuska chayta mallishpa mana upyanayarkanchu.

³⁵Chaypina soldadukuna Jesusta kruspi chakatarkansapa. Chaymanta Jesuspa llachapanta pukllashpa patumanakurkansapa yachanankunapa pimi apanka nishpa.

³⁶Chay washa chayllapi tiyarirkansapa Jesusta allita kuydanankunapa.

³⁷Jesuspa uman kuskapi churarkansapa suk killkaduta tukuy runakuna yachanankunapa imapami wañuchishkasapa nishpa. Chay killkadupi rimarkan: “Kay Jesuska judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikukninmi.”

³⁸Jesuspa ishkantin ladunpi ishkay suwa runakunatapish chakatarkansapa.

³⁹Aypa runakuna rirkansapa Jesusta kawak. Paykunaka chikallayachishpankuna willarkansapa:

⁴⁰—Kanmi rimashkanki Tata Diospa manllayba wasinta urmachishpayki kimsa diya ukunlla kashkan runanaykita. Kunanka kikikilla salvanakuy. Tata Diospa wambran kashpaykika chay krusmanta urayamuy.

⁴¹Chashnalla kamachikuk saserdotekunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakunawan judiyukunapa ansianunkuna Jesusta asichirkansapa. Paykuna Jesusta pinkachishpankuna willanakurkansapa:

⁴²—Payka aypa runakunata unkuyninkunamanta supaykunamanta salvashkasapa. Kunanka kikin mana atipanchu wañuyanta salvanakuyta. Israel llaktanchikunapa sinchi kamachikuknin kashpaka kay krusmanta urayamuchun. Chaypira kreyishunchisapa. ⁴³Payka rimarkan Tata Diospa wambran kananta. Rimarkan Tata Dios tukuy layapi yanapananta. Tata Dios deverasta kuyashpanka kunanlla chay krusmanta urayachimuchun.

⁴⁴Chashna asichiptinkuna chay ishkay ladunpi chakatadu suwakunapish Jesusta asichirkansapa.

Jesus kruspi chakatadu wañurkan.

(Mr 15.33-41; Lk 23.44-49;

Jn 19.28-30)

⁴⁵Jesus kruspi chakatadu kaptin chawpi diyamantapacha las tres de la tardikaman sukaman tuta likidu tukurkan. ⁴⁶Chay oraslla Jesuska sinchita rimarkan: “Eli, Eli ¿lama sabaktani?” Chay rimakushkan judiyu rimanaynikunapi riman: “Tata Diosnini, Tata Diosnini ¿imapati sakiwashkanki?”

⁴⁷Chay rimashkanta uyarishpana chay runakunaka willanakurkansapa:

—Kay runaka ñawpa yachachikuk Eliyastami kayaykan.

⁴⁸Chaypina suk runa kallpashpa pintupa puntanta chiktarkan utkuta churananpa. Chayta ayak likidu vinupi

sumichishpa Jesuspa shiminpi churarkan shukunanpa. ⁴⁹Chayta kawashpa sukkuna willarkansapa:

—¡Ama upyachiychu! Akuychi kaway-pachi Eliyas shamunkachu salvak manachu nishpa.

⁵⁰Chaypina Jesuska kashkan sinchita kaparikurkan. Chashna kaparikushpa wañurkan. ⁵¹Jesus wañushkan oraslla Tata Diospa wasinpi warkudu arkana llachapa llikikurkan. Anakinmanta urayninkaman llikikurkan chay alli arkadu kuartu rikurinanpa. Chaypina allpa sukaman kuyurkan. Atun urkukunapish chiktakurkansapa. ⁵²Chaymanta panteyunpi sepulturakuna kicharinakurkansapa. Tata Diosta kreyik wañudu runakuna aypa kawsamurkansapa.

⁵³Chaymanta Jesus kawsamushkanwasha chay kawsamuk runakuna Jerusalem llaktapi yaykurkansapa. Chaypi yaykup-tinkuna aypa runakuna kawarkansapa.

⁵⁴Allpa sukaman kuyuptin Jesusta kuydak soldadukunawan kapitanninkuna tukuy chay almirana layakunata kawashpankuna sukaman manchakurkansapa. Chaypina paykunaka rimarkansapa:

—Deverasmi kay runaka Tata Diospa wambran kashka.

⁵⁵Jesus chakatadu kaptin Galileamanta katishpa yanapak warmikuna chikanmanta kawarkansapa. ⁵⁶Chay kawak warmikuna aypa karkansapa. Paykunamanta suk karkan Mariya Magdalena. Suk karkan Jakobopa Josepa maman. Suk karkan Sebedeopa warmin.

**Suk machaypi Jesusta
pamparkansapa.**

(Mr 15.42-47; Lk 23.50-56;
Jn 19.38-42)

⁵⁷Chaymanta amusayaykaptinna Jesus wañushkanpi Jose chayamurkan. Chay Joseka Arimatea llaktamanta aypa kullkiyuk runa karkan. Jesusta kreyik

karkan. ⁵⁸Joseka rirkan Pilatota mañak Jesuspa kuerpunta pampachinanpa. Chashna mañaptin Pilatoka soldadunkunata willarkansapa kunankunapa.

⁵⁹Chaypina Joseka Jesuspa kuerpunta suk allima mushuk sabanaswan wankurkan.

⁶⁰Allita wankushpa pusharkansapa atun rumipi chayrak aspidu machay ukunpi churak. Chay rumi machayta Joseka kikinpa terrenunpi rurachirkan. Jesuspa kuerpunta chay ukupi churashkankunawasha manllayba rumiwan allita wichkarkan. Chaymanta sakirkan.

⁶¹Chay machay ladunpi Mariya Magdalena suknin Mariyawan tiyarishpa kawarkansapa.

**Pilato kacharkan soldadunkunata
Jesuspa sepulturanta
kuydanankunapa.**

⁶²Jesusta wañuchishkankuna kayantin judiyu runakunapa samanankuna diya karkan. Chay diyaka kamachikuk saserdotekuna *fariseo runakunawan tantalla rirkansapa Pilatota kawak.

⁶³Chaypina willarkansapa:

—Señor, ñukaykuna yuyanisa chay llullachikuk runa rimashkanta. Payka kawsashpara rimarkan wañushkanmanta kimsa diya ukun kashkan kawsamunanta. ⁶⁴Chayrayku roygaykisa kimsa diyata soldadukunawan Jesuspa sepulturanta kuydachinaykipa ama tutapi disipulunkuna kuerpunta suwanankunapa. Chashna suwashpankuna rimanmansapa Jesuska kawsamushkanta. Chashna llullakushpa kashkan tukuy runakunata ashwanta llullachinmansapa.

⁶⁵Chaypina Pilatoka willarkansapa:

—Aypa soldadukunata pushaychi. Chay machayta atipanaykichi layata kuydaychi.

⁶⁶Chaypina chay kamachikuk runakuna rirkansapa machaypa

punkunta *selluchak ama ni pi chay wichkanan rumita suchuchinankunapa. Chaymanta chay soldadukunata sakirkansapa allita kuydanankunapa.

**Wañushkanmanta Jesus
kawsamurkan.**

(Mr 16.1-8; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 ¹Chaymanta *samana diya kayantin pakariykaptin Mariya Magdalena suknin Mariyawan rirkansapa chay machayta kawak. ²Chay warmikuna chayaptinkuna allpa sukaman kuyurkan. Tata Diospa *angelnin sielumanta urayamushpa chay machaypa wichkanan rumita suchuchirkan. Ashuchishpana sawanpi tiyarirkan. ³Chay angelka sukaman llipyak likidu karkan. Tukuy llachapan nieveshina yurak likidu karkan. ⁴Chay angelta kawashpankuna chay kuydakuk soldadukuna manchakuywan chukchukushpankuna wañudushina urmarkansapa. ⁵Chaypina chay angelka chay ishkantin warmikunata willarkansapa: —Ama manchakuychichu. Ñuka yachani chakatadu kashka Jesusta maskaykanaykichita. ⁶Payka mananami kaypinachu. Rimashkanshina ñami kawsamushkana. Mash shamuychi kawak maypicha churashkankunata. ⁷Chaymanta utkakushpaykichi rillaychi kawsamushkanta disipulunkunata willak. Galilea partiman manara riptikichira payka rinka. Kankunapish rillaychi chaypi kawanaykichipa. Chayllatami willashkaykichu.

⁸Chaypina chay ishkay warmikunaka manchakushpash sukaman kushikurkansapa. Kushikushpa kallparkansapa Jesuspa disipulunkunata willak.

⁹Chashna riykaptinkunana Jesuska chay warmikunapi rikurishpa rimachirkansapa. Chaypina paykunaka Jesusta ladunchashpa kumurayashpankuna

chakinta abrasashpa sukaman kuyarkansapa. ¹⁰Chaypina Jesuska willarkansapa:

—¡Ama manchakuychichu! Kunanlla rillaychi wawkinikunata willak Galilea partiman rinankunapa. Chaypimi kawawankasapa.

**Soldadukuna llullakushpa
rimarkansapa disipulunkuna
Jesuspa kuerpunta
suwashkankunata.**

¹¹Chaymanta chay warmikuna Jerusalem llaktaman riykaptinkuna chay kuydak soldadukunapish chaypi chayarkansapa. Paykunaka kamachikuk *saserdotekunata willarkansapa tukuy kawashkankunata.

¹²Chaypina chay kamachikukkuna rirkansapa *judiyukunapa *ansianunkunawan parlanankunapa imatami rurankasapa nishpa. Parlashkankunawasha chay soldadukunata aypa kullkita pagararkansapa. ¹³Pagarashpa willarkansapa:

—Kankuna tukuy pita willanaykichi tiyan tutapi puñuykaptikichi Jesuspa disipulunkuna kuerpunta suwashkankunata. ¹⁴Chashna rimaptikichi ichará Pilato rimashkaykichita yachanka. Chaypina kastigashunayaptikichi ñukaykuna willashasapa ama nimata rurashunaykichipa.

¹⁵Lullakuyta almitishpankuna chay soldadukunaka aypa kullkita chaskirkansapa. Chaymanta chay parlashkankunata famakurkansapa. Chayrayku kunankaman judiyu runakuna rimansapa disipulunkuna Jesuspa kuerpunta suwashkankunata.

**Jesus disipulunkunata willarkan
tukuy mayta rinankunapa
yachachikuk.**

(Mr 16.14-18; Lk 24.36-49;
Jn 20.19-23)

¹⁶Chaymanta ñukaykuna chunka suk disipulunkuna Galilea partiman Jesus

rimashkan urkuman rirkanisapa.

¹⁷Chaypi chayashpaynikuna Jesusta kawarkanisapa. Payta kawashpa kuyarkanisapa. Sukkuna yuyayninikunapi rimarkanisapa: “Ichará mana paychu” nishpa. ¹⁸Chaypina Jesuka ladunchawashpankuna willawarkanisapa:

—Tata Dioska churawashka sielupi allpapi kamachikunaynipa. ¹⁹Chayrayku rillaychi tukuy allpapi kawsak runaku-

nata yachachik paykunapish disipuluy-nikuna kanankunapa. Chaymanta ñukata kreyiwak runakunata bawtisaychi Tata Diospa shutinpi ñukapa shutinipi Tata Diospa Espiritunpa shutinpi. ²⁰Chay kreyiwak runakunata tukuy yachachishkaynikunata yachachiychi paykunapish allita kasuwanankunapa. Ñuka tukuy diya kankunawan kasha kay allpa kullunan diyakaman.